

Kuz

POROČILO ZA SINTEZNO ŠTUDIJO

"OBLIKOVANJE KOMPLEKSNEGA MOELA SKLADNEJŠEGA
REGIONALNEGA RAZVOJA SR SLOVENIJE IN MANJ
RAZVITIH OBMOČIJ"

LJUBLJANA, DECEMBER 1987

RP: SKLADNEJŠI REGIONALNI RAZVOJ SLOVENIJE IN MANJ
RAZVITIH OBMOČIJ (21-2815-87)

POROČILO ZA SINTEZNO ŠTUDIJO:

"OBLIKOVANJE KOMPLEKSNEGA MOELA SKLADNEJŠEGA
REGIONALNEGA RAZVOJA SR SLOVENIJE IN MANJ
RAZVITIH OBMOČIJ" ZA LETO 1987

Koordinator razvojnega projekta:

URBANISTIČNI INŠTITUT SR SLOVENIJE

LJUBLJANA, DECEMBER 1987

V S E B I N A

1. POMEN OBLIKOVANJA RAZVOJNEGA MODELA Z VIDIKA ZAGOTAVLJANJA USKLAJENEGA RAZVOJA SLOVENIJE
Pintar Milan
2. PREDLOG MODELA ZA AKCIJSKI PRISTOP K POSPEŠEVANJU RAZVOJA
Gosar Lojze
3. REGIONALNE RAZLIKE IN POSPEŠEVANJE SKLADNEJŠEGA REGIONALNEGA RAZVOJA
Kukar Stanka
4. DRUŽBENA ORGANIZIRANOST ZA SKLADNEJŠI REGIONALNI RAZVOJ
Briški Andrej
5. PRILOGE
 1. UVOD (Gosar)
 2. OBLIKOVANJE STRATEGIJE RAZVOJA DELOVNE ORGANIZACIJE (Pintar)
 3. PREDLOG POVEZAVE IN SORTIRANJA PODATKOV ZA IZVAJANJE PROGRAMA AKTIVNOSTI OB PRIMERU RAZVOJNEGA PROJEKTA TREBNJE (Rus)
 4. PROGRAM POTREBNIH AKTIVNOSTI IN DOLOČITEV NOSILCEV IZVAJANJA ZA POSPEŠEVANJE RAZVOJA KOROŠKE REGIJE (Leskovec)
 5. PROGRAM AKTIVNOSTI ZA RACIONALIZACIJO UPORABE LESNE BIOMASE ZA ENERGETSKE NAMENE (žgajnar)
 6. PREDLOG KONKRETIZACIJE AKTIVNOSTI ZA CELOVIT RAZVOJ DOLINE TRENTE (Kacafura, ščančar)

I. POMEN OBLIKOVANJA RAZVOJNEGA MODELA Z VIDIKA ZABOTAVLJANJA USKLAJENEGA RAZVOJA SR SLOVENIJE

1. Vprašanje, kako zagotoviti razvoj, postaja čedalje pomembnejše vprašanje, hkrati pa je nanj čedalje težje odgovoriti, tako na ravni posameznega podjetja kot na ravni posamezne družbe. Še nedavno tega je bil razvoj podjetja ali družbe rezultanta številnih, ne posebej načrtovanih in predvsem ne načrtno usklajevanih odločitev ali "rešitev" posameznih problemov. Izkazalo pa se je, da je tak razvoj preveč slučajen, preveč negotov, zato so tako podjetja kot družbe v celoti pričela usmerjati pomembna sredstva in vodilne strokovnjake v raziskave "razvoja", njegovih komponent in segmentov(1).

Sedemdeseta leta so v Evropi že leta načrtovanega, agresivnega razvoja. Podjetja so oblikovala posebne, razvojne strategije, s katerimi so poskušala zagotoviti vse tiste elemente, ki so za tak razvoj pomembni, in hkrati odstraniti ovire (bloкаде), ki ga zavirajo. Vseh elementov sicer ni mogoče načrtovati direktno. Na vprašanje, kako uspeva Siemensu, da je že desetletja v vrhu tehnološkega razvoja na večih področjih, kakšno inovacijsko politiko ima to podjetje, je eden od podpredsednikov odgovoril: Siemens nima nobene posebne inovacijske politike - ima pa dobro finančno in kadrovske politiko in inovacije so rezultat dobrega poslovanja(2).

V svoji razvojni strategiji mora podjetje načrtno usmerjati in koristiti vse svoje razvojne resurse - največkrat pa plansko posegati tudi na resurse družbe v celoti in s tem resurse, ki jih uporabljajo druga podjetja - saj razvoj postaja čedalje bolj "tesen", čedalje bolj krut; in podjetje, ki ne razvija in uresničuje aktivne razvojne politike polagoma izgublja svoj položaj, svoje razvojne možnosti in postaja plen uspešnejših.

2. Vse to so znani elementi iz ekonomij, ki temeljijo na bolj ali manj svobodni konkurenčnosti, ki jo država samo regulira, vanjo pa ne posega. Na drugi strani pa so te zahteve po aktivni razvojni strategiji v sistemih državnega gospodarstva kontradiktorne, saj predpostavljajo funkcioniranje podjetij kot relativno samostojnih subjektov v gospodarskem organizmu, kar pa ti v vseh deželah realnega socializma, pa tudi pri nas, niso. Hkrati s to ugotovitvijo pa je treba postaviti tudi drugo: da se je naša "država že izkazala za slabega gospodarja"(3) in da sistem, v katerem se gibljemo, ne daje ustreznih okvirov za smotrno, racionalno gospodarjenje. Kriza, v kateri se nahajamo, je pravi izraz tega razvojnega protislovja: dejstva, da sistem naše družbene organiziranosti ne ustreza več spremenjenim pogojem razvoja, ki v svetu temelji na tehnologiji in uporabno naravnem znanju in hkrati dejstva, da vodilne politične sile to neskladje sicer že priznavajo in zagovarjajo naraščajočo vlogo znanja in tehnologije, praktično pa ne želijo in ne dopuščajo sprememb v sistemu organiziranosti.

3. To protislovje, ki ga sedanja kriza odraža, pa hkrati pomeni, da se bo kriza še kar nadaljevala in obenem še poglobljala. Če

poskušamo opredeliti posamezne faze te krize, moramo opozoriti vsaj na naslednja štiri obdobja:

- obdobje nelikvidnosti države, ki ga lahko imenujemo "razvojna kriza" (1980 in dalje);
- obdobje nelikvidnosti podjetij, ki ga lahko imenujemo "ekonomska kriza" (1983 in dalje);
- obdobje "nelikvidnosti delavcev", točneje, obdobje pojava revščine in socialne diferenciacije, ki ga lahko imenujemo "socialna kriza" (1986 in dalje) in
- obdobje "nelikvidnosti" družbeno-političnih organov, ki bi ga lahko imenovali kar obdobje hitrega upadanja pravnega reda in drsenje družbe proti kaotičnosti, torej obdobje razpada družbeno-političnega sistema (negativni scenarij) ali obdobje naglih družbenih sprememb v smislu graditve "kooperativne podjetniške ekonomije" (pozitivni manj verjetni scenarij).

4. Ta štiri obdobja krize zahtevajo nekaj več deskripcije, da bi lahko izluščili osnovne tendence, s katerimi moramo računati v prihodnje.

4.1. Ob koncu leta 1987 nas je zaplusnil štrajkovni val, ki je dal naši družbeni krizi novo razsežnost. Predvsem je opozoril, da ima tudi kriza kot vsak trajnejši družbeni pojav svojo notranjo dinamiko, svoje zakonitosti, zaradi katerih je mogoče določen razvoj dogajanja spoznati in do določene mere tudi predvideti. Zato toliko bolj preseneča dejstvo, da je bil tak razvoj dogodkov vsaj za nekatere vodilne strukture presenečenje in jih je, kot je to mogoče razumeti iz njihovega ponašanja, zatekel popolnoma nepripravljene. Poskušajmo to misel osvetliti v širšem tekstu:

Sedanja družbena kriza ima skoraj vse svoje izvore v naglem tehnološkem zastajanju Jugoslavije v sedemdesetih letih. Ekonomske analize (Bajt, Sočan, itd.) so pokazale zunanjo trgovinsko razsežnost tega dogajanja - nagel umik Jugoslavije z mednarodnih trgov, (hkratno slabšanje bilance na čedalje nižjem nivoju) pa tudi njegovo notranjo podobo: čedalje bolj neuspešno investiranje doma. Prodor social-nacionalizma v ekonomijo, ponavljanje "slovenskega razvojnega modela" v južnih republikah, popolno nerazumevanje tehnološke komponente razvoja od strani takratne nosilne politične strukture (ki je bila, mimogrede, med najstarejšimi ali celo najstarejša v Evropi!) je družbeno-ekonomski procesom, katerih skupni imenovalac je naglo tehnološko zastajanje, ki je nujno peljalo v razvojno krizo.

Ta je izbila v letu 1980. Pokazalo se je usodno neravnovesje med potrošnjo in proizvodnjo - še več, izkazalo se je, da je celoten družbeno-ekonomski sistem v osnovi naravnano potrošno, nerazvojno. To pa pomeni, da je bilo treba za vsak poen gospodarske rasti investirati ogromna sredstva iz tuje akumulacije (posojila) ali na račun bodočega dela (siva emisija države). Če tega nismo storili, se je razvoj ustavil, hkrati pa se je pokazalo bilančno nesorazmerje.

Zaradi te zakonitosti lahko to obdobje krize imenujemo "razvojna kriza". Takratna vlada Milke Planinc je poskušala na nastalo stanje reagirati z omejitvijo potrošnje, kar naj bi preusmerilo proizvodnjo v mednarodno menjavo, toda izkazalo se

je, da je politika gospodarskega omejevanja večjemu delu Jugoslavije povsem tuja in nezdružljiva z njihovo vizijo socializma, ki mora stalno le dajati. Zvezna vlada se je odpovedala finančni politiki in finančnim ministrom (Florjančič, Klemenčič) ter se odločila za finančno "čarodejstvo": navidezno reševanje bilančnih razmerij z naraščajočo inflacijo. Vgraditev inflacije v ekonomski sistem je pomenilo dvoje: prvič, da se je inflacija sama pričela uveljavljati kot ekonomska in celo družbena zakonitost, torej s podvojitvijo stopnje na vsaka tri leta. In drugič, da je problem nelikvidnosti prešel z nivoja države in njenih bilanc na raven podjetij in njihovih bilanc.

4.2. To pa je že pomenilo drugo fazo krize, t.i. ekonomsko krizo. Zdaj so bila prisiljena čarati podjetja. Poslovna morala je postala balast preteklosti in uveljavljeni so bili novi "prijemi" (Abdić in drugi). Ker so se ti na lokalnem nivoju izkazali za uspešne, hkrati pa so bili nezakoniti, je iz tega sledila izsiljena logika - njihove nosilce dvigniti proti državnemu vrhu in tako pokriti njihovo delovanje s plaščem "zgodovinske nujnosti", kajti proletarska država in partija per definitionem ne moreta ravnati proti zakonito.

4.3. Ker pa se vsa podjetja niso mogla izkazati v čarovništvu, je stagflacija čedalje bolj kazala svoje zobe. Ne samo, da so zaostajala posamezna podjetja - cele panoge in cela geografska področja so pričela naglo nazadovati in kriza je dobila svoje socialno obeležje. Osebni dohodek je dobil značaj socialne varnosti (ni več funkcioniral kot plačilo za delo), kvaliteta življenja pa je v čedalje večjem obsegu postajala rezultanta sive oz. paralelne ekonomije - torej čaranja posameznikov. To pa pomeni življenje ljudi izven sistema in proti sistemu in ta tip življenja se mora slej ko prej izkazati kot življenje proti sistemu - torej kot konfliktna situacija krize, kot njena četrta stopnja, ki jo lahko imenujemo "faza razpadanja obstoječega družbenega sistema".

4.4. To je ključna točka dogajanja. Vodilne subjektivne sile se bodo morale odločiti ali za radikalne spremembe v družbeno-političnem sistemu ali za radikalno obrambo tega sistema, ki bo postal predmet napada drugega štrajkovnega vala - ko bo štrajkovno gibanje pričelo dobivati politično vsebino.

5. Če izhajamo iz predpostavke, da so spremembe ne le nujne temveč tudi mogoče in celo realne, potem morajo te spremembe voditi v graditev drugačne ekonomije, ki bo temeljila na naslednjih elementih:

- večji kompetitivnosti in selektivnosti programov, podjetij in delavcev; na tej osnovi bo grajen nov model nagrajevanja iz zaposlovanja;
- večji vlogi gospodarskih subjektov in znotraj njih poslovodnih struktur;
- diferenciranih oblikah družbene in zasebne lastnine in proizvodnje organiziranosti;
- racionalnejšem, pa zato ne manj samoupravnem modelu odločanja in upravljanja;
- večji avtonomiji narodov in narodnosti v Jugoslaviji oz. njihovi pravici, da se vsak organizira v skladu s svojimi specifikami in hotenji, ne da bi ob tem zanemaril svoje dolžnosti

do skupnega razvoja.

6. Posvetovanje o projektih in razvoju ("Projekti in razvoj", Ljubljana, 24.-26. novembra 1987. V pripravi je zbornik s tega posveta) je pokazalo, da je z vidika zagotavljanja razvoja na ravni podjetij usposobitev poslovodnih ekip in hkrati ustrezna sprememba sistema v tej smeri ključnega pomena. Na drugi strani pa ta premik sam po sebi še ne zagotavlja ustrezne osnove za doseganje razvoja na ravni nacionalne skupnosti ali usklajenega razvoja njenih subsistemov, čeprav gre v osnovi za isti problem: kako oblikovati in usposobiti ekipo, ki bo sposobna odločati v skladu s spremenjenimi razvojnimi pogoji. Izkazalo se je namreč, da relativno pada vrednost vseh ostalih "faktorjev razvoja" (kadrovskih in ekonomskih potencialov, prostora kot aktivnega in omejitvenega faktorja itd..) neprestano pa narašča pomen in vloga "vodstvenega faktorja": usposobljenosti vodstvene ekipe, ki je nosilec aktivne razvojne strategije in odločitev za njeno uresničevanje.

7. Pomen aktivne razvojne strategije za podjetje in cum grano salis za družbeno politično skupnosti (občino, republiko) smo obdelali v posebnem tekstu, ki ga prilagamo kot prilogo ("Oblikovanje strategije razvoja: delovne organizacije"). Analiza ostalih razvojnih dejavnikov (demografskih, ekonomskih, prostorskih) bo podrobneje opredelila tudi probleme, s katerimi se morajo poslovodne ekipe spopasti v tej strategiji, s tem pa se na mnogo višjem nivoju odpira vprašanje usposobljenosti poslovodnih struktur.

To vprašanje, če ga razumemo celovito, torej tudi kot vprašanje "poslovodnih struktur" družbeno-političnih skupnosti, tako postaja osrednje razvojno vprašanje. Ob tem je treba posebej poudariti, da ne vzdrži teza, da doslej nismo imeli nobene kadrovske politike oz., da je bila ta politika neustrezna. Kadrovska politika je vselej instrument "razvoja", problem pa se skriva v samem pojmovanju razvoja: dokler je kot temeljni problem bilo razumljeno "utrjevanje sistema nove oblasti", "graditev sistema socialističnega samoupravljanja itd.." je bila temu prirejena tudi kadrovska politika in njeni kriteriji. Kriza je spremenila poudarjen problemom: graditev sistema postaja okvir dogajanja, ekonomska uspešnost in na njej temelječi družbeni razvoj pa *conditio sine qua non* obstoja tega sistema.

Ta povratna sprega narave sistema družbeno-ekonomske organiziranosti in njegove razvojne potentnosti je izostrila problematiko "filozofije" razvoja, ob tem in skozi to pa tudi njegovih nosilcev, čeprav v aktualni politični razsežnosti tega še ne priznamo v celoti. "Filozofija razvoja" namreč ni (zgolj ali predvsem) politična doktrina, temveč je praktično ponašanje, vrednotenje, odločanje, ukrepanje itd. nosilcev družbeno-političnih ali ekonomskih funkcij.

8. Kadrovska politika ali točneje, oblikovanje novih "poslovodnih ekip" za novo obdobje razvoja postaja tako segment razmišljanja o tem razvoju na drugačen način, kot je bilo to doslej. Ob tem je treba posebej poudariti, da mora model skladnega razvoja v

enem od svojih pod poglavij rezultirati tudi v kriterije, na katerih lahko temelji izbor tistih, ki bodo v prihodnosti nosilci tega razvoja. Kadrovska politika, ki je bila v zadnjih nekaj letih na določen način "deaktualizirana" ni potisnjena v "kadrometrijo", torej na graditev informacijskih sistemov spremljanja, proč od problematike izbora, selekcije, usposabljanja.

Vsa ta vprašanja se nam zdaj vračajo skozi problem upadajoče razvojne uspešnosti slovenske družbe in se povezujejo v kontekst oblikovanja novega razvojnega ravnotežja. Njegovemu razumevanju je namenjen "model usklajenega razvoja", ki zapopada že tudi novo razvojno filozofijo.

(1) Strokovnjaki kot začetek tega "znanstvenega ukvarjanja z razvojem" označujejo nastanek Rimskega kluba in izid njegove prve študije: Meje rasti. Tej študiji je v sedemdesetih letih sledila prava poplava kvalitetne literature, ki se je ukvarjala s problemi družbenega razvoja v celoti ali posameznih segmentov oz. vidikov.

(2) Več o tem glej v tekstu D.Pintar: Siemens - inovativnost brez parol, Revija za razvoj; Ljubljana, december 1987, str.25-27.

(3) M.Kučan, v slavnostnem govoru ob podelitvi Kraigherjevih nagrad za leto 1987.

d2/sinteze1

2. PREDLOG MODELA ZA AKCIJSKI PRISTOP K POSPEŠEVANJU RAZVOJA

Osnovni principi metode

Gre za razvijanje metode pospeševanja razvoja posameznih geografskih območij, sektorjev gospodarstva in negospodarstva in za prenos raziskovalnih izsledkov v prakso.

Čeprav so razvojni problemi zelo različni se jih vendar lahko lotevamo na dokaj enoten način. Da bi metoda bila vsestransko uporabljiva mora biti zasnovana tako, da jo po potrebi lahko poljubno prilagajamo.

že v začetku dela na projektu smo poudarili, da ne izdelujemo plana oziroma končnega izdelka, pač pa uvajamo pospeševalne akcije že med delom. Pri tem pa kolikor se le da upoštevamo lokalne razvojne možnosti. Pospeševanje razvoja manj razvitih območij naj bi polagoma dobilo drugačno obliko od sedaj. Ko govorimo o pomoči manj razvitim območjem ali posameznim sektorjem gospodarstva mislimo pri tem seveda na subvencije. V našem primeru pa naj bi bilo ravno obratno. Subvencije naj bi se omejile le na najnujnejše.

Ustvarjati pa bi bilo treba pogoje s katerimi bi omogočili sprostitvev najrazličnejših iniciativ. Te pa bi morali usmerjati tako, da ne bi neposredno ali smo posredno povzročale slabih učinkov ampak bi prispevale k izboljšanju stanja.

Eno od naših osnovnih izhodišč je, da se je treba opirati na sogovornike na terenu in jim pomagati, da sami začnejo izvajati nadaljnje delo. Naše delo naj bo torej predvsem svetovalno in še to le v kolikor je potrebno.

Kompleksni model naj bi nakazal kako spremljati izvajanje razvojnih ciljev in sproti opozarjati na probleme, ki bi jih bilo najbolj nujno treba razreševati.

Sodelujoče ustanove obravnavajo določene probleme, ali pa tudi izbrana območja in, kjer se le da, skušajo preiti od temeljne raziskave do neposrednih predlogov za izboljšanje stanja. Osnovno raziskovalno delo se tu najbolj izrazito povezuje z aplikativnim delom. Ne gre namreč le za to kaj bi bilo treba narediti ampak tudi kako.

Dopolnjeni delovni program je bistveno širši od prvotnega, ki je bil prirejen predvsem na dopolnilne dejavnosti v kmetijstvu a vendar enostavno zasnovan tako da bo uporaben bodisi za razvojne probleme posameznih sektorjev gospodarstva kot tudi za posamezna geografska območja. Poseben poudarek bomo dali upoštevanju splošnih razvojnih ciljev, ki bi jih morali upoštevati pri odločitvah o konkretnih akcijah in detajlnih planskih odločitvah. Nakazuje tudi metodo za spremljanje izvajanja pospeševalnih akcij. Uporabimo jo lahko za najrazličnejše probleme. Omogočena je tudi izredno enostavna računalniška obdelava. Vendar jo je primerno uporabiti le kadar gre za večje število nosilcev aktivnosti in akcij nad katerimi je pregled z ročno obdelavo težko ohraniti.

Ob praktičnih primerih bomo pokazali, kako bi tak delovni pristop lahko uporabili tudi v raznih območjih Slovenije in za različne probleme

Nakazali bomo tudi možnosti za čim bolj sistematično uvajanje v prakso izsledkov ustanov, ki sodelujejo pri projektu.

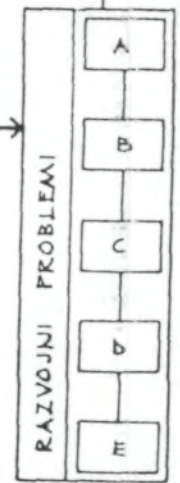
SCHEMA IZVAJANJA KOMPLEKSNEGA MODELA ZA POSPEŠEVANJE SKLADNEJŠEGA REGIONALNEGA RAZVOJA SLOVENIJE IN MANJ RAZVITIH OBMOČIJ

SPLOŠNI RAZVOJNI CILJI :
 OHRANITI POSELITEV, ZAGOTOVITI DELOVNA MESTA,
 IZBOLJŠATI ŽIVLJENJSKE RAZMERE, VAROVATI OKOLJE

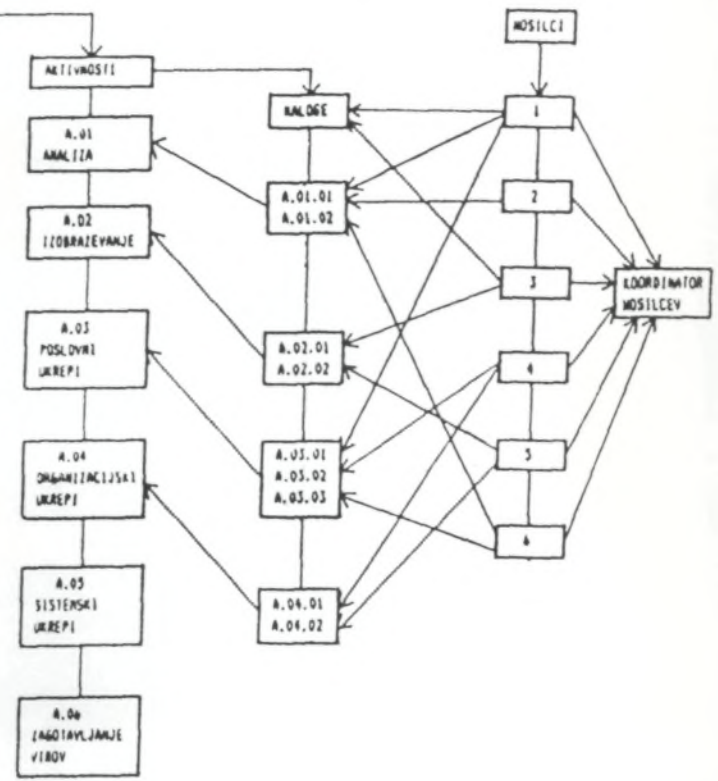
PLANSKE PRVINE, V KATERIH SE ODRAŽAJO SPLOŠNI RAZVOJNI
 CILJI GLEDE NA OBRAVNAVANI PROBLEM

1.0 SKUPNE PLANSKE PRVINE	PROSTOR	USTVARJEN NAČRAN SISTEM	1	OBLIKOVANOST TAL
			2	GEOLOŠKE RAZMERE
			3	KLIMA
			4	VODNE RAZMERE
			5	PEDOLOŠKE RAZMERE (TJA)
			6	VEGETACIJA, PAVNA
			7	NASELJA, ZNAČILNOSTI POSELITVE
			8	OMEJBE NASELIJ
			9	RABA TAL
			10	INFRASTRUKTURNI SISTEM, PROMET IN KOMUNALA
2.0 SEKTORSKE PLANSKE PRVINE	GOSPODARŠKE DEJAVNOSTI	TEKOAEM SEKTOR SEKUNDOARNA PRUJANJE	11	ŠTEVILO IN RAZPREDITEV PREBIVALČEV
			12	GIBANJE ŠTEVILA PREB IN STRUKTURA SESTAVA
			13	ZAPOSLITEV
			14	DOHODEK
			15	KMETIJSTVO
			16	GOZDARSTVO
			17	RUDARSTVO
			18	INDUSTRIJA
			19	PROIZVODNA OBET
			20	GRADBENA DEJAVNOST
3.0 SPLOŠNE PLANSKE P.	GOSPODARŠKE DEJAVNOSTI	TEKOAEM SEKTOR SEKUNDOARNA PRUJANJE	21	TURIZEM IN GOSTINSTVO
			22	TRGOVINA
			23	STORITVENA OBET
			24	PROMET IN ZVEZE
			25	ENERGETIKA
			26	STANOVANJSKO GOSPODARSTVO
			27	KOMUNALNO GOSPODARSTVO
			28	VODNO GOSPODARSTVO
			29	VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE
			30	ZDRAVSTVENO VARSTVO
31	SOCIALNO VARSTVO IN SKRBNOST			
32	KULTURA IN ZNANOST			
33	TEHNOLOŠKI RAZVOJ			
34	RAZVOJ KULTURE IN ZNANOSTI			
35	VARSTVO IN IZBOLJŠANJE OKOLJA			
36	SLO			
37	ZEMLJIŠKA POLITIKA			
38	PROMETNA POLITIKA			
39	STANOVANJSKA POLITIKA			
40	KMETIJSKA POLITIKA			
41	INVESTICIJSKA POLITIKA			
42	POLITIKA ZAPOSLJANJA			

NEKSLADJA - KONFIKTI IN PROBLEMI
 SEDANJI NAČRTI NOSILCEV RAZVOJA
 NEKSLADJA MED SEDANJIMI NAČRTI NOSILCEV RAZVOJA
 IN SPLOŠNIMI RAZVOJNIMI CILJI
 PRIORITETE ZA IZVAJANJE

PROGRAM IZVAJANJA POSPEŠEVANJA RAZVOJA

OSNOVNI PRINCIPI
 METODE

DOLGOROČNA VIZIJA RAZVOJA
 IN PERMANENTNO PLANIRANJE

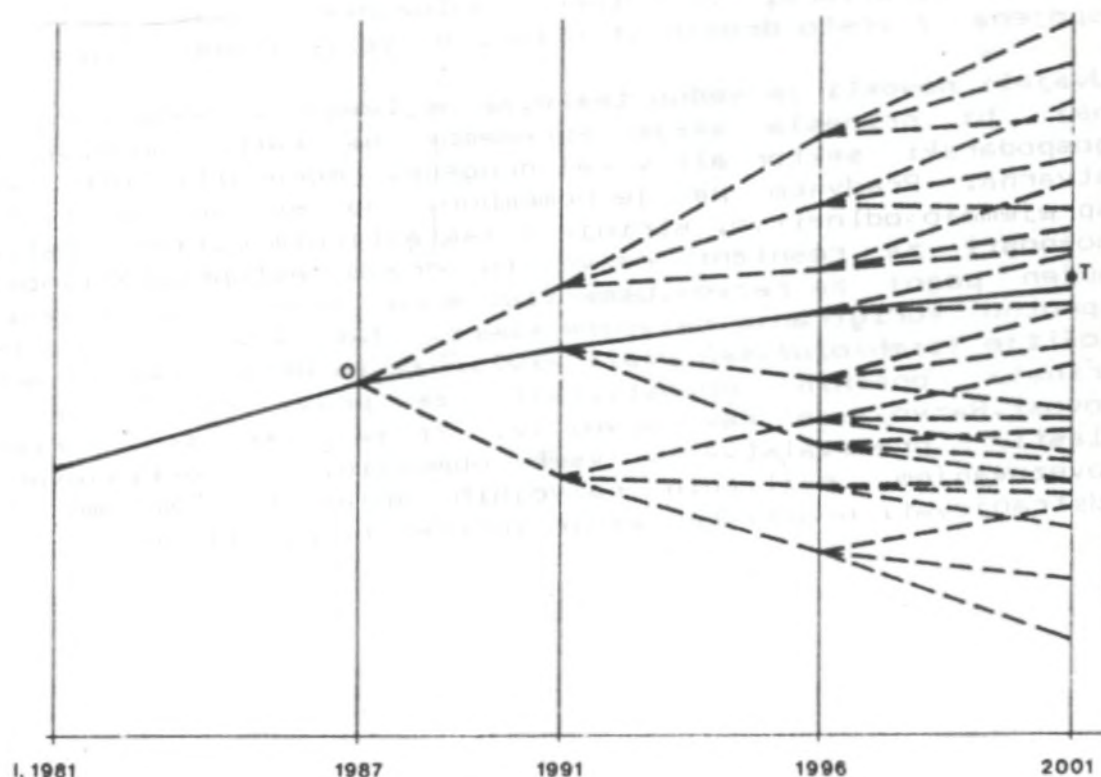
GLAVNE VRSTE RAZVOJNIH PROBLEMOV

- A. KLJUČNI RAZVOJNI PROBLEMI V REGIJAH, OBČINAH IN OŽJIH GEOGRAFSKIH OBMOČIJ
- B. KLJUČNI RAZVOJNI PROBLEMI POSAMEZNIH SEKTORJEV GOSPODARSTVA IN NEGOSPODARSTVA
- C. PROBLEMI PRI IZVAJANJU PLANSKIH ODLOČITEV NA RAZLIČNIH RAVNEM
- D. PROBLEMI PRI PRENOSU RAZISKOVALNIH REZULTATOV V PRAKSO
- E.

Dolgoročna vizija razvoja in permanentno planiranje

Razvoj bi moral biti skladen na vseh področjih. Pod skladnostjo v tem primeru razumemo usmeritev k ciljem, ki so vsestranskega pomena. Enostranski, torej neskladen razvoj neke gospodarske veje ji sicer lahko prinaša velik dobiček, njegove stranske posledice pa so lahko za celotno narodno gospodarstvo zelo negativne.

Upoštevati moramo soodvisnost med gospodarsko in negospodarsko platjo raznih dejavnosti. Eden glavnih problemov pri načrtovanju bodočega razvoja je kako najti pravi odnos do preteklosti, ne da bi preveč upoštevali dosedanja razvojna teženja na eni strani ali pa jih v celoti zanemarili na drugi. Stvar izkušenj in proste presoje je, kdaj lahko tudi za prihodnost koristno uporabimo dogajanja iz preteklosti in kdaj ne. Glavno vprašanje je torej, ali je v določenem primeru mogoče brez škode spremeniti obstoječe smeri razvoja, kdaj bi jih bilo koristno spreminjati in nazadnje kako. Odnos med dogajanjem v preteklosti in možnostmi nadaljnjega razvoja lahko ponazorimo s skico:

Legenda:

O

sedanje stanje na katero ne moremo več vplivati
mogoče smeri razvoja

— smer, ki se najbolj približa cilju in je odvisna
od korekcij

T

željeni cilj

Sedanje stanje je posledica preteklega razvoja. Zato nanj ne moremo več vplivati. Dosedanje razvojne težnje so pogosto dokaj trdovratne, zato jih moramo seveda na primeren način upoštevati tudi pri usmerjanju prihodnjega razvoja. Da bi ga pravilno usmerjali je nujno čimbolj jasno in stvarno zasnovati dolgoročno vizijo zelenega razvoja (n.pr. točka T na skici). Pri ukrepih v vsakem vmesnem obdobju (letu), v katerem smo, uporabimo tiste ukrepe, za katere lahko upravičeno sklepamo, da bodo pomagali k uresničevati dolgoročno vizijo razvoja. Smo n.pr. v letu 1987. Skica kaže, da smo se v letih 1981-1987 oddaljili od ciljne smeri. S primernimi ukrepi lahko razvoj preusmerimo tako, da bomo n.pr. v letu 1991 že bliže začrtani smeri. Bistvo stalnega (permanentnega) načrtovanja je v tem, da imamo vedno pred očmi dolgoročne cilje in trajne vrednote, najprimernejše ukrepe pa izbiramo sproti tudi ob upoštevanju nepredvidljivih okoliščin.

Skladen razvoj terja primerno razmerje do vrste obstoječih ekonomskih zakonitosti, hkrati pa mora predvidevati in tudi upoštevati spreminjanje. Pozitivni razvojni procesi, ki jih v nekem območju ugotovimo ali povzročimo, lahko delujejo samostojno, ne da bi jih bilo treba stalno vzpostavljati. To imenujemo "avtopropulzivnost", kar pomeni neko razvojno zmožnost ki ima že sama v sebi dovolj moči za nadaljevanje. To je mogoče, če je struktura, za katero v določenem primeru gre, čimbolj spojena z vrsto drugih struktur, ki so povezane z njo.

Uvajati novosti je vedno težko, če ne tvegano. Zasnova razvoja, ki naj bi prinesla večje spremembe na kako območje ali v gospodarski sektor ali v kaj drugega, mora biti zelo jasna in stvarna. Predvsem pa je pomembno, da se večina tistih, ki sprejemajo odločitve, strinja z zastavljenim ciljem. Ustvarjanje možnosti za resnični razvoj in zdravo "avtopropulzivnost" sta nujen pogoj za razvoj. Usmeritev mora vedno spremljati tudi sprotno korigiranje razvojne smeri. Tak razvoj omogoča ustrezno sožitje (simbiozo) vseh plasti življenja in dela, čeprav morda ne prinaša opaznih novosti, kajti že pravi razvoj je velika novost. Razvoj je res razvoj le, če je v splošno korist vseh plasti prebivalstva v vseh območjih. Z usklajevanjem in povezovanjem različnih razvojnih dejavnikov moramo sproti odstranjevati negativne težnje in krepiti pozitivne.

Glavne vrste razvojnih problemov

Razvojni problemi, ki posredno ali neposredno zadevajo vprašanja skladnejšega razvoja in manjrazvitosti se kažejo v dokaj različnih oblikah. Da bi bila metoda pospeševanja razvoja čimbolj vsestransko uporabna smo poimenovali štiri skupine razvojnih problemov, ki se medsebojno seveda lahko povezujejo. Tem pa lahko dodamo še nove.

Prva skupina (A) se nanaša na ključne razvojne probleme v različnih geografskih območjih. V tem primeru gre torej za to, da v izbrani regiji najprej ugotovimo v čem so glavne zavore razvoja, potem pa nakažemo kako bi jih čimbolj smotrno ublažili ali odstranili s konkretnimi akcijami za izboljšanje stanja. Osnovna misel je, da je treba predvsem ugotavljati lokalne razvojne potencialne in jih čimbolj koristno izrabiti. Pospeševanje skladnejšega razvoja torej daje veliko večji poudarek ustreznim ukrepom za izboljšanje stanja v samem območju kot pa pomoči od zunaj. Oglejmo si nekaj osnovnih načel tovrstnega pospeševanja razvoja v manjših ali večjih geografskih območjih:

- Najti možnosti za razvoj in nove gospodarske projekte
- ljudem, ki imajo kakšne predloge za izboljšanje stanja ali za izvedbo njihovih inovacij nuditi vso podporo, da jih realizirajo
- Proučiti možnosti in pogoje za nove oziroma nekonvencionalne oblike proizvodnje in dejavnosti
- Posebej opozoriti na proizvodne možnosti, ki niso izrabljene in pa za uporabo tehnoloških izboljšav.

V kolikor hočemo našete in podobne cilje doseči je potrebno predvsem naslednje:

- krepiti splošno zavest o problemih in njihovih vzrokih
- spodbujati inovacijske sposobnosti
- pospeševati zavest o možnostih, tudi najmanjših območij (npr. krajevnih skupnosti), da lahko s sodelovanjem občanov veliko prispevajo k izboljšanju stanja
- uvajati posebne vzorčne projekte, ki kažejo da je mogoče uresničiti tudi nekonvencionalne ideje.

V drugem primeru (B) gre za ključne razvojne probleme posameznih sektorjev gospodarstva in negospodarstva, sicer ne gre za teritorialni pristop vendar pa le ne moremo problematike razvoja geografsko zaključenih območij obravnavati ločeno od sektorskih

razvojnih problemov. Vendar dajemo večji poudarek razvojnim problemom posamezne panoge ter uskladitvi konfliktnih interesov z drugimi panogami, npr. med kmetijstvom in gozdarstvom. Razvojni problemi posameznih panog so npr. lahko pogojeni tudi s predpisi na različnih ravneh. Posebej pomembna je tudi davčna politika glede zasebnega sektorja in odnos do drobnega gospodarstva.

Posebej je treba podpirati tiste majhne ali srednje velike obrate, ki imajo že določeno tradicijo. Njihov gospodarski potencial, ki je često zelo majhen, v primerjavi s potencialom v večjih središčih, je vendar osredotočen v njih saj imajo največ delovnih mest in so pomembni tudi za izo braževanje. Taki obrati naj bi bili vključeni v strategijo pospeševanja endogenega razvoja manj razvitih območij. Majhna podjetja in zasebna obrt lažje izrabijo lokalne vire in s tem prispevajo k dohodku in ustvarjajo različna in kvalitetno nova delovna mesta.

Tudi za negospodarske dejavnosti je treba narediti vse, da se zviša potreba po novih delovnih mestih in ustvarijo možnosti za njihov obstoj. Tako bodo tudi bolj zadovoljene različne socialne potrebe (od stanovanj, varstva okolja in najrazličnejše usluge) prebivalstva. Nekonvencionalne iniciative za nove možnosti zaposlovanja pri zagotovitvi najrazličnejših uslug, ki jih prebivalstvo potrebuje lahko razvijamo na področjih, na katere tradicionalna ekonomija ne posega.

(C) "Problemi pri izvajanju planskih odločitev na različnih ravneh." Kljub temu, da predpisi zahtevajo izdelavo različnih planskih aktov od republiške do občinske ravni in še nižje, so plani pogosto zelo neživljenski, da jih tudi praksa zaobide. V njih so premalo upoštevana načela permanentnega planiranja, ki naj bi v konkretnih odločitvah vključevala dolgoročno vizijo razvoja. Naša naloga je, da se teh problemov smelo lotevamo in, da vnašamo v izdelavo planov čimbolj dinamičen pristop. Torej gre za drugačen pristop pri izvajanju že obstoječih planov kakor tudi za vnašanje drugačnih, bolj življenjskih metod pri izdelavi novih planskih dokumentov. Kjer je primerno bi bilo treba tudi predlagati spremembo predpisov.

(D) "Problemi pri prenosu raziskovalnih rezultatov v prakso." V raziskovalnem delu je dokaj uveljavljena praksa, da nakažemo rezultat in tudi ustrezne rešitve določenega problema potem pa se ne ukvarjamo več z vprašanjem, kako bi jih v praksi tudi realizirali. Zato tudi ostajamo le pri geslih, kaj bi bilo primerno ukreniti, ne vprašujemo pa se kakšne akcije bi bile za izvedbo res potrebne. Tako stanje je tudi posledica miselnosti, da izvedba določenega vprašanja ni več raziskovalni ampak samo izvajalski problem. Zato tudi raziskovalno delo težko najde odziv v praksi, posebej še na področjih, ki niso izrazito tehnična.

Splošni razvojni cilji

Glavni cilj razvoja v najširšem smislu naj bi bil torej bil predvsem tak, da bi zagotavljal večje možnost za razvoj človekovih zmožnosti, ne samo na materialnem, tudi na kulturnem in delovnem področju, in ne le večje materialne blaginje vseh skupin prebivalstva. Premalo vemo katere človekove potrebe so s širšega vidika v danih okoliščinah najpomembnejše in katere so manj pomembne in morajo biti zato prvim podrejene.

Brez dvoma je treba doseči primerno blaginjo vseh plasti prebivalstva. Vendar to še ne pomeni resničnega, trajnega in vsestranskega napredka. Lahko se celo dogodi, da pri prizadevanju za zadovoljitev nekaterih potreb zanemarimo pomembnejše vrednote, ki edine zagotavljajo trajen napredek.

Postavljati si smemo le cilje, ki so dosegljivi. Upoštevati moramo sredstva, ki jih imamo na voljo in, ki lahko nanje z gotovostjo računamo. Našteto nekaj pomembnejših ciljev:

- izboljšanje izobrazbene sestave in vzgoje strokovnjakov,
- ustrezna upravna in organizacijska povezava med tistimi, ki sodelujejo pri uresničevanju razvojnih ciljev,
- zagotavljanje možnosti za delo,
- pospeševanje gospodarskega razvoja, ki bo z različnih vidikov prispevalo k usklajenemu, stabilnemu razvoju in ne bo škodovalo naravnemu okolju;
- izboljšanje splošne opremljenosti večjih in manjših središč;
- ohranitev, izboljšanje in kjer je potrebno tudi razširitev obdelovalnih površin;
- prehranska samopreskrba ob upoštevanju predvidenega povečanja števila prebivalcev;
- izraba lokalnih razvojnih možnosti do čim večje mere;

Čeprav smo med tu naštetimi konkretnimi cilji izpustili nekaj prav tako ali morda še bolj pomembnih vrednot, je iz naštetega razvidno, da je treba med njimi najti pravo skladnost, če hočemo resnično doseči razvoj. Da bi sredstev za pospeševanje razvoja ne trošili v napačno smer, je izredno pomembno, da najdemo za dane razmere čim bolj učinkovit in cenen način za doseg cilja.

Varovanje okolja, če ga pojmuje celostno, je pravzaprav usklajevanje najrazličnejših posegov vanj tako, da okolju, s tem pa tudi človeku najmanj škodujejo. Poudarek mora biti predvsem na preventivi. Z ustreznim usmerjanjem razvoja lahko celo omejimo onesnaževanje okolja. Raziskave in meritve pogosto žal ugotavljajo visoke stopnje onesnaženja okolja in opozarjajo na potrebne ukrepe, skoraj nobenih naporov pa ni, ki bi gospodarsko pomagali odstraniti vzroke onesnaženja.

Pri presoji razvojnih konceptov bi morali upoštevati vse pomembnejše sestavine družbenega načrtovanja (planskih prvin) in presoditi tudi, kakšne bi bile posledice nekaterih razvojnih

posegov v okolje, ter kakšne gospodarske in druge probleme bi s tem povzročili. Tako bomo vsaj povežini načrtovali okolju primerno in se varstva okolja ne bomo lotevali šele, ko bodo potrebni varstveni ukrepi, ob že obstoječih zgrešenih načrtnih odločitvah (npr. industrijski objekti, ki okolje zelo onesnažujejo itd.)

Ovire pri uresničevanju ciljev varstva okolja imajo pogosto zelo globoke vzroke. Ob deklariranem doslednem varovanju okolja na eni strani se na primer na drugi strani odločamo za gospodarske objekte tudi tam, kjer to zaradi okolja in kmetijskih zemljišč ali iz drugih razlogov nikakor ni primerno.

Vprašanje varovanja okolja opozarja predvsem na potrebo po poenotenju. Razvojne koncepte je treba načrtovati celovito, da ne bodo učinkovali protislovno naj bo neposredno ali posredno.

Planske prvine v katerih se odražajo splošni razvojni cilji glede na obravnavani problem

V dosedanjih študijah smo že nakazali shemo planskih prvin v okviru družbenega planiranja, ki naj bi zajela najrazličnejše oblike planiranja. Shema planskih prvin je zgrajena tako, da omogoča poljubno dopolnjevanje in poudarjati seznam in različne vsebine posameznih planskih prvin.

Osnovni namen te sheme pa je, da se lažje ugotovi soodvisnost med njimi. To naj bi nadomestilo pomanjkljivosti sektorskega planiranja, ki te soodvisnosti običajno zanemarija. Posebej pri pospeševanju skladnejšega regionalnega razvoja bi morala priti interdisciplinarnost najbolj do izraza. Planske prvine delimo na tri glavne skupine:

- splošne planske prvine
- sektorske planske prvine
- skupne planske prvine

Podrobna razčlenitev planskih prvin je predstavljena v posebni shemi, ki je ne prilagamo.

Ugotovitev potreb po usklajevanju interesov pomeni prvi korak k urejanju konfliktnih situacij. V mnogih primerih gre za stalno ponavljajoče se konflikte. Pri reševanju le teh pa stališča sploh niso poenotena, ker nimamo izdelanih podrobnejših meril. Če bi uspešno pregledali probleme in tudi različne poglede na njihovo reševanje bi bilo že veliko narejenega. Na eni strani omenimo na primer vprašanja v zvezi s potrebami po energiji, na drugi pa varstvo okolja ipd. Če gledamo na vsako od planskih prvin ločeno, težko najdemo skupni jezik.

Pravkar opisani problemi so splošni, vendar jih je treba obravnavati tudi s stališča razvojnih problemov določenega območja Slovenije, kjer se pač pojavljajo.

že v prejšnji točki smo ugotovili, da je nujno potrebno najprej najti širše okvire in merila za rešitev določenega problema.

Če hočemo določeno vprašanje, v katerem se pojavljajo različna nasprotujoča si stališča, uspešno rešiti, bi bilo treba izdelati hierarhijo ciljev in vrednot. Najprej za posamezne planske prvine na splošno, potem pa še posebej za vsako posamezno območje v Sloveniji. V posameznih študijah, ki se nanašajo na posamezna področja, naj bi skušali najti odgovor, v katerih mejah se lahko gibljemo in kje je maneverski prostor, v katerem lahko smotrno ravnamo, da ne bi porušili ravnotežja med njimi.

Vendar pa lahko trdimo, da za mnoge razvojne probleme manjrazvitih območij ni več sporno kaj želimo doseči. To fazo dela lahko zato pogosto enostavno preskočimo. Težje je kadar moramo izbirati med nasprotujočimi si cilji različnih dejavnikov

razvoja napr. (sektorjev gospodarstva).

V tej fazi dela se soočimo tudi z enim najresnejših vprašanj: prenosa raziskovalnega dela v prakso. Prepričani smo, da je formulacija predlogov za izboljšanje stanja samo en korak k cilju. Ob ustreznem uvajanju interdisciplinarnega dela in izmenjavi stališč med strokovnjaki bi lahko postopoma bistveno prispevali k izboljšanju stanja na vseh področjih planiranja, ki neposredno ali pa vsaj posredno zadevajo urejanje prostora. Ker smo prepričani, da je to eden ključnih metodoloških problemov, mislimo, da naj bi bil tudi ta problem pri raziskovalnem delu stalno prisoten. Na ta način bi, čeprav se na prvi pogled zdi protislovno, dobili tudi več možnosti za bazične raziskave.

Prioritete za izvajanje:

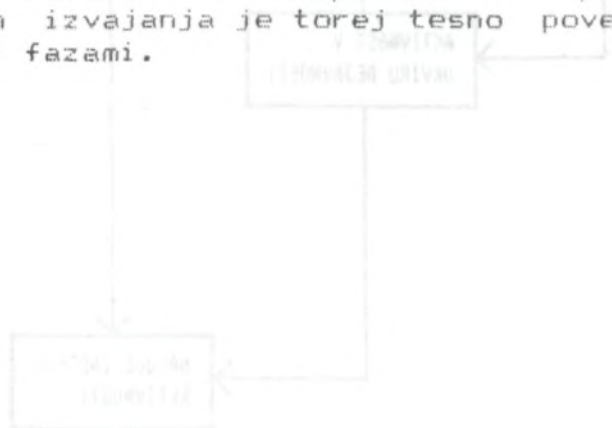
Če bi imeli vsaj do neke mere razčiščena stališča o tem, kakšno stanje si želimo, oziroma kje so potrebni popravki bi lahko opredelili, kaj je najprej potrebno izboljšati in kaj lahko še počaka. To še ne pomeni, da zahteva enaka stopnja nujnosti za različne probleme, da bi povsod hkrati ukrepali.

Za vsako plansko prvino bi bilo koristno oceniti moč njenega vpliva na spremembe in najprej ugotoviti stopnje nujnosti za izboljšanje stanja in sicer ne glede na možnosti izvedbe. Posebno pozornost bi bilo treba posvetiti opredelitvi potreb, uskladitvi nasprotujočih si interesov in usklajevanju politik. Prioriteto izvajanja pa določamo po vsestranski presoji katere akcije je v najkrajšem času mogoče uresničiti.

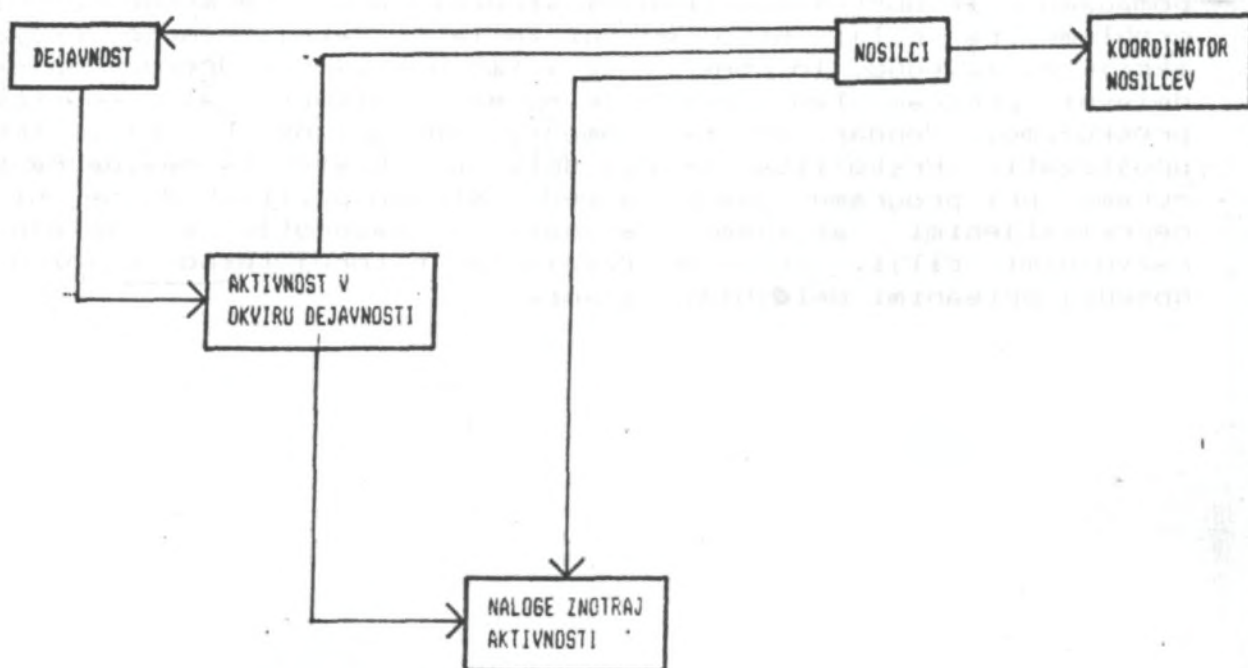
Ko opredelimo prioritete izvajanja, je treba za posamezne obravnavane probleme nakazati nosilce odgovornosti za izboljšanje stanja. To vprašanje se spet lahko obravnava na makro ali mikro ravni, pač glede na značaj obravnave. Tu vidimo tudi možnost za oplemenitenje ene ravni z drugo in za prenos raziskovalnih rezultatov v prakso.

Program izvajanja pospeševanja razvoja

Kljub temu, da smo nekatere sestavine metode dokaj podrobno obrazložili, je glede praktične uporabe verjetno še premalo pojasnjena. S tem poglavjem prehajamo v izvajalski del. Dosedaj obrazložena poglavja naj bi pokazala predvsem potrebo po usklajenosti s splošnimi razvojnimi cilji. Tudi posamezni ukrepi, ki včasih morda na prvi pogled nimajo nobene zveze med seboj si ne smejo nasprotovati. Za vrsto vprašanj glede posameznih sestavin planiranja je še mnogo nejasnosti. V takih primerih je pač potrebno izvesti nove raziskave. Pogosto si lahko pomagamo z že obstoječim znanjem strokovnjakov. Za mnoge razvojne probleme pa cilji niso nejasni in lahko takoj začnemo uvajati akcije za izvedbo. To pomeni, da v takih primerih dosedaj opisani delavni program lahko zreduciramo na minimum ali enostavno preskočimo. Vendar to ne pomeni, da ga ne bi bilo treba upoštevati. Prskočitev prvega dela je v bistvu le navidezna saj moramo pri programu izvajanja vedno strogo paziti, da ne bi z nepremišljenimi akcijami razvnali v nasprotju s splošnimi razvojnimi cilji. Program izvajanja je torej tesno povezan z dosedaj opisanimi delovnimi fazami.

Osnovna zamisel programa izvajanja aktivnosti je razvidna iz naslednje skice

Vsaka širša dejavnost: na primer kmetijstvo, gozdarstvo, drobno gospodarstvo itd, zahteva določene aktivnosti kot: analize, izobraževanje, poslovni ukrepi, financiranje itd. Te pa se dele na naloge znotraj posamezne aktivnosti katerim je treba določiti nosilce. Vse pa usklajuje in vodi, seveda le kolikor je potrebno koordinator nosilcev. Gornja shema je zelo posplošena in zato tudi uporabljiva v najrazličnejših oblikah.

če bi bilo na primer za določeni razvojni problem treba spremeniti predpise, za kar pa je potrebno opraviti nekatere analize ter pripraviti ustrezne predloge, je za vsako dejavnost treba določiti nosilca.

Ko pa gre za pospeševanje celovitega razvoja določenega območja je število aktivnosti bistveno večje, čeprav je osnova metode še vedno ista.

V prilogi predstavljamo štiri poskuse priprave delovnega pristopa za izvajanje programa pospeševanja. V enem primeru je število predvidenih dejavnosti in nosilcev tako veliko, da bi zgubili preglednost, če ne bi zgradili ustrezne podatkovne baze. Računalniška obdelava omogoča poljubno spremembo programa aktivnosti ne da bi sproti zgubila evidenco, ki mora biti vedno najnovejša.

V predstavljenih primerih smo skušali nazorno prikazati vsestransko uporabljivost metode. V letošnjem letu je bo treba še temeljito izpopolniti in preiskusiti v praktičnih primerih izvajanja.

REGIONALNE RAZLIKE IN POSPEŠEVANJE SKLADNEJŠEGA REGIONALNEGA RAZVOJA

Neskladnosti v regionalnem razvoju in klasifikacija problemskih regij

Regionalne razlike so eno izmed mnogih neravnotežij, ki so značilna za večino sodobnih držav, kapitalističnih ali socialističnih, razvitih in držav v razvoju.

Zaradi velikih razlik v naravnih možnostih in zaradi zgodovinskih in kulturnih razlogov spada Jugoslavija glede na regionalne razlike med najbolj heterogene države v Evropi. Tudi v SR Sloveniji še vedno obstajajo velike razlike med posameznimi občinami oziroma regijami, ki se v zadnjih letih celo stopnjujejo.¹

Regije, v katerih obstoja neusklajenost med razvojem prebivalstva ter gospodarskim in socialnim razvojem v literaturi označujejo kot "problemska območja". V eni od najnovejših publikacij OECD² o problematiki regionalnega razvoja je uporabljena naslednja globalna klasifikacija problemskih regij:

1. kmetijske problemske regije (agricultural problem regions)
2. depresivne industrijske regije (depressed industrial or "stranded" regions)
3. zgostitvena območja (congested regions)

Kmetijske problemske regije pogosto imenujemo tudi gospodarstvo manj razvita ali zaostala območja. Običajno je za ta

1) Primerjaj IER: Analiza in ocena dolgoročnih razvojnih možnosti slovenskih regij, sintezna študija, Ljubljana 1982

IER: Regionalni aspekti razvoja SR Slovenije, Ljubljana 1985

2) Primerjaj David Wadley: Restructuring the Regions, Analysis, Policy Models and Prognosis, OECD, Paris 1986, str. 36-39

območja značilna periferna lega, visok delež kmetijskega prebivalstva, upadanje ali stagnacija prebivalstva, šibkejša gospodarska in družbena infrastruktura (zlasti slabše prometne povezave) in težji dostop do tržišča, ter nižji dohodki na prebivalca. Ta območja lahko zajemajo večje površine, vendar relativno slabše poseljene. V to skupino spadajo tudi oddaljena, hribovita in obmejna območja.

Gospodarsko manj razvita kmetijska območja srečujemo v razvitejših državah, npr. v Italiji, Španiji, Irski, Škotski, in celo v visoko razvitih, kot npr. v Franciji, Nizozemski in delu Skandinavije.

Problemi oddaljenih in hribovitih območij se pojavljajo v Nemčiji, Avstriji, Švici, Portugalski, Kanadi, Japonski in v mnogih drugih državah.

V Jugoslaviji se vse federalne enote spopadajo s problemi gospodarsko manj razvitih območij, tri republike (BiH, Črna gora in Makedonija) ter SAP Kosovo pa imajo v celoti priznan status manj razvitega območja.

V SR Sloveniji imajo v srednjeročnem planskem obdobju 1986-1990 status manj razvitega območja štiri občine in sicer Lenart, Ormož, Šentjur pri Celju in Šmarje pri Jelšah, nekatera geografska območja (Slovenske Gorice, Haloze, Kozjansko, Suha Krajina in Pokolpje) ter nekatere krajevne skupnosti v obmejnem pasu občin Lendava, Murska Sobota, Gornja Radgona, Maribor-Pesnica, Radlje ob Dravi ter Mozirje. Manj razvita območja v Sloveniji so teritorialno medsebojno povezana le v severovzhodni Sloveniji, medtem ko na drugih območjih predstavljajo le manjše otoke v pretežno razvitejšem okolju.

Nekatera geografska območja in obmejna območja (npr. Erkini, Bloška planota, obmejna območja Tolminske itd) pa imajo status prehodnega obdobja.

V dolgoročnem planu SR Slovenije za obdobje 1986 do leta 2000 je postavljena teza, da bi ob intenzivnejših in obogatitvenih pospeševalnih ukrepih omogočili hitrejše zmanjševanje razlik v stopnji gospodarske razvitosti, tako da po 1. 1. 1990 v SR Sloveniji ne bomo več imeli občin, ki bi kot celota potrebovale celovit sistem pospeševalnih ukrepov. Večji poudarek kot dosedaj bo dan posebnim problemom posameznih območij, kot so manj razvita geografska območja, hribovita in manj razvita obmejna območja. Obvladovali bomo tudi nekatere posebne probleme razvitih območij, ki se kažejo v pretirani koncentraciji proizvodnih dejavnosti in prebivalstva, zastareli tehnologiji in neugodni strukturi proizvodnih programov ter v slabšanju kakovosti bivalnega okolja. Stališče posebne delovne skupine OECD je, da bodo kljub nekaterim uspehom regionalne politike pri zmanjševanju najhujših razlik v razvitosti, periferne in manj razvite kmetijske regije v državah OECD potrebovale posebne ukrepe še dolgo šasa ("for a long period to come")¹.

Depresivne industrijske regije so tista območja, ki so v preteklosti doživela močan industrijski vzpon in visoko stopnjo gospodarske razvitosti, a so iz različnih razlogov zašla v stagnacijo ali celo v krizo v primerjavi z drugimi industrijskimi regijami.

V nekaterih državah, kjer se je industrija razvila že v 19. stoletju in kjer so posamezna območja zelo specializirana, so depresivne industrijske regije obstajale že pred petdesetimi leti (Velika Britanija, ZDA, Francija), toda po letu 1974 se je njihov obseg zelo razširil in njihovi strukturni problemi so postali bolj intenzivni. Vzrok za krizo v proizvodnji in zaposlitvi v nekaterih industrijskih panogah so spremembe v potrošnji, v svetovni trgovini, v tehnologiji in v razmerju cen. Prvi znaki depresije so težave pri zapo-

1) D. Wadley: Restructuring the Regions, OECD, Paris 1986, str. 37

slovanju, pri prodaji blaga, v brezperspektivnosti. Tak razvoj spremlja izseljevanje mladih, neugodna starostna struktura zaposlenih oziroma prebivalstva, problemi v okolju (onesnažen zrak, voda, uničeni gozdovi), zastarela oprema in infrastruktura, pojavlja se močna konkurenca proizvodenj iz drugih držav. Pri tem pa so vodilni kadri pogostoma okosteneeli, manjka jim inovacijskih zamisli, vztrajajo pri mojstrski mentaliteti in kažejo odpor proti tehničnim, tehnološkim in organizacijskim spremembam ter proti pomlajevanju kadrov.

Razlogi za pojav depresivnih industrijskih območij so predvsem strukturnega značaja:

- regija dosega v določenih industrijskih panogah sistematično slabše rezultate kot druge regije,
- regija je specializirana na take industrijske panoge, ki dosegajo slabše rezultate tudi v drugih regijah.

Depresivna industrijska območja se zlasti pojavljajo v premogovnih bazenih, ob rudnikih železove rude in raznih barvnih metalov, v območjih, kjer je enostransko razvita jeklarska industrija, ladjedelništvo, tekstilna industrija, industrija motornih vozil.

Regionalna politika pri nas je bila doslej predvsem osredotočena na pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih območij, problemov depresivnih industrijskih območij pa se skoraj ni dotikala.¹ Primera Idrije in Mežice pa kažeta, da se tovrstnim problemom tudi pri nas ne bo mogoče izogniti.

1) I. Vrišer na primer pravi, da "se v Jugoslaviji zaradi mlade industrializacije še ne srečujemo z depresivnimi območji, čeprav so se v nekaterih starejših industrijskih središčih v Sloveniji občasno pojavljali določeni znaki depresije in zastoji ... reševanje kriznih odnosov na depresivnih območjih še zdaleč ni tako težavno kot pospeševanje razvoja na nerazvitih območjih."
I. Vrišer: Regionalno planiranje, Mladinska knjiga, Ljubljana, 1978, str. 126

Zgostitvena območja so prostorsko omejena območja, kjer je nakopičeno mnogo prebivalstva, infrastrukturnih objektov in/ali industrijskih objektov (prebivalstvene in industrijske aglomeracije). Nastala so kot posledica izredno hitre gospodarske rasti in so zelo pomembna za družbenoekonomski razvoj širšega območja ali cele države. Zaradi hitrega gospodarskega razvoja pa tudi na teh območjih prihaja do posebnih problemov: preobremenjena infrastruktura, zlasti prometna in komunalna, stanovanjski problemi, onesnaženo okolje, hrup. Nadaljnja rast industrije ali prebivalstva v takih razmerah ne pomeni razvoja. Industrija, ki se še nadalje seli na taka območja, pričakuje sicer koristi od urbanizacije ali aglomeracije, vendar pa naleti na negativne učinke in povečava družbene stroške. Povpraševanje po novih delavcev presega ponudbo, vpliva na priseljevanje od drugod in na pritisk na stanovanjsko gradnjo ali pa povzroča velike dnevne migracije, ki dodatno obremenjujejo že itak preobremenjene transportne možnosti. Zgostitvena območja pogosto vsrkajo najbolj sposobne delavce iz depresivnih in manj razvitih območij in s tem še povečujejo regionalne probleme v širši skupnosti.

Zaradi uveljavljanja policentričnega koncepta razvoja poselitve in industrializacije v SR Sloveniji nimamo posebnih problemov zaradi pretirane zgostitve prebivalstva ali industrije - razen deloma v Ljubljani, kjer živi 16,2 % vseh prebivalcev Slovenije (popis 1981). Večje probleme zaradi zgostitve prebivalstva v republiškem središču pa imajo Makedonija (v Skopju je leta 1981 živel 26,5 % prebivalstva Makedonije), Črna gora (v Titogradu je leta 1981 živel 26,6 % prebivalstva Črne gore), deloma pa tudi Hrvatska (v Zagrebu je leta 1981 živel 18,6 % prebivalstva Hrvatske).

Faktorji, ki pojasnjujejo in pogojujejo regionalne razlike

Faktorji, ki vplivajo na neuskklajenosti v regionalnem razvoju so zelo različni. Glavni vzroki za nastanek problemskih regij so pogosto pretekle družbene razmere ali določena zgodovinska dogajanja, velik pomen pa imajo tudi naravne razmere, naravno bogastvo in geografski položaj nekega območja. Ti vzroki se med seboj prepletajo, povezujejo in vplivajo ali na dolgoročen zastoj v gospodarskem razvoju (primer kmetijskih problemskih regij) ali pa na hitro rast v nekem obdobju in zastoj v naslednjem obdobju (depresivne industrijske regije) ali pa na dolgoročno intenzivno rast ter zgostitev prebivalstva in/ali industrijske dejavnosti na nekem območju (zgostitvene regije).

Poleg geografskega položaja (center : periferija) in zgodovinskih razlogov je gospodarska struktura eden najpomembnejših razlogov za regionalne razlike. Obstoja tesna povezava med ravniyo družbenega proizvoda na prebivalca ter deležem primarnih, sekundarnih in terciarnih dejavnosti v strukturi družbenega proizvoda in v strukturi aktivnega prebivalstva. Nizek delež terciarnih dejavnosti postaja eden pomembnih kazalcev slabše razvitosti ali problematičnosti nekega območja. Vedno bolj pomembna postaja tudi znotraj sektorska struktura, zlasti v okviru industrije. Klasičen štrukturni problem je regionalna koncentracija starih industrijskih panog (npr. premogovništva, ladjedelništva, črne metalurgije, tekstilne industrije) brez novih, propulzivnih in komplementarnih dejavnosti.

Tretji sklop faktorjev, ki pogojujejo regionalne razlike, je povezan z razvitostjo gospodarske in družbene infrastrukture. Slabe prometne zveze in zastarele telekomunikacije zelo ovirajo razvoj gospodarstva; nerazvitost družbenih služb (zlasti zdravstva, izobraževanja, kulture) pa je pogosto razlog za poslabšanje kadrovske strukture v problem-
skih regijah (odliv obstoječih kadrov, nezainteresiranost za priliv novih kadrov od drugod).

Regionalna mreža izobraževalnih centrov (srednjega in višješolskega izobraževanja) je eden od pomembnih faktorjev, ki zagotavljajo ohranjanje poselitve in s tem ohranitev in izrabljanje družbenega bogastva, ki se nahaja v manj razvitih perifernih in drugih depresivnih območjih. Obstoje celo teze, da izobraževanje močneje vpliva na regionalni razvoj kot pa investicije v gospodarsko infrastrukturo in denarna ter tehnična pomoč.¹

Zelo pomembna je tudi organizacijska struktura delovnih

1) OECD: Joint Finland - OECD Seminar on Education and Socioeconomic Development, Analysis of Policy Issues, Paris 1986, SME/ET/86 35

organizacij v neki regiji. Samostojne delovne organizacije, ki so zrasle iz možnosti in potreb naselja, v katerem so locirane, so bolj povezane s krajem in prebivalstvom in imajo večji vpliv na njegov razvoj kot pa poslovne enote večjih delovnih organizacij iz drugih regij, ki imajo le omejeno samostojnost in večino poslovnih in razvojnih služb v drugih regijah.

Z razvojnega vidika je zelo pomembna tudi velikostna struktura proizvodnih enot oziroma delovnih organizacij ter nastajanje novih enot v okviru družbenega in zasebnega sektorja, ki je povezano z inovacijsko in podjetniško klimo na nekem območju. Splošno je znano, da je v Jugoslaviji in v Sloveniji delež zaposlenih v majhnih podjetjih (to je, v drobnem gospodarstvu) zelo nizek (8 % do 9 %) v primerjavi z razvitimi tržnimi gospodarstvi, kjer znaša od 30 % pa do preko 50 %¹. Pri spreminjanju velikostne strukture pozna naše gospodarstvo le enosmerno povečevanje na osnovi rasti ali na osnovi združevanja, praktično pa skoraj ne pozna razdruževanja, zmanjševanja in ukinjanja organizacij in nastajanja novih organizacij.

Prisotnost velikega števila malih organizacij in nastajanje novih organizacij pa sta zelo pomembna za skladnejši regionalni razvoj, saj ustvarjajo nova delovna mesta z angažiranjem lokalnih virov, zlasti sposobnosti in energije lokalnega prebivalstva.

1) T. Petrin, A. Vahčič: Razvoj drobnega gospodarstva, ključni element strategije razvoja slovenskega gospodarstva v naslednjih desetih letih. Raziskovalni center Ekonomske fakultete, Ljubljana, januar 1987, preglednica 3.

Dolgoročni trendi v regionalnem razvoju SR Slovenije

SR Slovenija je v dosedanjem razvoju posvečala veliko pozornost skladnejšemu regionalnemu razvoju. Z uveljavljanjem zasnove policentričnega razvoja se je krepila zaposlitvena in oskrbna vloga regionalnih središč, ki dajejo možnost zaposlitve prebivalstvu iz okolice. Posebna skrb je bila namenjena zmanjševanju razlik v stopnji razvitosti in izenačevanju življenjskih in delovnih razmer prebivalcev v manj razvitih, zlasti v obmejnih in hribovitih območjih v primerjavi z razvitejšimi območji. Dosedanje analize in raziskave regionalnega razvoja v SR Sloveniji izhajajo predvsem iz kazalcev za določanje razvitosti občin v SR Sloveniji, ki jih je predpisal Zakon o pospeševanju skladnejšega regionalnega razvoja v SR Sloveniji (oziroma njegove spremembe in dopolnitve), ki se nanašajo na razvitost proizvodnih sil, učinke delovanja proizvodnih sil in na razvitost družbenega standarda. Rezultati teh analiz kažejo, da so se v obdobju 1970 do 1980 v Sloveniji regionalne razlike zmanjševale, če jih opazujemo po regijah in tudi po občinah; v zaostrenih gospodarskih razmerah po letu 1980 pa so se razlike zopet začele povečevati. Kazalci so prilagojeni za ugotavljanje stopnje razvitosti in zato le deloma pokažejo tudi druga problemska območja (depresivna ali zgostitvena), če pa združimo oziroma povežemo analizo razvitosti z analizo strukture gospodarstva, lahko grobo ugotovimo, kje so ali utegnejo nastati drugi razvojni problemi. Tako kaže raziskava "Analiza in ocena dolgoročnih razvojnih možnosti slovenskih regij" (sintezna študija), da bi se v prihodnje utegnili pojaviti razvojni problemi v zasavski regiji (izraziti elementi depresiranosti v dosedanjem razvoju, nizek delež razvojno obetavnih proizvodenj v obstoječi strukturi proizvodnje, pomanjkanje razvojnih projektov, toga proizvodna struktura, premajhna povezanost z drugimi regijami) in v pomurski regiji (nizek delež razvojno obetavnih proizvodenj, pomanjkanje razvojnih projektov s področja industrije, slabša uspešnost gospodarjenja). Razvojni

problemi bi se lahko pojavili tudi v spodnje posavski, dolenski in goriški regiji, ki jim primanjkuje propulzivnih razvojnih projektov v industriji in zlasti v kmetijstvu (kljub ugodnim naravnim možnostim), manjka jim tudi obetavnih nosilcev razvoja (večje delovne organizacije - razvojna jedra). Raziskava opozarja tudi na probleme, ki jih že povzroča koncentracija proizvodnje v Ljubljani in zaostajanje v gospodarskem razvoju obrobnih občin. Skratka, ta raziskava opozarja na to, da se v SR Sloveniji poleg gospodarsko manj razvitih območij pojavljajo tudi drugi dve obliki problemskih območij: depresivna industrijska območja (primer: zasavska regija) in zgostitvena območja (Ljubljana).

Na podoben zaključek navaja tudi podrobnejša analiza družbenoekonomskega položaja posameznih občin. Če izhajamo iz zahteve dolgoročnega plana, da naj ne bi v nobeni občini število prebivalcev nazadovalo, bi kot problemske občine že na prvem koraku analize označili tiste, kjer se je število prebivalcev v preteklem obdobju (1971-1981) zmanjšalo ali pa je stagniralo. To pa so naslednje občine:

Občine	Stopnja rasti prebivalstva 1971-1981	Značilnost občine
Tolmin	- 0,235 % letno	hribovita, podpovprečno razvita občina; obmejno območje ima status prehodnega obdobja
Idrija	- 0,096 %	hribovito območje, industrijsko depresivno območje (rudnik živega srebra v fazi zapiranja)
Ilirska Bistrica	- 0,060 %	hribovito območje, Brkini imajo status prehodnega obdobja; gre tudi za industrijsko depresivno območje zaradi stare industrije s tehnologijo, ki zelo onesnažuje okolje
Hrastnik	- 0,080 %	industrijsko depresivno območje (premogovniki)
Lendava	- 0,075 %	manj razvita kmetijska območja s periferno lego; občina Lendava je do leta 1985 še imela status manj razvitega območja, po letu 1986 pa ne več.
Lenart	- 0,060 %	
Ormož	- 0,305 %	

Občine	Stopnja rasti prebivalstva 1971-1981	Značilnost občine
Radlje ob Dravi	- 0,082	hribovito, obmejno območje
Ljubljana-Center	- 2,153	stara mestno jedro, zgostitev prebivalstva, proizvodnje in upravnih funkcij, problemi z okoljem
Trebnje	- 0,111 %	občina je do leta 1980 imela status manj razvitega območja, sedaj pa ima ta status le del občine (Suha Krajina)
Murska Sobota	} - 0,070	obmejna območja v teh dveh občinah, imajo status manj razvitega območja
Gornja Radgona		

Že ta globalni prikaz omogoča zaključek, da v Sloveniji poleg manj razvitih območij obstojajo oziroma nastajajo tudi druge oblike problemskih območij, ki zaenkrat sicer nimajo velikega obsega, vendar že zahtevajo posebne ukrepe za sanacijo stanja (primer: Idrija, Mežica, Tolmin-Trenta). Pri razreševanju teh problemov je eno od izhodišč temeljita analiza obstoječe strukture gospodarstva na takem območju, kot tudi analiza razvojnih možnosti, zlasti z vidika naravnih možnosti ter delovnih in izobrazbenih potencialov.

Regionalni razvoj in družbenoekonomska kriza v SR Sloveniji

Raziskava "Regionalni aspekti razvoja SR Slovenije" kaže, da se je v obdobju 1970 do 1980 večina podpovprečno razvitih občin v Sloveniji razvijala hitreje od republiškega povprečja. To velja tako za občine, ki so imele po zakonu status manj razvitega območja in so bile deležne posebnih ugodnosti pri pospeševanju razvoja, kot tudi za druge občine, ki so bile na začetku tega obdobja po stopnji razvitosti pod republiškim povprečjem. V obdobju po letu 1980 pa se je v zaostrenih gospodarskih razmerah in ob zelo nizki gospodarski rasti položaj podpovprečno razvitih občin ponovno

poslabševal. To zopet velja tako za občine, ki so imele po zakonu status manj razvitega območja, kot tudi za druge podpovprečno razvite občine.

Zaostrene gospodarske razmere, zlasti upadanje investicijske aktivnosti in omejevanje razvoja družbenih dejavnosti, so najprej in najmočneje prizadele manj razvita območja, tako da je bila gospodarska rast na teh območjih v celotnem petletnem obdobju 1981-1985 nižja kot v povprečju SR Slovenije.

Da bi pospešili gospodarska vlaganja na manj razvitih območjih so bili za tekoče srednjeročno obdobje razširjeni spodbujevalni ukrepi za investitorje na teh območjih (olajšave pri plačevanju davka iz dohodka TOZD, olajšave pri obveznostih do Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in AP Kosovo, ugodnejši kreditni pogoji bank). Poleg pomanjkanja sredstev je velik problem tudi pomanjkanje novih razvojnih programov na teh območjih. Gospodarska zbornica Slovenije in Zavod SRS za družbeno planiranje sta zbrala podatke o investicijskih razmerah v slovenski industriji¹ za obdobje 1986-1990. Večina najavljenih investicij so po značaju rekonstrukcije, modernizacije ali razširitve; v mnogih primerih gre za nove objekte z novo tehnologijo, vendar na starih lokacijah. V preteklih 10 - 15 letih je bil položaj drugačen: velik del industrijskih investicij je bil usmerjen v nove objekte in velike delovne organizacije (ISKRA, Gorenje, IMV, Kolinska ...) so ustanovljale nove TOZD-e ali obrate v raznih krajih, tudi na manj razvitih območjih.

V splošni družbeni in gospodarski krizi, v kateri se nahajamo že več let, bodo delovne organizacije prisiljene na

1) Gospodarska zbornica Slovenije: Analiza razmer v slovenski industriji ter materialne potrebe in možnosti za njeno modernizacijo in prestrukturiranje v obdobju 1986-1990, Ljubljana, avgust 1980

spremembe proizvodnih programov in tehnološko posodobitev proizvodnje ter na razreševanje problemov tehnoloških in ekonomskih presežkov delavcev, ki znaša v povprečju po grobih ocenah 10 % do 15 % vseh zaposlenih v Sloveniji. Zato je razumljiva težnja po rekonstrukciji, modernizaciji ali razširitvi proizvodnje na obstoječih lokacijah. To pa pomeni, da bo interes investitorjev iz drugih območij za vlaganja na manj razvita območja kljub izdatnejšim pospeševalnim ukrepom še nadalje premajhen. V krizni situaciji se bodo morala torej manj razvita območja še bolj kot doslej nasloniti predvsem na lastne sile, na obstoječe industrijske objekte in njihove razvojne načrte in na naravne danosti v prostoru kot na primer možnosti za intenzifikacijo kmetijstva, za dodatne aktivnosti, povezane s kmetijstvom, za kmečki turizem, za delo na domu, za drobno gospodarstvo.

Tudi v drugih državah se v zadnjem desetletju uveljavljajo teze o t.i. endogenem ali lokalnem razvoju¹, to je o razvoju "od spodaj", kjer predstavljajo lokalni faktorji (ustvarjalnost, podjetnost, znanje domačega prebivalstva, že obstoječa podjetja in banke) osnovo za bodoči razvoj. Nasprotje od endogenega (lokalnega) razvoja je eksogeni razvoj, ki temelji predvsem na zunanjih faktorjih (zlasti na dodatnih investicijah iz posebnih skladov za regionalni razvoj). V večini evropskih držav lokalne oblasti preverjajo svojo vlogo pri pospeševanju lokalnega gospodarskega razvoja v luči visokih stopenj nezaposlenosti in velikih strukturnih sprememb v gospodarstvu. Osrednja točka teh prizadevanj je ustvarjanje novih delovnih mest z angažiranjem lokalnih virov, zlasti sposobnosti in energije lokalnega prebivalstva. V okviru OECD je bil v letu 1982 sprejet akcijski program za pospeševanje lokalne iniciative (Cooperative Action Programme on Local Initiatives for Employment

1) William J. Coffey, Mario Polese: The Concept of Local Development: A Stages Model of Endogenous Regional Growth, Papers of the Regional Science Association, Vol. 55, 1984, str. 1-12

Henri J. Vartiainen: Local Initiatives and the Role of Public Authorities (Sixth Advanced Studies Institute in Regional Sciences, Bamberg 1984)

Creation - z okrajšavo LEI). Njegov namen je proučevati možnosti za ustvarjanje novih delovnih mest z ustanavljanjem malih ali srednje velikih podjetij in s spodbujanjem samozaposlovanja. Pobude za to lahko dajejo posamezniki, podjetja, občina, lokalna organizacija ipd. Tipični primeri zajemajo obrt in malo industrijo, popravila in vzdrževanje raznih strojev, turistične storitve (zlasti v povezavi s kmetijsko proizvodnjo - kmečki turizem). Namen vseh teh pobud je bolje zaposliti premalo izkoriščene lokalne zmogljivosti. Akcijski program OECD zlasti poudarja potrebo po spodbujanju razvoja malih inovativnih podjetij. Organizacijska shema je zelo široka: to so lahko skupna vlaganja (joint enterprises) raznih grup ali posameznikov, podjetja, ki jih kontrolirajo delavci (neke vrste delavsko samoupravljanje), privatna podjetja ali podjetja, ki jih ustanavljajo prostovoljne organizacije. Lokalne oblasti imajo povsod veliko vlogo v pospeševanju njihovega razvoja.

V večini držav so bili sprejeti posebni projekti, ki pospešujejo lokalne pobude za zaposlovanje in razvoj: "Jobskabelse" v Danski, "Community Business Ventures and Enterprise Agencies" v Veliki Britaniji, "Boutiques de Gestions" v Franciji, "Landskrona Project" na Švedskem, "Canada Works" v Kanadi, CRESM v Italiji itd.

Tudi pri nas obstojajo velike potrebe po razvoju male, lokalne proizvodnje. Občine s posebnimi problemi (manj razvita območja, depresivna industrijska območja) bi morale izkoristiti sedanjo ugodno politično klimo, ki je naklonjena drobnemu gospodarstvu in spodbujanju podjetništva ter vsestransko pomagati pri ustanavljanju novih enot drobnega gospodarstva v družbenem in zasebnem sektorju. Pri tem bi lahko uporabile izkušnje, ki jih bomo pridobili ob izvajanju skupnega FAO in UNIDO razvojnega projekta "Entrepreneurial Small and Medium Industries in Urban and Rural Areas", v katerega se je Jugoslavija oziroma Slovenija vključila s projektom "Small Business Development as a Part of the Integral Development of a Rural Area (Case Study of the Commune Trebnje, Slovenia, Yugoslavia)".

DRUŽBENA ORGANIZIRANOST ZA SKLADNEJŠI REGIONALNI RAZVOJ

Skladnejši regionalni razvoj predpostavlja smotrno izkoriščanje naravnih virov, možnosti prebivalstva, zaposlenosti, prostorskih, stanovanjskih, infrastrukturnih, ekoloških, obrambnosamozaščitnih in drugih možnosti na posameznih območjih ob upoštevanju razvojnih ciljev SR Slovenije kot celote.

Zmanjšanje razvojnih neskladij na posameznih območjih (regijah) in med njimi, tako po obsegu kot v strukturi, je možno z boljšo izkoriščenostjo obstoječih zmogljivosti in z naložbami organizacij združenega dela za razširitev in spreminjanje sestave obstoječe proizvodnje ter naložbami v nove proizvodne programe in objekte. Osnovno izhodišče je lastna odgovornost in aktivnost delovnih ljudi in občanov na posameznem območju in neposredni interes organizacij združenega dela iz različnih območij in njihovo povezovanje v različnih oblikah poslovnih odnosov, posebej še s samoupravnim združevanjem dela in sredstev za skupna vlaganja. Temeljno izhodišče pri lokacijskih odločitvah in izkoriščanju naravnih, demografskih, proizvodnih in drugih resursov na posameznih območjih morajo biti ekonomski, oziroma tržni kriteriji ob doslednem spoštovanju ekoloških in drugih zahtev.

Drugi subjekti razvoja, kot so družbenopolitične skupnosti (republika, občine, posebne družbenopolitične skupnosti), samoupravne ineresne skupnosti na področju gospodarske infrastrukture in družbenih dejavnosti, gospodarske zbornice, banke, krajevne skupnosti itd., naj bi glede na svoje pristojnosti ustvarjali predvsem pogoje za čim

učinkovitejše uresničevanje skladnejšega regionalnega razvoja, ki naj bi vzpodbujali aktiviranje razvojnih možnosti na posameznih območjih na osnovi ekonomskih interesov.

Družbenopolitične skupnosti naj bi sodelovale pri aktiviranju razvojnih resursov in pri zmanjševanju razvojnih neskladij med posameznimi območji in znotraj njih predvsem v naslednjih smereh:

- z usmerjanjem razvoja z dolgoročnimi in srednjeročnimi družbenimi plani in izvedbenimi planskimi akti;
- z motiviranjem družbenih gospodarskih subjektov in občanov z ukrepi ekonomske politike;
- z aktivnostmi v zvezi s pripravo kvalitetnih strokovnih podlag, z razvijanjem informacijskega sistema in spremljanjem uresničevanja sprejetih usmeritev in reševanjem problemov v zvezi s tem.

V navedenih smereh vsaka družbenopolitična skupnost usmerja skladnejši regionalni razvoj na podlagi svojih pristojnosti iz Ustave in zakonov ter drugih predpisov.

Republika v svojih planskih aktih opredeljuje predvsem temeljni koncept skladnejšega regionalnega razvoja, na primer z usmerjanjem poselitve, strategijo policentričnega razvoja, s politiko zmanjševanja razlik v stopnji gospodarske razvitosti med posameznimi območji, z ustvarjanjem pogojev za reševanje specifičnih vprašanj območij v gospodarskem zastoju, z obveznimi izhodišči dolgoročnega plana v zvezi z urejanjem prostora, z opredelitvami glede razvoja specifičnih

območij, kot so na primer hribovita območja, obmejna območja, narodnostno mešana območja, ekološko zasičena območja, itd. Med ukrepi ekonomske politike, s katerimi lahko republika vpliva na skladnejši regionalni razvoj, so na primer davčna politika, opredeljevanje obveznosti organizacij združenega dela do Sklada federacije, dotacije republiškega proračuna občinskim proračunom (za redno izvajanje nalog, za katere je občina zadolžena, izjemoma tudi delna nadomestitev izpada priliva sredstev v občinski proračun zaradi davčnih oljašav, če gre za gospodarsko šibkejše občine), sofinanciranje izdelave razvojnih programov in projektov. Republika na regionalni razvoj vpliva tudi z lokacijsko politiko v zvezi s tako imenovanimi regionalnimi objekti, z zakoni in drugimi predpisi, ki se nanašajo na varstvo naravne in kulturne dediščine itd.

Občine lahko vplivajo na skladnejši regionalni razvoj z usmeritvijo planskih aktov, posebej še na področju urejanja prostora in varstva okolja, z davčno politiko, z lokacijsko politiko itd. S stališča regionalnega razvoja je še posebej pomembno medobčinsko sodelovanje tako na področju planiranja kot pri koordinaciji nekaterih aktivnosti, zlasti v zvezi s poselitvijo, zaposlovanjem, razvojem lokalne in regionalne gospodarske infrastrukture, mreže družbenih dejavnosti itd.

Samoupravne interesne skupnosti na področju gospodarske infrastrukture, ki delujejo v merilu republike, ustvarjajo pogoje za skladnejši regionalni razvoj predvsem s temu prilagojeno mrežo prometne infrastrukture (na primer magistralne in regionalne ceste, PTT omrežje, železniška infrastruktura), oskrbo z energetskimi viri (električni daljnovodi, razdelilne transformatorske postaje, plinovodi itd.), vodno gospodarskimi objekti (melioracije, akumulacije, oskrba s

pitno in tehnološko vodo). Pri odpravljanju razlik v stopnji gospodarske razvitosti pa samoupravne interesne skupnosti na področju gospodarske infrastrukture, ki delujejo v merilu republike, s svojimi sredstvi in organizacijskimi nalogami sodelujejo tudi pri reševanju problemov v lokalni gospodarski infrastrukturi (na manj razvitih območjih, hribovitih in obmejnih območjih). Njihova pomembna vloga je tudi v zvezi s sofinanciranjem kadrovskih stanovanj (Zveza stanovanjskih skupnosti). Temeljna skrb za razvoj lokalne infrastrukture pa je na samoupravnih interesnih skupnostih, ki delujejo v posameznih občinah in interesnih skupnostih, ki so organizirane na regionalni ravni. Pomembno vlogo pri tem ima tudi sodelovanje delovnih ljudi in občanov (na primer s samoprispevki v občinah in krajevnih skupnostih).

Samoupravne interesne skupnosti na področju družbenih dejavnosti, ki delujejo v merilu republike, naj bi ustvarjale pogoje za skladnejši regionalni razvoj z razvijanjem racionalne mreže oskrbnih funkcij, ki so nacionalnega, oziroma regionalnega pomena, in sicer ob upoštevanju načela vzajemnosti (izobraževanje, kultura, zdravstvo, raziskovalno delo, skrb za kadre s štipendiranjem itd.). Poleg tega pa je treba v njihovem okviru zagotavljati solidarnostna sredstva tudi za ustvarjanje nujnih pogojev v zvezi z delovanjem osnovnega šolstva, osnovnega zdravstva, otroškega varstva, socialnega skrbstva in zaposlovanja, na primer solidarnost med občinskimi samoupravnimi skupnostmi, ki imajo sicer temeljno skrb za razvoj na teh področjih. Pomembno vlogo imajo tudi aktivnosti delovnih ljudi in občanov v občinah in krajevnih skupnostih, na primer samoprispevki v zvezi z investicijami v teh dejavnostih.

V zvezi s skladnejšim regionalnim razvojem je temeljnega pomena skrb za kadre. Izboljšanje znanja in usposobljenosti je namreč nujen pogoj za hitrejšo premagovanje razlik v razvoju SR Slovenije glede na gospodarsko razvitejše dežele, še bolj pa se to vprašanje zaostruje v razvoju posameznih širših in ožjih območij znotraj republike. Zato bo na tem področju potrebno pospešiti sodelovanje med posameznimi subjekti, kot so organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti, gospodarske zbornice in v okviru svojih pristojnosti tudi republika, občine in posebne družbenopolitične skupnosti (redni izobraževalni proces, izobraževanje ob delu, prekvalifikacije delavcev, razne oblike dopolnilnega izobraževanja). Bolj organizirano aktivnost bi morali zagotoviti na področju raziskav, tako temeljnih kot aplikativnih, ki naj bi bile kvalitetna podlaga za aktivnosti in odločitve posameznih subjektov in v okviru njihovega sodelovanja, ki se nanašajo na pospeševanje skladnejšega regionalnega razvoja.

Na področju pospeševanja skladnejšega regionalnega razvoja imajo zelo pomembno vlogo gospodarske zbornice in banke. Vloga gospodarskih zbornic je predvsem v iniciranju razvojnih programov in projektov v sodelovanju z zainteresiranimi organizacijami združenega dela in splošnimi združenji (poleg združevanja sredstev tudi prenos znanja in tehnologije), v seznanjanju organizacij združenega dela z razvojnimi možnostmi na posameznih območjih (demografski pogoji, zaposlitvene možnosti, naravni viri in drugi resursi, lokacijske možnosti itd.), zlasti glede njihovega vrednotenja v primerjavi s kvalitativnimi spremembami v gospodarskem razvoju in v drugi strokovni in organizacijski pomoči. Posebno vlogo ima lahko tudi svetovalna služba, organizirana na različnih ravneh oziroma v različnih sredinah, pri čemer imajo gospodarske zbornice posebno mesto. Banke pa lahko

skladnejši regionalni razvoj spodbujajo z ustrežno kreditno politiko s stališča strukture programov in projektov in po potrebi tudi z benificirano obrestno mero in drugimi kreditnimi ugodnostmi, če gre za manj razvita in nekatera druga specifična območja. Pomembna vloga bank je pri sodelovanju v različnih konzorcijih (vključno v zvezi z zagotavljanjem domačih in tujih kreditnih sredstev) in reševanju nekaterih vprašanj s premostitvenimi krediti.

Vloga družbenopolitičnih skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti, gospodarskih zbornic in bank je torej predvsem v ustvarjanju pogojev za skladnejši regionalni razvoja in v spodbujanju posameznih aktivnosti, osnovna odgovornost pa je na delovnih ljudeh in občanih na posameznih območjih ter organizacijah združenega dela kot samostojnih ekonomskih in tržnih subjektih. Vse navedene aktivnosti delovnih ljudi in občanov ter samoupravnih organizacij in skupnosti naj bi potekale v okviru delovanja gospodarskega sistema in tržišča ter planskega odločanja od priznavanju samostojnosti posameznih subjektov. Zaradi reševanja razvojnih specifičnosti na nekaterih območjih pa bi morali posamezna vprašanja urejati tudi s posebnimi ukrepi v okviru razvojne in tekoče ekonomske politike, na primer pri zmanjševanju večjih razlik v stopnji gospodarske razvitosti, oziroma v primeru velikega zaostajanja posameznih območij v razvoju (manj razvita območja), specifična vprašanja razvoja hribovitih območij in območij s težnjami razseljevanja itd. Tudi v takih primerih je težišče pospešenega razvoja in odpravljanja razvojnih problemov predvsem na delovnih ljudeh in občanih na posameznem območju in aktivnosti zainteresiranih organizacij združenega dela, vendar pa je hkrati potrebno tudi sodelovanje ožje in širše družbene skupnosti s specifičnimi aktivnostmi in ukrepi, ker je le na taki osnovi možno

učinkoviteje reševati posamezna vprašanja.

V zvezi s pospeševanjem razvoja manj razvitih območij v SR Sloveniji se zastavlja vprašanje kriterijev, pokazateljev in mejnih vrednosti za določanje manj razvitih območij. Kriteriji in pokazatelji so se od leta 1971 dalje, ko je bila v SR Sloveniji z družbenim planom opredeljena politika skladnejšega regionalnega razvoja, od obdobja do obdobja nekoliko spreminjali. Različne raziskave in analize kot tudi sama praksa so pokazale, da noben kriterij, oz. pokazatelj sam ne odraža v celoti stopnje razvitosti posameznega območja. Vsak med njimi vsebinsko pokriva le del te problematike in ima poleg tega še večje ali manjše pomanjkljivosti. Zato je nujno upoštevati več kriterijev in pokazateljev hkrati, ker je le na ta način možno čim objektivneje izraziti stopnjo razvitosti. Pri izboru pa bi morali imeti prednost tisti pokazatelji, ki so po svoji vsebini čim širši, ki se medsebojno dopolnjujejo in čim manj prekrivajo in jih je hkrati možno izražati z metodološko čim jasnejšimi in hkrati primerljivimi podatki za vsa območja (uradni podatki). Izkušnje so pokazale, da je najpomembnejši kriterij razvitost proizvodjalnih sil, ki se lahko izražajo s stopnjo zaposlenosti, osnovnimi sredstvi itd. Kot dodatni kriteriji pa so pomembni kriterij učinkov delovanja proizvodjalnih sil (npr. družbeni proizvod na prebivalca), kriterij življenjskega standarda (npr. vključenost mladine v posamezne stopnje šolanja, predšolsko varstvo, zdravstveno varstvo itd.) in kriterij razvitosti gospodarske infrastrukture (npr. cestno omrežje, oskrbljenost z energijo, vodo in PTT storitvami). Čim manjše je območje, za katerega ugotavljamo stopnjo razvitosti, tem bolj se povečujejo pomanjkljivosti posameznih podatkov (npr. številni tokovi med posameznimi ožjimi območji, enostranska struktura). Zato je potrebno analitično obdelati

več vrst podatkov, da bi tako dobili čim objektivnejšo oceno razvitosti. Razpoložljive raziskave pa so pokazale, da sedaj uradno uveljavljeni kriteriji in pokazatelji v osnovi dovolj objektivno odražajo stopnjo razvitosti občin in drugih območij. Pri nadaljnjem delu pa bo potrebno še dodatno proučiti in po potrebi predlagati njihove dopolnitve.

Eno osrednjih vprašanj je določitev mejne vrednosti, izpod katere je posamezno območje deležno pospeševalnih ukrepov v okviru širše družbenopolitične skupnosti. Mejna vrednost je odvisna od namena opredeljevanja in od materialnih sposobnosti širše družbene skupnosti v zvezi z izvajanjem pospeševalnih ukrepov. V dosedanji praksi so v SR Sloveniji praviloma obravnavana kot manj razvita območja tista, ki so v stopnji razvitosti izpod 50% republiškega povprečja. To je razmeroma strog kriterij, vendar pa je ublažen s tem, da so med manj razvitimi območji poleg nekaterih občin tudi nekatera geografska in obmejna območja, ki so sestavni deli občin z višjo stopnjo razvitosti. V veljavi je tudi princip, da območje, ki po preteku posameznega srednjeročnega obdobja ne izpolnjuje več kriterijev zakona, preide v status prehodnega obdobja. Na ta način ima status manj razvitega območja kar okoli 30% površine celotne republike, kar pa je že precej zahtevna naloga glede na razpoložljive materialne možnosti. Vsako zviševanje mejne vrednosti pa bi pomenilo še bistveno razširitev. Zato bi moralo biti temeljno izhodišče, da se z dodatnimi ukrepi pospešuje predvsem razvoj tistih območij, ki v razvoju najbolj zaostajajo, oziroma imajo specifične razvojne probleme, ki jih v okviru delovanja enotnega gospodarskega sistema in trga dolgoročno niso sposobna sama reševati.

Prvotno so bile podlaga za določanje manj razvitih območij, ki so deležna pospeševalnih ukrepov na ravni republike, le občine. Upoštevati je namreč treba, da so v SR Sloveniji večje razlike v stopnji razvitosti znotraj posameznih regij kot pa med njimi. Poleg tega so precejšnje razlike tudi znotraj občin, saj so se v preteklosti v nekaterih primerih razvijala predvsem občinska središča z okolico, medtem ko so obsežna precej homogena geografska območja na meji dveh ali več občin v razvojnem zaostajanju. Zato so bila pozneje s statusom manj razvitega območja opredeljena tudi nekatera geografska območja in nekatera obmejna območja, medtem ko so bili gospodarsko najvitalnejši deli občin v takih primerih izven tega statusa. Tak pristop v določeni meri motivira pospešene razvojne aktivnosti na širšem območju in ne predvsem v središčih, kot se je velikokrat dogajalo v preteklosti.

Hkrati s tem pa so se začela pojavljati vprašanja ekonomske racionalnosti vlaganj, saj na primer določene vrste proizvodnje že same po sebi zahtevajo koncentracijo v razvojna središča, v nasprotnem primeru pa dodatni transportni in drugi stroški lahko neugodno vplivajo na ekonomičnost. Zato je pri disperziji proizvodnih in tudi storitvenih obratov nujno potrebno upoštevati značilnosti posameznih vrst proizvodenj, oziroma storitev in se na tej osnovi odločati, v katerih primerih naj se le-te približajo lokalni delovni sili, oziroma kdaj je gospodarsko racionalnejše spodbujati dnevno migracijo delovne sile in na tej osnovi zagotoviti poseljenost posameznih območij. Gre za paralelno delovanje enega in drugega pristopa. V tem okviru je še posebej pomembno tudi vprašanje razvojnih kadrov, saj so le-ti pogosto locirani predvsem v središčih, tako da je na geografskih območjih oziroma izven razvojnih središč težnja k pospeševanju proizvodnih

programov in storitev, ki zahtevajo v povprečju nižjo kvalifikacijsko strukturo. Take težnje pa bo treba korigirati, saj je tudi na manj razvitih območjih nujno ustvarjati razvojna proizvodna jedra, ki bi pozneje lahko postala iniciator nadaljnega razvoja takih območij na podlagi večjega znanja. To pa terja bistvene spremembe v zvezi z investicijskimi odločitvami na takih območjih, vključno zagotavljanje ustreznih strokovnih kadrov.

Eno od vprašanj, ki jih bo potrebno razčistiti v zvezi z nadaljnjim razvojem manj razvitih območij, je odnos med razvojnimi središči in njihovim zaledjem s statusom manj razvitega območja. Načelno je bilo to vprašanje v sedanji praksi že opredeljeno z usmeritvijo v planskih aktih, da naj bi taka središča s svojim kadrovskim, dohodkovnim in proizvodnim potencialom prispevala k hitrejšemu razvoju svojega gravitacijskega območja. Tak pristop je povezan s konceptom policentričnega razvoja SR Slovenije in usmeritvijo dolgoročnega plana SR Slovenije k tako imenovani zmerni koncentraciji. Tak koncept izhaja iz načela čim večje racionalnosti proizvodnih, storitvenih in oskrbnih funkcij. Med njimi je nekatere možno racionalno razvijati le na regionalni ravni. Taka regionalna središča pa naj bi s svojimi razvojnimi impulzi vplivala tudi na uspešnejši razvoj območij v svojem bližjem in tudi bolj oddaljenem zaledju. Vendar so dosedanji rezultati zlasti na nekaterih območjih še skromni.

Proučiti bo treba tudi vlogo manjših središč blizu manj razvitih geografskih in obmejnih območij, zlasti v kakšnih primerih bi bilo možno pospeševalne ukrepe uporabljati tudi za vlaganja v teh središčih, če na področju zaposlovanja ali na drug način pomembneje vplivajo na reševanje problemov v manj razvitem zaledju. To pa seveda

narekuje izdelavo ustreznih kriterijev.

Poseben problem predstavljajo območja, kjer ni racionalnih pogojev za hitrejšo odpiranje novih delovnih mest, potrebno pa je zadržati iz različnih vzrokov ustrezno poselitev. To velja zlasti za nekatera hribovitejša območja, kjer bi bilo potrebno ustvariti ustrezne infrastrukturne pogoje, kot so sodobnejše cestne povezave, oskrba z vodo, električno energijo in PTT storitve, in druge življenjske pogoje, kot so možnosti predšolskega varstva in osnovnega izobraževanja, dostopnejšega zdravstvenega varstva itd. Osnovna usmeritev v gospodarskem razvoju bi morala biti na spodbujanju sodobnejših kmetij, ki so prilagojene hribovitemu svetu (npr. živinoreja). Vse to pa bi morali povezovati z zaposlitvijo dela članov kmečkih gospodinjstev v bližnjih središčih, poleg tega pa tudi z dopolnilnimi dejavnostmi, kot so npr. kmečki turizem, delo na domu itd. Za razliko z drugimi manj razvitimi območji bi morali biti uveljavljeni pospeševalni ukrepi na ravni republike ne samo pri regionalni infrastrukturi, temveč tudi pri razvoju dela lokalne infrastrukture. Enako velja tudi za spodbude pri razvoju kmetijstva, saj gre pogosto za težje naravne pogoje in večje proizvodne stroške.

Poseben problem so nekatera obsežna redko poseljena območja, npr. večji del tolminskega in kočevskega prostora (Pokolpje) z izrazitimi težnjami k izseljevanju in celo zmanjševanju števila prebivalstva ter poslabševanju njegove starostne strukture. Stroški za revitalizacijo takih območij so namreč zelo veliki in jih tudi občine s stopnjo razvitosti v slovenskem povprečju, oziroma samoupravni subjekti na njihovem območju, ne zmorejo. Gre namreč za velika vlaganja v objekte gospodarske infrastrukture, zlasti še cestnih povezav med pretežno

manjšimi naselji z veliko medsebojno oddaljenostjo. Brez tega in seveda z ustvarjanjem drugih ugodnejših življenjskih pogojev ni pričakovati prekinitev ali vsaj zmanjšanje odseljevanja zlasti mlajšega prebivalstva ali celo njegovo vračanje. To pa je nujen pogoj za razvijanje sodobnih kmetij, hkrati pa tudi nastajanje predvsem manjših obratov različnih vrst industrijske proizvodnje in drobnega gospodarstva kot tudi razvoja turizma. V okviru dopolnjevanja koncepta skladnejšega regionalnega razvoja bo zato razvoj takih območij terjal specifičen pristop, oziroma posebne pospeševalne ukrepe tako znotraj občin kot tudi širše, katerih osnova pa naj bi bili dobro proučeni razvojni programi in projekti revitalizacije.

PS: OBLIKOVANJE KOMPLEKSNEGA MODELA SKLADNEJŠEGA REGIONALNEGA
RAZVOJA SR SLOVENIJE IN MANJ RAZVITIH OBMOČIJ

PRILOGE 1-6

disketa D5/file:prilo

1. UVOD (Gosar)
2. OBLIKOVANJE STRATEGIJE RAZVOJA DELOVNE ORGANIZACIJE (Pintar)
3. PREDLOG POVEZAVE IN SORTIRANJA PODATKOV ZA IZVAJANJE PROGRAMA AKTIVNOSTI OB PRIMERU RAZVOJNEGA PROJEKTA TREBNJE (Rus)
4. PROGRAM POTREBNIH AKTIVNOSTI IN DOLOČITEV NOSILCEV IZVAJANJA ZA POSPEŠEVANJE RAZVOJA KOROŠKE REGIJE (Leskovec)
5. PROGRAM AKTIVNOSTI ZA RACIONALIZACIJO UPORABE LESNE BIOMASE ZA ENERGETSKE NAMENE (Žgajnar)
6. PREDLOG KONKRETIZACIJE AKTIVNOSTI ZA CELOVIT RAZVOJ DOLINE TRENTE (Kacafura, Ščančar)

UVOD

V predlogu modela za akcijski pristop k pospeševanju razvoja smo nakazali glavne značilnosti predlagane metode, ki skuša na čim bolj sistematičen način pripomoči k razreševanju razvojnih problemov. Načelni del je dokaj podrobno obrazložen, medtem ko je izvajalski v tej fazi še nekoliko manj dodelan saj je naša naloga prav v tem, da v prihodnjem letu izpopolnimo metodologijo izvajanja.

Da bi tudi izvajalski del bil čim bolj konkreten in razumljiv ter uporabljiv podajamo v prilogi pet različnih poskusov kako se naj bi se konkretno lotili izvajanja pospeševanja razvoja:

V prvem primeru gre za oblikovanje razvojne strategije, kateregakoli podjetja in za njegovo usposabljanje, da se prične pravočasno odzivati na spremembe v gospodarskem okolju. Pri razvojni strategiji podjetja je treba upoštevati zaporedje projektov od katerih ima vsak za cilj reševanje enega od stalno prisotnih a nikdar v celoti rešljivih razvojnih vprašanj. Uspešno razvijanje razvojnih strategij v podjetjih je predpogoj za usmerjanje gospodarskega in družbenega razvoja v naslednjem obdobju.

V drugem primeru smo ob primeru razvojnega projekta Trebnje, ki predvideva veliko število aktivnosti in nosilcev za njegovo izvedbo le-te sistematično razvrstili in omogočili poljubno računalniško dopolnjevanje in sortiranje. Pristop k obdelavi je tudi v tem primeru čim bolj vsestranski, da bi bil uporaben za tudi navidez dokaj različno problematiko. V nadaljnjem delu bomo metodo še bolj izpopolnili pri čemer bomo tudi upoštevali konkretne izkušnje pri izvajanju. Ena od glavnih prednosti te metode je, da pri izredno velikem obsegu nalog še vedno uspe obdržati preglednost s tem pa tudi omogoči uspešno vodenje.

V tretjem primeru je dokaj podrobno razdelan akcijski program za pospeševanje razvoja drobnega gospodarstva v Koroški regiji. Ker je to vprašanje povezano tudi z drugimi vprašanji razvoja ki na prvi pogled niso neposredno povezani z razvojem drobnega

gospodarstva, je problem dokaj podrobno in celovito obdelan. Na posvetovanju v Slovenj Gradcu, na katerem so bili prisotni predstavniki upravnih struktur, nosilcev razvoja ter zasebnega sektorja so bili sistematično opredeljene akcije, ki bi jih bilo treba v najkrajšem času izvesti in tudi nosilci teh akcij. Po tem posvetovanju se akcije za izvedbo nadaljujejo, kar tudi potrjuje, da je bil delovni pristop k reševanju problema primeren. S podobnimi posvetovanji, katerih namen je bil tudi opozoriti javnost na širino problema, bi se lahko pospeševanja razvoja lotili tudi v drugih območjih Slovenije.

V četrtem primeru gre za energijski pomen lesne mase in racionalizacijo njene uporabe. Glede na to, da gre za novost in upoštevajoč naš splošni stalni odnos do energije (potratnost, megalomanstvo) ter naravnih dobrin in okolja, je razumljivo, da temu problemu nismo namenjali take pozornosti kot bi ga zaslužil. Program izvajanja, ki je shematično predstavljen v tabeli navaja najvažnejše aktivnosti, ki bi jih bilo treba izvesti, da bi bodisi doma izdelovali ali uvozili sodobne naprave za pridobivanje, izdelavo in uporabo drobne lesne mase v obliki sekanca. Navaja tudi, katere raziskave bi bile v našem primeru še potrebne in kaj bi bilo treba storiti v zvezi z organizacijo in demonstriranje primernih tehnologij za pridobivanje in predelavo biomase.

Predstavljena metoda bi bila uporabljiva tudi za razne drugačne probleme uvajanja novih tehnologij, posebej še za tiste, ki dajejo posebno pozornost materialom, ki so na razpolago v posameznih regijah in jih ni treba uvoziti od drugod. V bistvu gre za uvajanje človeku in njegovim potrebam prilagojene tehnologije.

V zadnjem primeru predstavljamo predlog aktivnosti za celovit razvoj doline Trente. Predlog je bil pripravljen v razmeroma zelo kratkem času, sloneč na rezultatih študij, ki so bile že prej opravljene in na poznavanju problematike na terenu. Zato je bil možen preskok preko prvih faz saj smo to temo šele pred kratkim vključili v projekt. Zanimivo bi bilo tudi v drugih območjih Slovenije zasnovati akcije za izboljšanje stanja na podoben način.

OBLIKOVANJE STRATEGIJE RAZVOJA DELOVNE ORGANIZACIJE

1. Namesto uvoda

=====

Razmišljanja o strategiji razvoja so pri nas novejšega datuma. To ne pomeni, da niso že prej obstajale posamezne delovne organizacije, v katerih so poslovodne strukture skrbno načrtovale razvoj, upoštevajoč pri tem vse relevantne notranje in zunanje dejavnike. Toda o razvoju podjetja se je v glavnem razmišljalo v kontekstu zagotavlja oz. sproža splošnega, gospodarskega razvoja: samo ta razvoj je bil "planiran", podjetje znotraj njega je bilo bolj ali manj neidentificiran izvajalec razvoja, ne njegov subjekt. Še več, v takem načrtovanju gospodarstva se je na določen način in direktno načrtovalo tudi samo obnašanje vseh podjetij, ne da bi bila predvidena kakršnakoli lastna volja podjetja ali njegovo lastno razvojno razmišljanje in odločanje.

V načrtovanju plana je bilo zapovedano, kaj "moramo" in kaj "bomo", in delavski razred podjetja je ta "moramo" in ta "bomo" bolj ali manj tudi uresničeval. S temi plani niso bili določeni samo splošni cilji in njihovo dinamično kvantificiranje, temveč tudi kakovostne opredelitve - obseg *ozirama* stopnje akumulacije, dohodkovna razmerja in sistem nagrajevanja, stopnja za skupno, splošno in osebno porabo, *investiranje* itd. Ta filozofija kompleksnega planiranja je poslovodnim skupam podjetij puščala zelo malo manevrskega prostora za *vedenje* podjetij. In če so poskušale ta prostor nedogovorjeno širiti, so se praviloma znašle pod kritiko, pa tudi političnimi sankcijami državno-partijsko-birokratske strukture, ki je ljubosumno čuvala iluzijo svoje nezmotljivosti, v teh poskusih poslovodnih struktur, da se obnašajo kot odgovorni subjekti pa odkrivala "tehno-managerske tendence", ki jih je treba preganjati.

Prav ta oblika neposrednega vodenja gospodarstva je tudi eden osnovnih razlogov za številne investicijske nesmisle, ki smo jih napravili v bližnji preteklosti, posredno in neposredno tudi eden izmed največjih vzrokov gospodarske neučinkovitosti in sedanje krize. Poleg vsega drugega je to izključevanje poslovodnih struktur, to zanikovanje njihovih pravic in odgovornosti, da te bolj samostojno vodijo podjetja, pomenilo, da se državno-partijska sredina dejansko odreka ogromnim intelektualnim potencialom, ki imajo še to prednost, da so "sredi bojnega polja", da razpolagajo z najkonkretnejšimi poslovnimi informacijami oziroma, da te poslovodne ekipe reducira na "izvajalce dogovorjenega".

Verjetno ni ekonomije, ki bi lahko dolgo časa prenesla tak sistem, saj gospodarske strukture po logiki vsakega živega sistema, ki zahteva razvito subjektiviteto na vseh ravneh, na nezaupanje "od zgoraj" vselej odgovarjajo z neracionalno organiziranostjo "spodaj". Zadrževanje oziroma zbiranje in koncentracija vseh pomembnih razvojnih odločitev, celo vseh detaljev, "zgoraj", deformira strukture "spodaj"; in bolj ko

postaja zgoraj glava "vodenična" (wasserkopf), bolj postaja telo spodaj mrtvoudno, prepuščeno eksistencialnemu vegetiranju.

Pogrom zoper tehno-managerstvo sedemdesetih let se je torej moral končati z gospodarskim polomom in tu ni poti naprej! Treba je napraviti korak nazaj in na novo opredeliti oba segmenta tega dogajanja, ki ga imenujemo gospodarski razvoj: "vlado" na eni strani in poslovodne ekipe podjetij in infrastrukturnih sistemov na drugi. Pri tem seveda postavljamo pojem "vlada" v narekovaj s premislekom, da bi opozorili, da pri nas načrtovanje gospodarskega razvoja ni v pristojnosti IS, kot nekateri mislijo, temveč je to še vedno predmet državno-partijskega kompleksa.

Razmislek o strategiji razvoja podjetja je torej najprej zanikanje tistega modela načrtovanja razvoja gospodarstva, ki se je pri nas uveljavil najprej v petdesetih letih, svojo drugo kombinacijo pa dosegel v sedemdesetih, v svoji tragikomični obliki, ko je Slovenija v dobrih dveh letih nominirala okrog tri tisoč direktorjev po skrajšanem postopku in po načelu DTF (direktor-tajnica-fikus). (Poznam ekonomista, ki še danes trdi, da je največ "šolanja" bil v takih primerih deležen fikus). Je tudi odstopanje od principa, ki ga sicer nismo nikdar uzakonili v pozitivni normi, zato pa pogosto prakticirali zlasti v zaostalih sredinah: da direktorja postavlja občinska kadrovska komisija in da mora biti zvest in odgovoren predvsem njej. In nazadnje, razmislek o strategiji razvoja podjetja je izraz prepričanja, da je to tista pot, ki nas edina lahko polje iz sedanje gospodarske katastrofe, saj le na ta način lahko aktiviramo številne in obsežne intelektualne potencialne, ki jih imamo v podjetjih.

2. Strategija razvoja kot projekt.

Odločitev, da bomo v nekem podjetju izoblikovali razvojno strategijo, je odločitev za prehod iz pasivnega v aktivno obnašanje. Je realizacija ugotovitve, da podjetje ne more na najboljši način uporabljati svojih resursov in svojih komparativnih prednosti, če le sledi navodilom od zgoraj ali če se le odziva na impulze od zunaj. Je spoznanje, da naših nizkih stopenj rasti, naših neuspehov, naših težav, naših izgub niso krivi predvsem ali celo zgolj "drugi" temveč, da so te težave, ti neuspehi tudi ali skoraj v celoti posledica naše lastne neaktivnosti, ki nas onemogoča, da bi se na spremembe pogojev v okolju ali v podjetju samem odzivali pravočasno. Vsi poznamo v prometu pojem "pasivne vožnje" in razliko od "aktivne"; priznavamo, da je pasivna vožnja praviloma nevarnejša tako za nas kot za druge. Enako je v razvoju: posledice take pasivne drže nam je, med drugim pokazala LB, ki ni aktivno iskala možnosti, kako bi imobilizirana sredstva plasirala v razvoj slovenskega gospodarstva, temveč jih je vložila v "ponujen posel" - in se ujela v nastavljeno past. In v poslovnem svetu, kakršen je naš, bo vselej kdo nastavljal take pasti, ki jih bo mogoče obiti le z "aktivno vožnjo", z oblikovanjem aktivne razvojne strategije in z usposobitvijo podjetja, da učinkovito reagira na čedalje hitreje spreminjajoče se pogoje gospodarjenja.

Ko smo se odločili za pripravo razvojne strategije, se prvo

vprašanje, ki ga moramo zastaviti, glasi: ali vemo, kaj je razvojna strategija? In nato: ali imamo dovolj lastnih kapacitet, da jo izoblikujemo?

Prvo od teh dveh vprašanj izgleda predvsem metodološko ali celo didaktično, ko pa poskušamo narediti odgovoriti konkretno, pa ugotovimo, da to ni. Kaj je strategija? Delno nam zadošča naslednja definicija: opis ukrepov in sredstev (ter njihova časovna dinamika), s katerimi bomo dosegli zastavljene cilje. Seveda mislimo na zakonite ukrepe in legalna sredstva; na ukrepe, ki so v naši moči in na sredstva, s katerimi razpolagamo, vsaj posredno, za uresničitev zastavljenih ciljev. Težava se začne že, ko poskušamo opredeliti cilje. Teh ni mogoče postaviti, ne da bi imeli zadostne informacije - in večji del teh ukrepov in sredstev, s katerimi jih nameravamo uresničiti. Ta povratna zanka nas ne sme zbegati, pomeni samo, da v igri (in opredelitev razvojne strategije zahteva poznavanje teorije iger) vstopamo s predpostavljenimi cilji in da se iz analize njihovega uresničevanja vedno znova vračamo v njihovo operacionalizacijo, z namenom njihovega "povečanja", torej "zmanjševanja", torej v vračanje v povratni zanki prilagoditve realni situaciji. Prav med "cilji" in "sredstvi" pa nas opozarja, da je povezava ciljev ni mogoče opredeliti dialektična in da v nobeni strategiji temveč le kot dinamičen kot predpostavko izven strategije, da je vsaka analiza te element strategije same. Ne le do analiza potrebnih sredstev, vrste (analiza razvojnih možnosti, ki je nezadostna in je torej ne moremo opredeliti kot enkratno dejanje, temveč le kot trajen, ponavljajoč se akt - tudi do tveganje, da se gibljemo v neskozi v dinamičnem okolju gospodarstva in družbe, v kateri se vrednost, tj. učinkovitost posameznih ukrepov in sredstev neprestano spreminja, zahteva, da cilje opredelimo alternativno ali vsaj z razmeroma širokim poljem možnega odstopanja in prilagajanja.

Ta uvodni razmislek je namenjen prav toliko strategiji same kot odgovoru na vprašanje - ali imamo v podjetju kapacitete, da sami izoblikujemo razvojno strategijo podjetja, ali pa moramo pritegniti tuje strokovnjake. Pri sprejemu te odločitve nam lahko mnogo pomaga izkustvo, ki so ga izoblikovali eksperti OECD, malo je podjetij, ki lahko sama izdelajo dobro razvojno strategijo. Toda nobenega ni, za katerega bi lahko tako strategijo izdelali tuji eksperti". Torej: sodelovanje lastnih z eksperti in podjetja. Orišimo nekatere točke takega projekta:

Projekt: Izdelava razvojne strategije podjetja
Team: Mešan team iz domačih strokovnjakov in tujih ekspertov pod vodstvom direktorja z obvezno prisotnostjo tehničnega, komercialnega in kadrovskega poslovodnika.
Cas: Leto dni

Vprašanja na katera je potrebno odgovoriti:

Skupina A: 1. Kateri izdelek (izdeliki), ki ga proizvajamo, je dohodkovno nosilen (prinaša več kot 80% dobička).

Podvprašanje: na našem ali tujem trgu?

2. Koliko časa nam bo ta izdelek še prinašal zadovoljil d
3. Ali lahko ta čas bistveno podaljšamo z:
 - 3.1. novelacijo izdelka;
 - 3.2. nižanjem proizvodne cene;
 - 3.3. monopolizacijo trga.

Skupina B:

1. Kakšen nov izdelek - izdelke lahko pripravimo za proizvodnjo v času, ki ga imamo na razpolago?
2. Ali lahko ta izdelek pripravimo sami ali le s pomočjo drugih strokovnjakov?
3. Ali je treba izdelek in tehnologijo njegove izdelave uvoziti, ker v predvidoma razpoložljivem času nimamo druge možnosti, saj smo zamudili čas za pripravo izdelka. Podvprašanje: ta uvoženi izdelek bo le zapolnil nastalo vrzel - kajti če zdaj začnemo pripravljati naslednjega - katerega?

Skupina C :

1. Ne vidimo nobene možnosti za nov proizvodni program - kaj storiti?
2. Kaj storiti? Podvprašanje: zakaj ne vemo kaj storiti?
3. Koga naj vprašamo? Podvprašanje direktorja: Ali je že napačil čas, da napišem pisma?

3. Endogeni in eksogeni elementi razvojne strategije

Vprašanja, ki smo jih zastavili pod A IN B so seveda samo smerokazi v našem razmišljanju. med tem ko je skupina vprašanj pod C aluzija na znano zgodbo o treh pismin, ki jih dobi vsak direktor v podjetju od svojega predhodnika, zato se s temi vprašanji v nadaljnjem tekstu ne bomo več ukvarjali. Tisto, kar je potrebno posebne pozornosti, je dejstvo, da na nobenega od zastavljenih vprašanj ni mogoče zadovoljivo odgovoriti, ne da bi analizirali stanje vsaj na štirih ravneh: na nivoju podjetja samega, na nivoju proizvodne panoge, na nivoju nacionalnega gospodarstva, kjer so opredeljene verjetnosti tuje konkurence in možnosti tržne substitucije, in na mednarodnem nivoju. Iz metodoloških razlogov lahko možnosti lastnega podjetja opredelimo kot tehnološko-ekonomska izhodišča, na drugi strani pa situacijo v panogi, nacionalnem gospodarstvu in svetovni ekonomiji kot "okolje", kar nam omogoča, da izrišemo naslednjo skico formiranja razvojne strategije.

Slika 1. Formiranje razvojne strategije

Pri opredeljevanju lastnih tehnoloških in ekonomskih možnosti je potrebno upoštevati, da novega izdelka oz. nove tehnologije praviloma ne morejo zasnovati strokovnjaki, ki neposredno sodelujejo v tekoči proizvodnji. Se več, izkustvo nekaterih uspešnih firm kaže, da tega praviloma ne zmorejo niti lastni raziskovalci, zato n.pr. Siemens, ko oblikuje team z nalogo, da pripravi nov izdelek, sestavlja tak team po načelu: tretjina domačih (lastnih) razvijalcev, dve tretjini direktno iz inštitutov in univerz. Na drugi strani pa se moramo zavedati, da nobena tehnologija v trenutku uvedbe ni dograjena do vseh

potankosti, kar pomeni, da zahteva aktivno inoviranje - in tudi to inoviranje je element strategije. Toda to inoviranje ima značaj perfektualizacije obstoječega, torej ne vodi v novo tehnologijo, v novo fazo razvoja, temveč le v dograditev, v izčrpanje vseh možnosti obstoječe faze. Je pa to inoviranje praviloma izjemnega pomena, saj lahko zmanjšuje proizvodne stroške oz. povečuje učinkovitost za približno 2% letno. Zato ne preseneča, da v nekaterih tovarnah inovacije nagrajujejo v obsegu do 1/3 njihove realne vrednosti (po odbitku stroškov). Naša praksa na tem področju je poznana: inovatorja nagrajujemo praviloma v obsegu do 3% - pač pa nekako v obsegu 25-30% nagrajujemo posrednike v trgovini, kar jasno kaže na osnovne značilnosti našega gospodarskega prostora.

Ce bi hoteli vsaj taksativno našteti najpomembnejše endogene in eksogene elemente, ki jih moramo upoštevati pri oblikovanju razvojne strategije podjetja, potem moramo opozoriti na naslednje:

Endogeni elementi:

- a) inovacijska potentnost podjetja
- b) ekonomska moč podjetja
- c) razvojna motiviranost poslovodne strukture
- d) racionalnost upravnega modela ali upravna obvladljivost (konsistentnost) podjetja

Eksogeni elementi

- a) zaposlitvena mobilnost
- b) odprtost oz. zaprtost (zaščitenost) trgov (gospodarskega sistema)
- c) stopnja pravnega reda v družbi
- d) naravnost družbe v selektivnost in inovativnost in / ali stopnja tehnološke razvitosti.

4. Strategija podjetja kot sistem razvojnih projektov

=====

Oblikovanje razvojne strategije v podjetju je torej usposabljanje podjetja, da se prične pravočasno odzivati na spremembe v gospodarskem okolju. Pri tem največji del odgovornosti leži na poslovodni strukturi: ne le, da se mora odločiti za tak, torej projektni pristop v obvladovanju razvojnih problemov, temveč se mora za to tudi usposobiti. In to je najtežje: diskretne raziskave kažejo, da se v neuspešnih podjetjih in neuspešnih družbenih in gospodarskih sredinah kar 80% in več poslovodnih delavcev počuti "ustrezno" in "zadostno" usposobljenih. Nasprotno pa v uspešnih podjetjih večji del poslovodnega kadra čuti potrebo po dodatnem usposabljanju. Prepustimo nadaljnjim analizam odgovor na to vprašanje - kaj je čemu vzrok in kaj posledica.

Ne smemo pa brezbržno in neodgovorno mimo opozorila, ki nas ogovarja iz dikotomije miselne zveze "zadostna" in "ustrezna" izobrazba. Skoraj vse družbe imajo danes izobraževanje tako naravnano, da iz njega prihaja približno 50% tehničnih strokovnjakov ter nekako po 25% naravoslovnih in družboslovnih.

Tehnična zlasti pa naravoslovna ustvarjalnost se mnogo uspešneje izraža v prvih po-študijskih letih, kar pomeni, da zaposlitvena logika številne uspešne (pa tudi neuspešne) naravoslovcov in tehnične strokovnjake v četrtem in petem desetletju vodi na pomembne družbene položaje, točneje, na vodilne družbene funkcije, kjer pa bi potrebovali delež nadpovprečno družboslovno, tj. ekonomsko, sociološko, politološko, pravno, psihološko itd. izobrazbo - izobrazbo torej, do katere ne morejo niti slučajno niti spotoma.

Ali smo pri usposabljanju poslovodne ekipe podjetja ta dejstva upoštevali? Komaj kje v zadostnem obsegu, zato je eden izmed pomembnih podprojektov razvojne strategije prav zagotavljanje "ustrezne" ali "zadostne" izobrazbe.

Marxov tristopenjski obrazec družbene reprodukcije D-B-D je mogoče razstaviti na dva binoma: prvi, ki se glasi D - B je tudi v naši teoriji razmeroma dobro razčlenjen, medtem, ko je drugi B - D v netržnih gospodarstvih, ki so praviloma okarakterizirana z monopolnim položajem producentov (ki lahko prodajo takorekoč vse), zanemarjen tako v teoriji kot v praksi.

Če ta obrazca pogledamo skozi oblikovanja razvojne strategije, potem moramo upoštevati naslednje segmente:

- razvoj novega izdelka
- razvoj proizvodnje
- razvoj marketinga
- razvoj upravnega modela

V strategiji podjetja vsak od teh argumentov zahteva lasten razvoj in tudi ta razvoj lahko obvladujemo le skozi zaporedje ustreznih projektov, P,P...P pri čemer ne smemo prezreti, da morajo v razvoju izdelka sodelovati strokovnjaki z drugačnim profilom kot npr. v razvojnem upravljanju.

Razvojna strategija podjetja, katere nastajanje smo na začetku opredelili kot projekt, se nam je torej razkrila kot sistem posebnih linij ali zaporedij projektov, katerih vsak ima za cilj reševanje enega od stalno prisotnih, takorekoč nikdar rešljivih razvojnih vprašanj. Te verige projektov so:

1. usposabljanje poslovodne strukture
2. zagotavljanje tehnološkega razvoja izdelkov
3. razvoj produkcije (skozi dvofazni postopek: preskok v novo tehnološko paradigmo - saturacija ali perfektualizacija obstoječe tehnologije skozi inoviranje)
4. obvladovanje marketinga
5. razvoj upravno-organizacijskega modela podjetja

Največje zaostajanje je trenutno v prvem, četrtem in petem segmentu: v prvem zato, ker že skoraj dve desetletji zanemarjamo razvoj managerskih znanj, osamosvajanje poslovodnih ekip pa smo v napačno razumljenem sistemu načrtovanja in planiranja celo zavirali. V četrtem zato, ker življenje preko realnih osnov zahteva tako hitro pospeševanje kupne moči, da nemotivirana proizvodnja stalno zaostaja, to pa jo postavlja v privilegiran položaj. In v petem zato, ker smo razvijali organizacijsko upravni model podjetja skozi optiko realizacije pravic delavcev - ne pa na temelju zahteve po učinkoviti produkciji.

in ki so krenila po tej zahtevni poti; številnejša so tista, kjer se poslovodne ekipe še ne upajo spopasti z zavedenim "proletariatom", temveč tega raje usmerjajo zoper "nerazsodne in nesmiselne ukrepe" politike. Zvezna vlada jim pri tem izdatno pomaga, kajti gledano iz perspektive slovenskega gospodarstva so številne njene poteze zares nerazsodne in nesmiselne, razkrivajoč bolj paranojo oblasti kot "upravljanje z razvojem".

Slovenija danes že krepko zamuja s svojim odzivanjem na spremenjene pogoje gospodarjenja. Preveč energije troši na relaciji z Beogradom, premalo za oblikovanje lastne razvojne strategije. V boju zoper naraščajočo regulacijo federacije ne najde moči, da bi odločneje upravljala z lastnim razvojem, da bi hitreje krenila po poti ustvarjanja inovacijske družbe, kajti le tako se bo lahko izvila iz grozeče prerazporeditve razvojne revščine. In na to pot bi morala potegniti s seboj svoje najboljše poslovodne strukture in narediti še več za njihovo usposabljanje in dograjevanje. Kajti značilnost naslednjega uspešnega obdobja ne bo več konflikt med državno - partijsko strukturo oblasti na eni strani in podjetji na drugi strani - temveč razvojno zavezništvo podjetij in "vlade" - ali pa tega uspešnega obdobja za Slovenijo in njeno gospodarstvo (še dolgo) ne bo.

Nastajanje razvojnih strategij v podjetjih je torej *conditio sine qua non* gospodarskega in družbenega razvoja v naslednjem obdobju. To pomeni zahtevo, da se partija in država umakneta iz direktnega narekovanja razvojnih korakov slehernega podjetja, kajti ta koračnica slej ko prej izzveni v pogrebni marš gospodarskega razvoja, in se posvetita na eni strani oblikovanju takega sistema, v katerem se bo podjetniškim strukturam razvoj podjetja razkrival kot smiselno, potrebno, nujno dogajanje; na drugi strani pa usposabljanju teh struktur v dejanske subjekte gospodarskega razvoja. Za to usposabljanje smo v zadnjih letih veliko storili in relativno hitro nadomeščamo zamujeno. *Tudila*

7/

Mirno lahko zaključimo, da v kategorialnem aparatu sedanjega samoupravnega socializma preprosto ni prostora za teorijo socialističnega podjetja - in res, danes nimamo ne teorije socialističnega podjetja ne podjetja. Nadomestili smo jo z Kardeljevsko-Albrehtovsko vizijo interesnega združenja proizvajalcev.

5. Ključna elementa gospodarske uspešnosti:

=====

kvalitetno delo in upravni red

Danes v Sloveniji mnogo razpravljamo o razvojnih tvorcih in opozarjamo na pojemajočo vzgonsko moč kapitala in hkratni naraščajoči pomen znanja. Ta misel ni nova in je brez dvoma točna, toda obenem ne gre prezreti, da se oba razvojna dejavnika, kapital in znanje oplajata oz. uveljavljata na ustrezen način samo skozi delo. Pri tem "delo" seveda nastopa v drugi miselni zvezi kot takrat, ko govorimo o "enostavnem delu" (Marx) ali delu v klasični industrijski proizvodnji. Nekatere najnovejše analize kažejo, da tehnološka opremljenost našega delovnega procesa niti ne zaostaja toliko, kot včasih mislimo. Zastarelost opreme je sicer velika, pa vendar ne spet vselej odločujoča, kajti kako bi sicer mogli tolmačiti dejstvo, da imajo v Jugoslaviji najnižjo produktivnost regije z najnovejšo opremo in največjim vlaganjem kapitala v zadnjih letih. Na to nas stalno opozarjajo tudi strokovnjaki OECD-ja.

Izhajajoč iz teh ugotovitev postaja ključni element sleherne razvojne strategije pojem kvalitetnega dela in vprašanja, kako tako delo spodbuditi, zagotoviti, organizirati, nagraditi. Skozi ta vprašanja pa se v razpravo o strategiji vrača pojem "političnega sistema", ki je bil v ozadju ves čas prisoten: je bil tisti, ki v obstoječi gospodarski praksi usmerja odločitve v korist morečih povprečij, ne v zagotavljanje stimulativnih razlik, vodi nas v "stabilnost", toda s tem tudi v stagnacijo, namesto v dinamično ravnotežje razvoja. Oblikovanje razvojne strategije podjetja zato zahteva, da prestopimo ris takega političnega sistema, da z odločitvijo o aktivni razvojni politiki krenemo v samoorganizacijo inovativne družbe, ki je edino sposobna preživeti v sodobnem svetu poudarjene produkcijske kompetitivnosti.

O pravnem redu ni potrebno posebej govoriti. Družba je pravno uravnovešeni organizem, ki mora v sebi vzdrževati zadostno stopnjo pravnega reda, da lahko funkcionirajo vsi njeni podsistemi - ali pa je na poti, ki bi jo lahko imenovali "strategija samouničenja"!

6. Zaključek

=====

Sedanja naravnost družbenega razvoja v Sloveniji že odpira možnosti, že nakazuje potrebe, vendar pa še ne spodbuja in še ne zahteva oblikovanje razvojnih strategij v podjetjih. Redka so podjetja, ki že razumejo ta izziv okolja in prihajajočega obdobja

URBANISTICNI INSTITUT SR SLOVENIJE

PREDLOG POVEZAVE IN SORTIRANJA PODATKOV
ZA IZVAJANJE PROGRAMA AKTIVNOSTI

V priloženih materialih podajamo primer delovnega pristopa za izvajanje programa aktivnosti ob primeru "Razvojnega projekta Trebnje".

Izdelal:
Angelca Rus, dipl.geog.

Ljubljana, december 1987

HEMA PODATKOVNE BAZE "PROGRAM AKTIVNOSTI ZA REALIZACIJO PROJEKTA KMETIJSTVO V OBCINI TREBNJE"

Vsebina podatkovne baze:

Vsebina podatkovne baze je opisana na priloženi shemi: "Osnovna shema podatkovne baze", ki bazira na relacijski povezavi

V programu je zajetih 19 dejavnosti:

- A. Poljedeljstvo, živinoreja
- B. Sadjarstvo
- C. Kumarice
- D. Zdravilna zelišča
- E. Cebelarstvo
- F. Gozdarstvo
- G. Domača obrt
- H. Nabiranje in predelava gozdnih sadežev
- I. Industrijsko delo na domu
- J. Kmečki turizem
- K. Industrija
- L. Drobnogospodarstvo
- M. Turizem
- N. Prometna povezava
- O. Urejanje naselij
- P. Socialno skrbstvo in zdravstvena vzgoja
- R. Solstvo
- S. Kadrovska politika
- T. Kulturno - prosvetna dejavnost

Naštete osnovne dejavnosti smo označevali (šifrirali) z velikimi črkami od A naprej.

Znotraj osnovnih dejavnosti potekajo posamezne aktivnosti in

sicer:

- 01 - izobraževanje
- 02 - strokovno-pospeševalno delo
- 03 - poslovni ukrepi
- 04 - financiranje
- 05 - drugi ukrepi

Te aktivnosti šifriramo tako, da šifri dejavnosti dodamo šifro aktivnosti. Npr.:

"izobraževanje" znotraj dejavnosti sadjarstvo je šifrirano tako:

B.01

Za vasko dejavnost ni nujno, da se pojavijo vse aktivnosti.

Pri vsaki osnovni aktivnosti, npr.: "izobraževanje" je naštetih vrsta nalog, kot npr.: v okviru dejavnosti "poljedelstvo, živinoreja" vsebuje aktivnost "izobraževanje" naslednje naloge:

- A.01.01 izbor semenskega krompirja, sort koruze in pšenice
- A.01.02 intenziviranje travnikov, krma na njivah
- A.01.03 uvajanje pravnega kolobarja
- A.01.04 siliranje hrane in dosuševanje sena
- A.01.05 uravnoteženje prehrane živine

Naloge so znotraj aktivnosti šifrirane od 01 naprej na sledeč način:

šifri dejavnost in aktivnost priključimo šifro naloge

A.01.01

Medtem, ko se šifre aktivnosti po posameznih dejavnostih ne spreminjajo, se naloge v okviru posamezne aktivnosti šifrirajo od 01 dalje, vendar pri različnih dejavnostih vedno z 01 naprej.

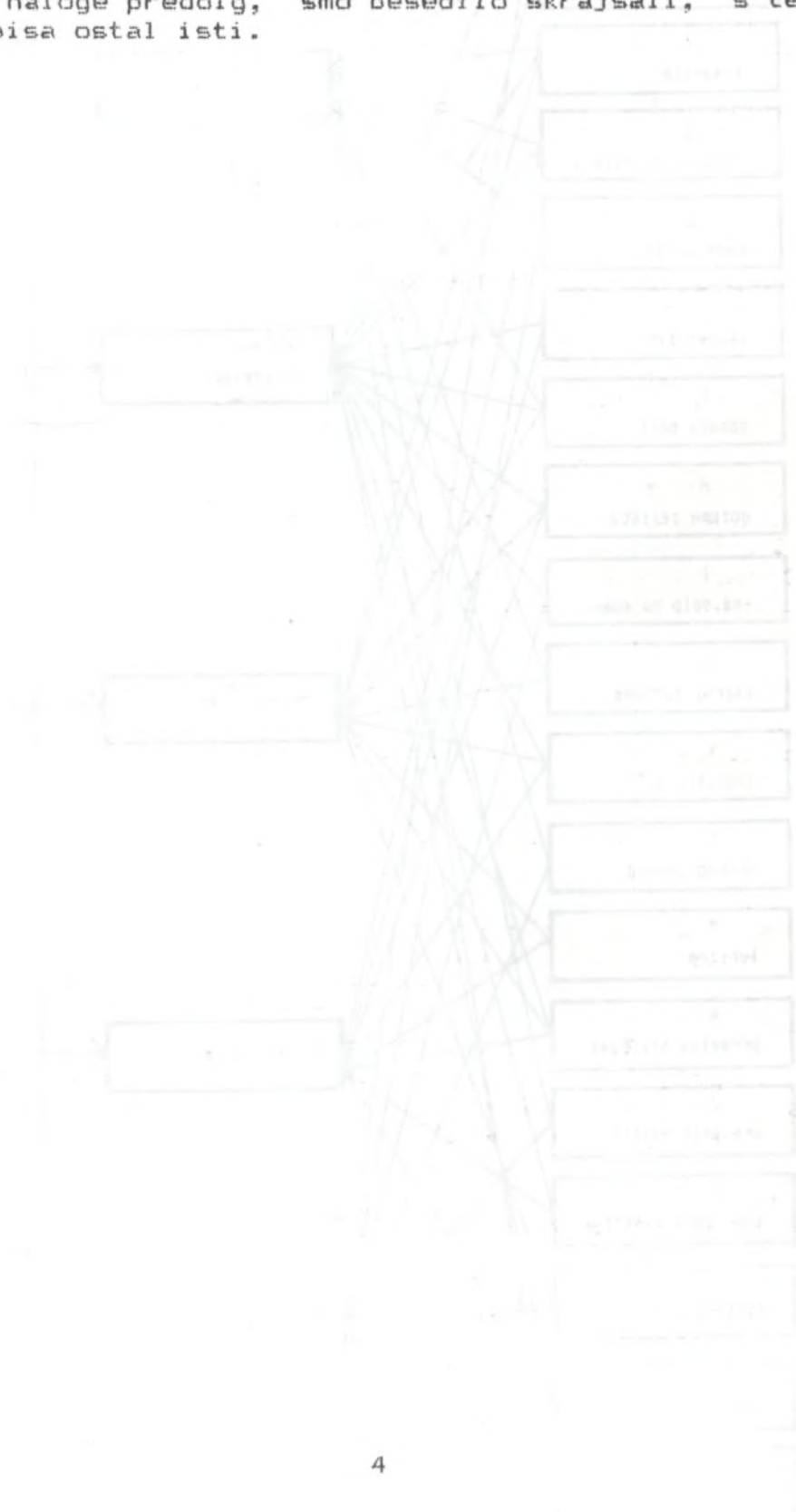
Program dBIII omogoča, da lahko s posebnimi ukazi po določenem ključu poljubno oblikujemo datoteke (izpise), ki nas zanimajo. Program dopušča tudi sortiranje in združevanje različnih datotek. Prav tako je možno celotno podatkovno bazo prenesti v urejevalec teksta WS, kar pomeni, da lahko tekst poljubno oblikujemo.

S tako zastavljeno relacijsko bazo podatkov, si lahko odgovorimo na dvoje vprašanj:

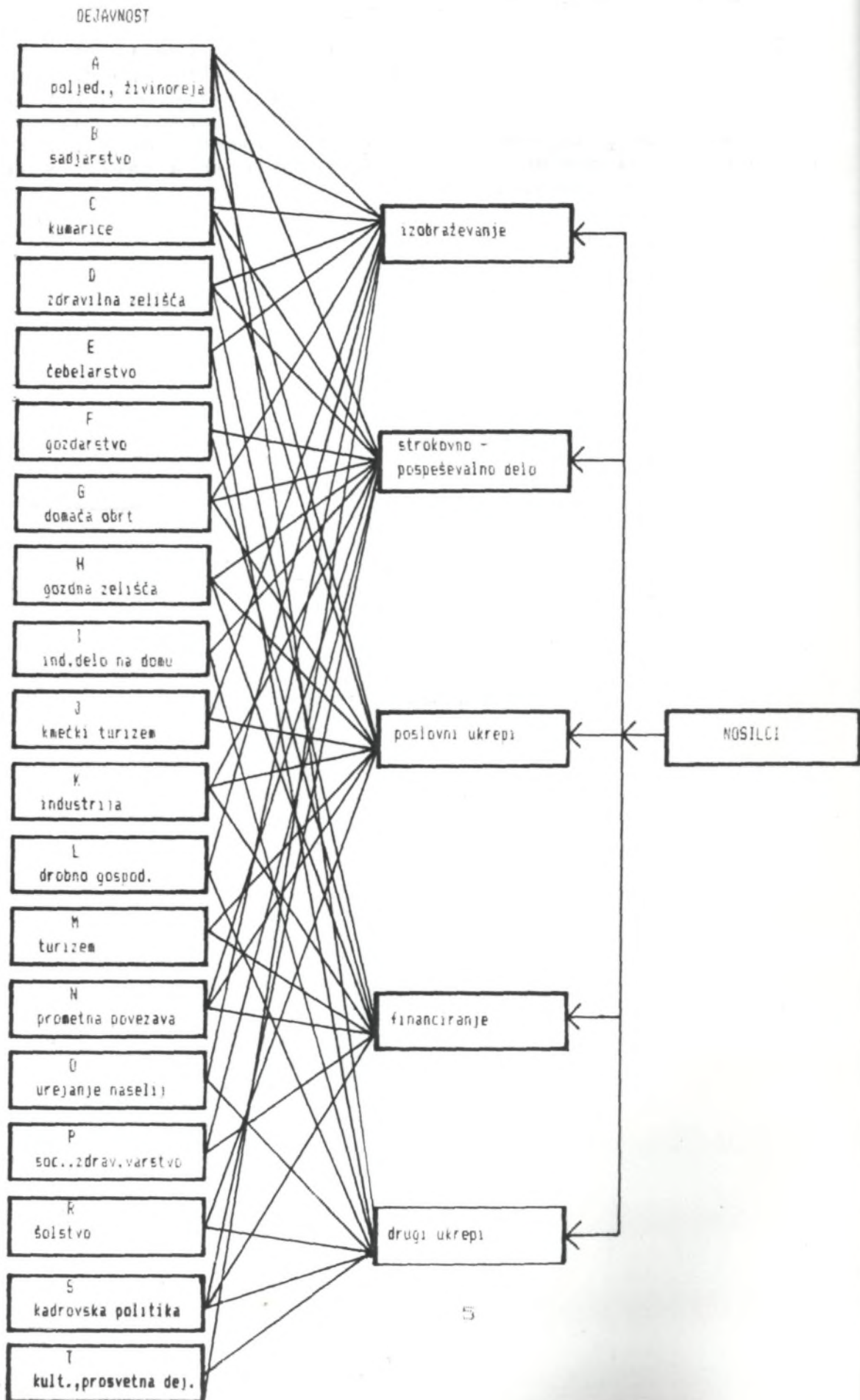
1. Kateri nosilci so zadolženi za realizacijo posameznih aktivnosti in nalog po posameznih področjih razvoja
2. Za katere aktivnosti in naloge po področjih razvojnega

programa so zadolženi posamezni nosilci.

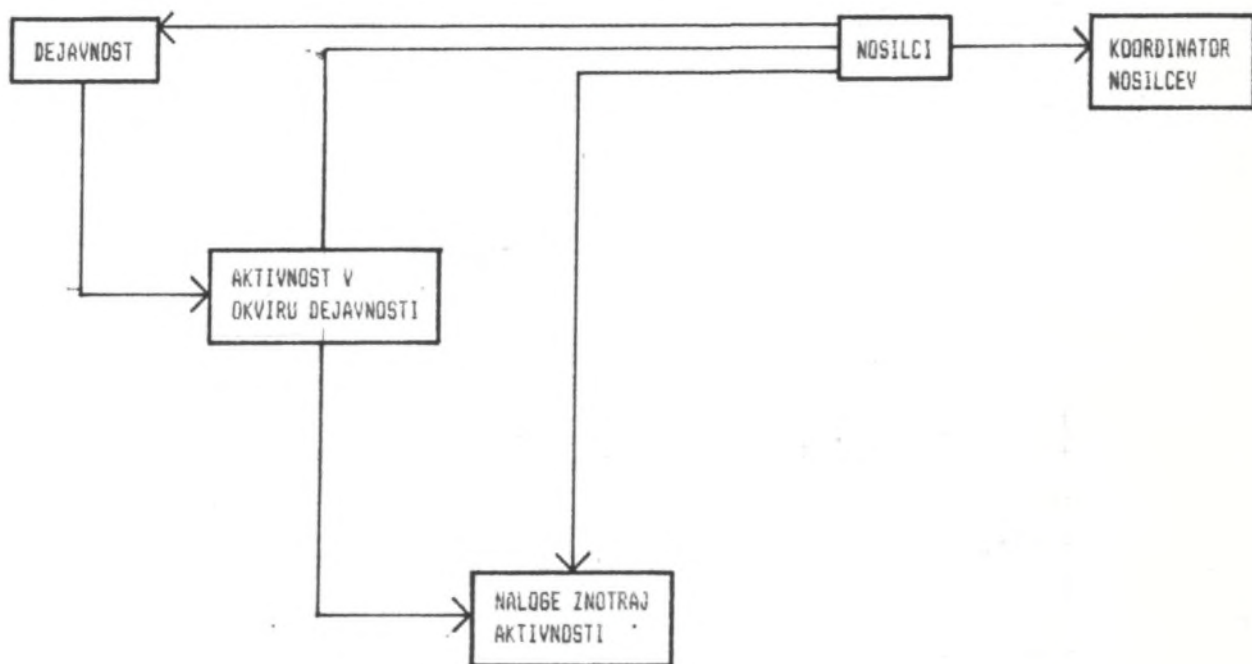
Na osnovi gradiva "Program aktivnosti za realizacijo projekta v občini Trebnje" smo glede na zgoraj načrtana izhodišča oblikovali vse vrste možnih relacij in jih tudi prilagamo. Pri izpisovanju nalog v okviru aktivnosti smo skušali ohraniti izpise čim bolj podobne originalnemu gradivu. V primeru, da je zapis za določene naloge predolg, smo besedilo skrajšali, s tem da je smisel zapisa ostal isti.

Osnovna shema podatkovne baze:

HEMA IZVAJANJA PROGRAMA AKTIVNOSTI:

=====

IZPIS ŠIFER PODROČIJ IN AKTIVNOSTI TER NALOG ZNOTRAJ NJIH

=====

Šifra	Naziv
0.00.00	Neznano
A.00.00	INTENZIV.OBSTOJECIH PROIZV.PROGR. (POLJEDELJ., ŽIVINOREJA)
A.01.00	Izobraževanje
A.01.01	semenski krompir, primerna sorta koruze, pšenice
A.01.02	intenziviranje travnikov, krma na njivah
A.01.03	tehnološki pomen pravilnega kolobarjenja
A.01.04	siliranje hrane in dosuševanje sena
A.01.05	uravnotežena prehrana živine
A.01.06	pomen in način smotrne odbire plemenske živine
A.01.07	optimiziranje gnojenja poljščin in travnikov
A.02.00	Strokovno pospeševalno delo
A.02.01	priprava razvojnih načrtov za posamezne kmetije
A.02.02	priprava projektov za preureditve in razširitve hlevov
A.02.03	demonstriranje uvajalnih tehnoloških postopkov
A.02.04	nudenje strokovnih nasvetov
A.03.00	Poslovni ukrepi
A.03.01	možnosti za plasma večjih količin krompirja
A.04.00	Finansiranje - pospeševalni ukrepi
A.04.01	gradnja silosov in prevetrovalnih naprav
A.04.02	nakup oziroma privez dobrih plemenskih živali
A.04.03	zamenjava semen
A.05.00	Drugi ukrepi
A.05.01	zavarovanje kmetijskih kultur pred divjačino - dogovor
B.00.00	SADJARSTVO
B.01.00	Izobraževanje
B.01.01	predavanja in prikazi pridelovanja, predelave sadja, jagod.
B.01.02	seznanitev kmetov s programom razvoja sadjarstva
B.02.00	Strokovno pospeševalno delo
B.02.01	dogovor z interesi za sodelovanje pri projektu
B.02.02	ugotoviti najbolj primerne ekotipe in sorte sadja
B.02.03	zasaditi poskusne nasade z novimi sortami
B.02.04	izdelati načrt tehnoloških ukrepov in opazovanj v posk.nas.
B.02.05	spremljati kakovost in uporabnost nasadov iz posk. nasadov
B.02.06	program izboljšanja in obnavljanja starih nasadov
B.02.07	program za pridelovanje jagodičevja

B.02.08	akcije za popularizacijo te dejavnosti	
B.02.09	nastaviti posebnega pospeševalca za to delo	
B.03.00	Ukrepi na poslovnem področju	
B.03.01	sadjarje oskrbeti z osnovnim orodjem	
B.03.02	dogovor z predel. ind. in zaseb.pred. za reden odkup sadja	
B.03.03	možnost prodaje sadja za potrošnjo v svežem stanju	
B.04.00	Financiranje	
B.04.01	mater.stimulirati nabavo sadjarskega orodja in sadik	
B.04.02	zagotoviti sredstva za zasaditev poskusnih nasadov	
B.05.00	Drugo	
B.05.01	ustan. odbor za pospeševanje sadj.- zadolžen pospeševalec	
C.00.00	KUMARICE	
C.01.00	Izobraževanje	
C.01.01	predavanja in prikazi o intenzivnem pridelovanju kumaric	
C.02.00	Strokovno pospeševalni ukrepi	
C.02.01	projekti za namakalne sisteme in pomoč pri postavitvi le-teh	
C.03.00	Poslovni ukrepi	
C.03.01	razširitev dolgoročnega sodelovanja z ETO (prodaja)	
C.04.00	Finansiranje	
C.04.01	subvencionirati naložbe v namakalne sisteme	
D.00.00	ZDRAVILNA ZELISCA	
D.03.00	Poslovni ukrepi	
D.03.01	nadaljevati s poskusnim pridel.zdrav.zelišč na treh lokacija	
D.03.02	dogovor s tovarno KRKD za dolgoročni plasma teh proizvodov	
E.00.00	ČEBELARSTVO	
E.01.00	Izobraževanje	
E.01.01	predavanja in prikazi o čebelarjenju, prid. čebeljih proiz.	
E.01.02	teoret. in praktič. usposabljanje v čebel.šoli Medex	
E.01.03	usposabljanje šolske mladine za čebelarsko dejavnost	
E.01.04	osveščanje ljudi o gosp. in ekol.pomenu čebelarstva	
E.02.00	Strokovno pospeševalno delo	
E.02.01	zainteresiranje posameznikov v čebelarsko dejavnost	
E.02.02	redno posred.strokovnih nasvetov in podatkov o medenju	
E.02.03	pospeševanje sajenja medonosnih rastlin	
E.02.04	organiz. opazovalno službo medenja na območju občine	
E.02.05	vođenje čebelarskih krožkov na osnovnih šolah	
E.02.06	zadolžiti enega od pospeševalcev posebej za to področje	
E.03.00	Poslovni ukrepi	

- E.03.01 vključevanje čebelarjev v org. tržno pridel.čebeljih prid.
- E.03.02 oskrba čebelarjev z čebelarskim materialom (matice, oprema..
- E.03.03 organiziranje odkupa čebeljih pridelkov

- E.04.00 Finansiranje
 - E.04.01 sofinans. zdravtv. varstva čebel in nabave matic
 - E.04.02 sofinansiranje izobraževalnih akcij
 - E.04.03 beneficiranje obresti od kreditov za posodobitev čebelarstva
 - E.04.04 materialna pomoč čebelar. družinam in čebelarskim krožkom

- E.05.00 Drugi ukrepi
 - E.05.01 ustanoviti odbor za pospeševanje čebelarstva
 - E.05.02 ustanavljati čebelarske krožke na osnovnih šolah
 - E.05.03 urediti čebelarski muzej na Veseli gori

- F.00.00 GOZDARSTVO

- F.02.00 Strokovno pospeševalno delo
 - F.02.01 program za vključevanje kmetov v gozdno gojitvena dela

- G.00.00 DOMAČA OBRT

- G.01.00 Izobraževanje
 - G.01.01 izobrazevanje mladih in odraslih (predavanja, obiski zbirk..
 - G.01.02 organizacija tečajev za usposabljanja izdelovalcev

- G.02.00 Strokovno - pospeševalni ukrepi
 - G.02.01 pripraviti proizvodni načrt za razvoj domače obrti
 - G.02.02 program dela krožkov za domačo obrt pri osnovnih šolah

- G.03.00 Poslovni ukrepi
 - G.03.01 zainteresiranje za pogodbeno izdelovanje pred.domače obrti
 - G.03.02 pri KZ Trebnje razviti posebno posl.enoto za to dejavnost
 - G.03.03 organizirati prodajne razstave predmetov domače obrti

- G.04.00 Finansiranje
 - G.04.01 subvencionirati nabavo opreme zainteresiranih izdelovalcem
 - G.04.02 davčne olajšave za domačo obrt
 - G.04.03 materialno podpirati delovanje krožkov domače obrti

- G.05.00 Drugi ukrepi
 - G.05.01 ustanoviti odbor za pospeševanje domače obrti
 - G.05.02 ustanoviti krožke za domačo obrt pri osnovnih šolah
 - G.05.03 ustanoviti društvo izdelovalcev domače obrti
 - G.05.04 ustanov.muzej.zbirko dom.obrti v okviru muzeja na Veseli g.

- H.00.00 NABIRANJE IN PREDELAVA GOZDNIH SADEŽEV

- H.02.00 Strokovno - pospeševalni ukrepi
 - H.02.01 tečaji za spoznavanje gob in zdravilnih rastlin
 - H.02.02 seznanjenje nabiralcev za pomen te dejavnosti
 - H.02.03 postopki priprave sadežev in zelišč za transport/predelavo

- H.02.04 organizirati dobro odkupno mrežo
- H.02.05 organizirati predelavo gozdnih sadežev

I.00.00 INDUSTRIJSKO DELO NA DOMU

- I.03.00 Poslovni ukrepi
- I.03.01 iskati nove možnosti za tovrstno obrt (oglasitvi, stiki z zbor.)
- I.03.02 informirati prebivalce o možnostih tovrstne dejavnosti

J.00.00 KMECKI TURIZEM

- J.01.00 Izobraževanje
- J.01.01 organizirati predavanja o gosp. pomenu kmečkega turizma
- J.01.02 organ. gosp. tečaje z vsebinskim povdarkom na to dejavnost
- J.01.03 za kmete organ. ekskurzije in ogled turističnih kmetij
- J.01.04 usposobiti enega od pospeševalcev za strokovno mentorstvo
- J.02.00 Strokovno - pospeševalni ukrepi
- J.02.01 izdelati podrobnejšo analizo možnosti razvoja te dejavnosti
- J.02.02 izdelati podrobnejši program aktivnosti za to dejavnost
- J.02.03 evidentirati najbolj resne kandidate in zanje izdel. program
- J.02.04 program za kompleksno ureditev 1 ali 2 naselij
- J.04.00 Finansiranje
- J.04.01 subvencionirati ureditev turističnih zmogljivosti
- J.05.00 Drugi ukrepi
- J.05.01 podrobnejši program za razvoj kmečkega turizma

K.00.00 INDUSTRIJA

- K.02.00 Strokovno - pospeševalni ukrepi
- K.02.01 spodbuditi inovativno dejavnost v DANI, KOLINSKI
- K.02.02 izboljšati trženje
- K.02.03 izboljšati kadrovske sestavo (študijska politika)

L.00.00 DROBNO GOSPODARSTVO

- L.03.00 Poslovni ukrepi
- L.03.01 I UNIDO izdelati podrobnejši program razvoja te dejavnosti
- L.03.02 vzpostaviti poslovno-inform. sistem na občin. in reg. ravni
- L.03.03 ustanoviti občinski sklad za pospeševanje drobnega gospodar.
- L.03.04 kadrovske okrepiti obrtno zadrugo Trebnje
- L.03.05 možnosti org. regin. ali repub. izobraževalna centra za drobno gosp.
- L.03.06 posebna delovna skupina za pripravo programa drobn. gospod.
- L.03.07 poskrebti za ekonomsko izobraževanje celotnega prebivalstva

M.00.00 TURIZEM

- M.03.00 Poslovni ukrepi
- M.03.01 ustanoviti turistično društvo Trebnje

- M.03.02 pripraviti program lokalne turistične ponudbe
- M.03.03 poživiti tradicionalne lokalne prireditve
- M.03.04 možnosti za ustanovitev razstavno-prodajnega c.naivne umet.

N.00.00 PROMETNA POVEZAVA

- N.02.00 Strokovno - pospeševalni ukrepi
- N.02.01 izboljšati ceste na najbolj kritičnih odsekih
- N.02.02 organizirati redne prometne povezave odmaknjenih območij
- N.02.03 stimulirati (subvencionirati) nabavo vozil za ta namen
- N.02.04 pred začetkom akcije testirati interes prebivalstva
- N.02.05 ustanoviti posebno delovno skupino za realizacijo te pobude

O.00.00 UREJANJE NASELIJ

- O.02.00 Strokovno - pospeševalni ukrepi
- O.02.01 izbrati eno ali dve naselji za ta projekt
- O.02.02 posebna delovna skupina za pripravo in izvedbo projekta
- O.03.03 sestaviti strokovno skupino za pripravo progr. ureditve nas.
- O.02.04 zagotoviti finančna sredstva za pripravo programa

P.00.00 SOCIALNO SKRBJSTVO IN ZDRAVSTVENA VZGOJA - delovna skupina

- P.02.00 Strokovno - pospeševalni ukrepi
- P.02.01 priprava programa s področja zdravstva in higiene
- P.02.02 izbrati obliko socialne pomoči za ostarele, bolne...krajane
- P.02.03 pridobivati sredstva za pospeševanje te dejavnosti

R.00.00 ŠOLSTVO - poseben odbor

- R.02.00 Strokovno - pospeševalni ukrepi
- R.02.01 intenzivnejša predšolska vzgoja otrok v odmaknjenih krajih
- R.02.02 program -vključevanje šolarjev-vozačev v interesne obšol.dej
- R.02.03 skrb za izvajanje teh programov

S.00.00 KADROVSKA POLITIKA

- S.02.00 Strokovno - pospeševalni ukrepi
- S.02.01 oceniti potrebo po strokovnih kadrih v gosp. in negosp.
- S.02.02 stimulativen program štipendiranja strokovnih kadrov
- S.02.03 posebna komisija pri občini za izpeljavo te naloge

T.00.00 KULTURNO - PROSVETNA DEJAVNOST

- T.02.00 Strokovno - pospeševalni ukrepi
- T.02.01 oživljanje ljubiteljske kult.dejavn. v odmaknjenih naseljih
- T.02.02 organizirati gostovanja amaterskih skupin v odmaknjenih nas.
- T.02.03 ustanoviti poseben odbor, ki bo izvajal te naloge
- T.02.04 org. splošno in ekon.izobr. in poslovno osveščanje prebival.

=====

SIFRANT NOSILCEV

=====

Sifra Naziv

- 0 Neznano
- 1 Strokovna pospeševalna služba KZ Trebnje
- 2 Kmetijska zadruga Trebnje
- 3 Občina Trebnje
- 4 Občinski sklad za pospeševanje kmetijstva občine Trebnje
- 5 Lovska družina Trebnje
- 6 DANA
- 7 IS Skupščine občine Trebnje
- 8 ETA
- 9 Biotehniška fakulteta
- 10 Tovarna zdravil KRKA Novo mesto
- 11 MEDEX
- 12 Cebelarški krožki
- 13 Cebelarska društva
- 14 Gozdno gospodarstvo Novo mesto
- 15 DOM
- 16 Odbor za pospeševanje domače obrti
- 17 Mercator
- 18 Občinski sklad za pospeševanje razvoja drobnega gospodarstva
- 19 Obrtna zadruga Trebnje
- 20 Zadrुžna zveza SR Slovenije
- 21 Delavska univerza v Trebnjem
- 22 Turistično društvo Trebnje
- 23 Galerija likovnih samorastnikov v Trebnjem
- 24 SIS za ceste Trebnje
- 25 Krajevna skupnost
- 26 Osnovna šola
- 27 Zdravstveni dom
- 28 Kolinska Ljubljana
- 29 Kmetijski zavod Ljubljana
- 30 Centralni zavod za napredek gospodinjstva Ljubljana
- 31 Etnografski muzej v Ljubljani
- 32 Dolenjski muzej Novo mesto
- 33 Komunalno podjetje Trebnje
- 34 Organizacija RK
- 35 Kulturno - prosvetna društva

**NOSILCI
POSAMEZNIH AKTIVNOSTI**

Izpis je narejen tako, da je možno nosilce opazovati v naslednjih smereh:

- nosilci, zadolženi za posamezna področja dejavnosti in aktivnosti ter njihove naloge,
- nosilci, ki so zadolženi za posamezne naloge v okviru aktivnosti "izobraževanje",
- nosilci, ki so zadolženi za posamezne naloge v okviru aktivnosti "strokovno - pospeševalno" delo,
- nosilci, ki so zadolženi za posamezne naloge v okviru aktivnosti "poslovni ukrepi",
- nosilci, ki so zadolženi za posamezne naloge v okviru aktivnosti "finansiranje - pospeševalni ukrepi",
- nosilci, ki so zadolženi za posamezne naloge v okviru aktivnosti "ostalo, drugo".

Kako te zapise beremo?

Aktivnosti so opredeljene v naslovu izpisa.

Npr.:

Naslov: Seznam nosilcev za posamezna področja dejavnosti v okviru aktivnosti "ostalo" ter naloge znotraj njih beremo takole:

Nosilci: KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE
OBČINA TREBNJE
LOVSKA DRUŽINA TREBNJE

=====

SEZNAM SKUPIN NOSILCEV Z NJIHOVIMI NALOGAMI ZA VSA PODROCJA

AKTIVNOSTI

=====

Nosilci: STROKOVNA POSPESEVALNA SLUŽBA KZ TREBNJE

poljedelstvo,	A.01.01	semenski krompir, primerna sorta koruze, pšenice
živinoreja	A.01.02	intenziviranje travnikov, kmeta na njivah
	A.01.03	tehnološki pomen pravilnega kolobarjenja
	A.01.04	siliranje hrane in dosuševanje sena
	A.01.05	uravnotežena prehrana živine
	A.01.06	pomen in način smotrne odbire plemenske živine
	A.02.01	priprava razvojnih načrtov za posamezne kmetije
	A.02.02	priprava projektov za preureditve in razširitve hlevov
	A.02.03	demonstriranje uvajalnih tehnoloških postopkov
	A.02.04	nudenje strokovnih nasvetov

Nosilci: KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

OBCINA TREBNJE

KOLINSKA LJUBLJANA

- A.03.01 možnosti za plasma večjih količin krompirja

Nosilci: OBCINSKI SKLAD ZA POSPESEVANJE KMETIJSTVA

- A.04.01 gradnja silosov in prevetrovalnih naprav
- A.04.02 nakup oziroma privez dobrih plemenskih živali
- A.04.03 zamenjava semen

Nosilci: KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

OBCINA TREBNJE

LOVSKA DRUŽINA TREBNJE

- A.05.01 zavarovanje kmetijskih kultur pred divjačino - dogovor

Nosilci: STROKOVNA POSPESEVALNA SLUŽBA KZ TREBNJE

KMETIJSKI ZAVOD LJUBLJANA

BIOTEHNIŠKA FAKULTETA

CENTRALNI ZAVOD ZA NAPREDEK GOSPODINJSTVA LJUBLJANA

- sadjarstvo
- B.01.01 predavanja in prikazi pridelovanja, predelave sadja, jagod.
- B.01.02 seznanitev kmetov s programom razvoja sadjarstva

Nosilci: STROKOVNA POSPESEVALNA SLUŽBA KZ TREBNJE

- B.02.01 dogovor z interesi za sodelovanje pri projektu
- B.02.02 ugotoviti najbolj primerne ekotipe in sorte sadja
- B.02.03 zasaditi poskusne nasade z novimi sortami
- B.02.04 izdelati načrt tehnoloških ukrepov in opazovanj v posk.nas.
- B.02.05 spremljati kakovost in uporabnost nasadov iz posk. nasadov
- B.02.06 program izboljšanja in obnavljanja starih nasadov
- B.02.07 program za pridelovanje jagodičevja
- B.02.08 akcije za popularizacijo te dejavnosti

B.02.09 nastaviti posebnega pospeševalca za to delo

Nosilci: KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE
DANA

- B.03.01 sadjarje oskrbeti z osnovnim orodjem
- B.03.02 dogovor z predel. ind. in zaseb.pred. za reden odkup sadja
- B.03.03 možnost prodaje sadja za potrošnjo v svežem stanju

Nosilci: OBCINSKI SKLAD ZA POSPESEVANJE KMETIJSTVA OBCINE TREBNJE
DANA

- B.04.01 mater.stimulirati nabavo sadjarskega orodja in sadik
- B.04.02 zagotoviti sredstva za zasaditev poskusnih nasadov

Nosilci: KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE
SKUPSCINA OBCINE TREBNJE
DANA

- B.05.01 ustan. odbor za pospeševanje sadj.- zadolžen pospeševalec

Nosilci: STROKOVNA POSPESEVALNA SLUŽBA KZ TREBNJE
kumarice

- C.01.01 predavanja in prikazi o intenzivnem pridelovanju kumaric

Nosilci: STROKOVNA POSPESEVALNA SLUŽBA KZ TREBNJE

- C.02.01 projekti za namakalne sisteme in pomoč pri postavitvi le-teh

Nosilci: KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE
ETA

- C.03.01 razširitev dolgoročnega sodelovanja z ETO (prodaja)

Nosilci: OBCINSKI SKLAD ZA POSPESEVANJE KMETIJSTVA OBCINE TREBNJE
ETA

- C.04.01 subvencionirati naložbe v namakalne sisteme

Nosilci: KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA TREBNJE
TOVARNA ZDRAVIL KRKA NOVO MESTO

- zdravilna zelišča D.03.01 nadaljevati s poskusnim pridel.zdrav.zelišč na treh lokacija
- D.03.02 dogovor s tovarno KRKA za dolgoročni plasna teh artiklov

Nosilci: MEDEX
STROKOVNA POSPESEVALNA SLUŽBA KZ TREBNJE
CEBELARSKI KROZKI

- čebelarstvo E.01.01 predavanja in prikazi o čebelarjenju, prid. čebeljih proiz.
- E.01.02 teoret. in praktič. usposabljanje v čebel.šoli Medex
- E.01.03 usposabljanje šolske mladine za čebelarstvo dejavnost
- E.01.04 osveščanje ljudi o gosp. in ekol.pomenu čebelarstva

Nosilci: MEDEX
CEBELARSKA DRUŠTVA

GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO
KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

- E.02.01 zainteresiranje posameznikov v čebelarstvo dejavnost
- E.02.02 redno posred. strokovnih nasvetov in podatkov o medenju
- E.02.03 pospeševanje sajenja medonosnih rastlin
- E.02.04 organiz. opazovalno službo medenja na območju občine
- E.02.05 vodenje čebelarskih krožkov na osnovnih šolah
- E.02.06 zadolžiti enega od pospeševalcev posebej za to področje

Nosilci: MEDEX
KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

- E.03.01 vključevanje čebelarjev v org. tržno pridel. čebeljih prid.
- E.03.02 oskrba čebelarjev z čebelarskim materialom (matice, oprema..)
- E.03.03 organiziranje odkupa čebeljih pridelkov

Nosilci: OBCINSKI SKLAD ZA POSPEŠEVANJE KMETIJSTVA OBCINE TREBNJE
MEDEX

- E.04.01 sofinans. zdravtv. varstva čebel in nabave matic
- E.04.02 sofinansiranje izobraževalnih akcij
- E.04.03 beneficiranje obresti od kreditov za posodobitev čebelarstva
- E.04.04 materialna pomoč čebelar. družinam in čebelarskim krožkom

Nosilci: STROKOVNA POSPEŠEVALNA SLUŽBA KZ TREBNJE
OBCINA TREBNJE
MEDEX

- E.05.01 ustanoviti odbor za pospeševanje čebelarstva
- E.05.02 ustanavljati čebelarske krožke na osnovnih šolah
- E.05.03 urediti čebelarski muzej na Veseli gori

Nosilci: GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO
KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

gozdarstvo F.02.01 program za vključevanje kmetov v gozdno gojitvena dela

Nosilci: DOM
ODBOR ZA POSPEŠEVANJE DOMACE OBRTI
KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE
MERCATOR

domaća obrt G.01.01 izobrazevanje mladih in odraslih (predavanja, obiski zbirk..)
G.01.02 organizacija tečajev za usposabljanje izdelovalcev

Nosilci: DOM
ODBOR ZA POSPEŠEVANJE DOMACE OBRTI
KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE
MERCATOR
OSNOVNA SOLA

G.02.01 pripraviti proizvodni načrt za razvoj domaće obrti
G.02.02 program dela krožkov za domaće obrt pri osnovnih šolah

Nosilci: DOM

KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE
MERCATOR

- 6.03.01 zainteresiranje za pogodbeno izdelovanje pred.domače obrti
- 6.03.02 pri KZ Trebnje razviti posebno posl.enoto za to dejavnost
- 6.03.03 organizirati prodajne razstave predmetov domače obrti

Nosilci: OBCINSKI SKLAD ZA POSPESEVANJE RAZVOJA DROBNEGA GOSPODARSTVA

- 6.04.01 subvencionirati nabavo opreme zainteresiranim izdelovalcem
- 6.04.02 davčne olajšave za domačo obrt
- 6.04.03 materialno podpirati delovanje krožkov domače obrti

Nosilci: OBCINA TREBNJE

KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE
OBRтна ZADRUGA TREBNJE
ODBOR ZA POSPESEVANJE DOMAČE OBRTI
DOLENJSKI MUZEJ NOVO MESTO

- 6.05.01 ustanoviti odbor za pospeševanje domače obrti
- 6.05.02 ustanoviti krožke za domačo obrt pri osnovnih šolah
- 6.05.03 ustanoviti društvo izdelovalcev domače obrti
- 6.05.04 ustanov.muzej.zbirko dom.obrti v okviru muzeja na Veseli g.

Nosilci: KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

TOVARNA ZDRAVIL KRKA NOVO MESTO

gozdni sadeži:

- H.02.01 tečaji za spoznavanje gob in zdravilnih rastlin
- H.02.02 seznanjenje nabiralcev za pomen te dejavnosti
- H.02.03 postopki priprave sadežev in zelišč za transport/predelavo
- H.02.04 organizirati dobro odkupno mrežo
- H.02.05 organizirati predelavo gozdnih sadežev

Nosilci: OBRтна ZADRUGA TREBNJE

OBCINA TREBNJE

ind.delo na domu

- I.03.01 iskati nove možnosti za tovrstno obrt (oglas,štiki z zbor.)
- I.03.02 informirati prebivalce o možnostih tovrstne dejavnosti

Nosilci: KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

ZADRUGNA ZVEZA SR SLOVENIJE

kmečki turizem

- J.01.01 organizirati predavanja o gosp.pomenu kmečkega turizma
- J.01.02 organ. gosp. tečaje z vsebinskim povdarkom na to dejavnost
- J.01.03 za kmete organ. ekskurzije in ogled turističnih kmetij
- J.01.04 usposobiti enega od pospeševalcev za strokovno mentorstvo

Nosilci: KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

ZADRUGNA ZVEZA SR SLOVENIJE
TURISTIČNO DRUŠTVO TREBNJE

- J.02.01 izdelati podrobnejšo analizo možnosti razvoja te dejavnosti
- J.02.02 izdelati podrobnejši program aktivnosti za to dejavnost
- J.02.03 evidentirati najbolj resne kandidate in zanje izdel.program

Nosilci: OBCINSKI SKLAD ZA POSPESEVANJE KMETIJSTVA OBCINE TREBNJE

OBCINSKI SKLAD ZA POSPESEVANJE RAZVOJA DROBNEGA GOSPODARSTVA

J.04.01 subvencionirati ureditev turističnih zmožljivosti

Nosilci: OBCINA TREBNJE
KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

J.05.01 podrobnejši program za razvoj kmečkega turizma

Nosilci: OBCINA TREBNJE

industrija K.02.01 spodbuditi inovativno dejavnost v DANI, KOLINSKI
K.02.02 izboljšati trženje
K.02.03 izboljšati kadrovske sestavo (študentska politika)

Nosilci: OBCINA TREBNJE
OBRATNA ZADRUGA TREBNJE
DELAVSKA UNIVERZA V TREBNJEM

drobno gospodarstvo L.03.01 Z UNIDO izdelati podrobnejši program razvoja te dejavnosti
L.03.02 vzpostaviti poslovno-inform. sistem na obč. in reg. ravni
L.03.03 ustanoviti občinski sklad za pospeševanje drobnega gospodar.
L.03.04 kadrovske okrepiti obrtno zadrugo Trebnje
L.03.05 možnosti org. regin. ali repub. izobraževalna za drobno gosp.
L.03.06 posebna delovna skupina za pripravo programa drobn. gospod.
L.03.07 poskrebeti za ekonomsko izobraževanje celotnega prebivalstva

Nosilci: OBCINA TREBNJE
TURISTIČNO DRUŠTVO TREBNJE
GALERIJA LIKOVNIH SAMORASTNIKOV V TREBNJEM

turizem M.03.01 ustanoviti turistično društvo Trebnje
M.03.02 pripraviti program lokalne turistične ponudbe
M.03.03 poživiti tradicionalne lokalne prireditve
M.03.04 možnosti za ustanovitev razstavno-prodajnega c. naivne umet.

Nosilci: SIS ZA CESTE TREBNJE
KOMUNALNO PODJETJE TREBNJE

prometna povezava N.02.01 izboljšati ceste na najbolj kritičnih odsekih

Nosilci: OBCINA TREBNJE
KOMUNALNO PODJETJE TREBNJE

N.02.02 organizirati redne prometne povezave oddaljenih območij
N.02.03 stimulirati (subvencionirati) nabavo vozil za ta namen
N.02.04 pred začetkom akcije testirati interes prebivalstva
N.02.05 ustanoviti posebno delovno skupino za realizacijo te pobude

Nosilci: OBCINA TREBNJE
KRAJEVNA SKUPNOST

urejanje naselij 0.02.01 izbrati eno ali dve naselji za ta projekt
0.02.02 posebna delovna skupina za pripravo in izvedbo projekta
0.02.03 delovna skupina (agronom, krajinar...) pripravi program ureditve naselij

0.02.04 zagotoviti finančna sredstva za pripravo programa

Nosilci: OBCINA TREBNJE
KRAJEVNA SKUPNOST
ZDRAVSTVENI DOM
ORGANIZACIJA RDECEGA KRIZA

- social.,zdrav.varstvo P.02.01 priprava programa s področja zdravstva in higiene
P.02.02 izbrati obliko socialne pomoči za ostarele, bolne...krajane
P.02.03 pridobivati sredstva za pospeševanje te dejavnosti

Nosilci: OBCINA TREBNJE
KRAJEVNA SKUPNOST
OSNOVNA ŠOLA
DELAVSKA UNIVERZA

- šolstvo R.02.01 intenzivnejša predšolska vzgoja otrok v odmaknjenih krajih
R.02.02 program -vključevanje šolarjev-vozačev v interesne obšol.dej
R.02.03 skrb za izvajanje teh programov

Nosilci: OBCINA TREBNJE
KRAJEVNA SKUPNOST

- kadrovska politika S.02.01 oceniti potrebo po strokovnih kadrih v gosp. in negosp.
S.02.02 stimulativen program štipendiranja strokovnih kadrov
S.02.03 posebna komisija pri občini za izpeljavo te naloge

Nosilci: OBCINA TREBNJE
KRAJEVNA SKUPNOST
KULTURNO - PROSVETNA DRUŠTVA

- kult.-prosv.dejav. T.02.01 oživljanje ljubiteljske kult.dejavn. v odmaknjenih naseljih
T.02.02 organizirati gostovanja amaterskih skupin v odmaknjenih nas.
T.02.03 ustanoviti poseben odbor, ki bo izvajal te naloge
T.02.04 org. splošno in ekon.izobr. in poslovno osveščanje prebival.

=====

**SEZNAM SKUPIN NOSILCEV Z NJIHOVIMI NALOGAMI ZA PODROCJE
AKTIVNOSTI "IZOBRAZEVANJE"**

=====

Nosilci: STROKOVNA POSPESEVALNA SLUZBA KZ TREBNJE

poljedeljestvo,	A.01.01	semenski krompir, primerna sorta koruze, pšenice
živinoreja	A.01.02	intenziviranje travnikov, kmeta na njivah
	A.01.03	tehnološki pomen pravilnega kolobarjenja
	A.01.04	siliranje hrane in dosuševanje sena
	A.01.05	uravnotežena prehrana živine
	A.01.06	pomen in način smotrne odbire plemenske živine

Nosilci: STROKOVNA POSPESEVALNA SLUZBA KZ TREBNJE
KMETIJSKI ZAVOD LJUBLJANA
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
CENTRALNI ZAVOD ZA NAPREDEK GOSPODINJSTVA

sadjarstvo	B.01.01	predavanja in prikazi pridelovanja, predelave sadja, jagod.
	B.01.02	seznanitev kmetov s programom razvoja sadjarstva

Nosilci: STROKOVNA POSPESEVALNA SLUZBA KZ TREBNJE

kumarice	C.01.01	predavanja in prikazi o intenzivnem pridelovanju kumaric
----------	---------	--

Nosilci: MEDEX

STROKOVNA POSPESEVALNA SLUZBA KZ TREBNJE
CEBELARSKI KROZKI

čebelarstvo	E.01.01	predavanja in prikazi o čebelarjenju, prid. čebeljih proizvodov.
	E.01.02	teoret. in praktič. usposabljanje v čebel. šoli Medex
	E.01.03	usposabljanje šolske mladine za čebelarstvo dejavnost
	E.01.04	osveščanje ljudi o gosp. in ekol. pomenu čebelarstva

Nosilci: DOM

ODBOR ZA POSPESEVANJE DOMACE OBRTI
KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE
MERCATOR

domaća obrt	G.01.01	izobraževanje mladih in odraslih (predavanja, obiski zbirk..)
	G.01.02	organizacija tečajev za usposabljanja izdelovalcev

Nosilci: KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

ZADRUZNA ZVEZA SR SLOVENIJE

kmečki turizem	J.01.01	organizirati predavanja o gosp. pomenu kmečkega turizma
	J.01.02	organ. gosp. tečaje z vsebinskim poudarkom na to dejavnost
	J.01.03	za kmete organ. ekskurzije in ogled turističnih kmetij
	J.01.04	usposobiti enega od pospeševalcev za strokovno mentorstvo

=====

**SEZNAM SKUPIN NOSILCEV Z NJIHOVIMI NALOGAMI ZA PODROCJE
AKTIVNOSTI "STROKOVNO POSPESEVALNO DELO"**

=====

Nosilci: STROKOVNA POSPESEVALNA SLUŽBA KZ TREBNJE

poljedeljestvo, živinoreja	A.02.01	priprava razvojnih načrtov za posamezne kmetije
	A.02.02	priprava projektov za preureditve in razširitve hlevov
	A.02.03	demonstriranje uvajalnih tehnoloških postopkov
	A.02.04	nudenje strokovnih nasvetov
sadjarstvo	B.02.01	dogovor z interesenti za sodelovanje pri projektu
	B.02.02	ugotoviti najbolj primerne ekotope in sorte sadja
	B.02.03	zasaditi poskusne nasade z novimi sortami
	B.02.04	izdelati načrt tehnoloških ukrepov in opazovanj v posk.nas.
	B.02.05	spremljati kakovost in uporabnost nasadov iz posk. nasadov
	B.02.06	program izboljšanja in obnavljanja starih nasadov
	B.02.07	program za pridelovanje jagodičevja
	B.02.08	akcije za popularizacijo te dejavnosti
	B.02.09	nastaviti posebnega pospeševalca za to delo
kumarice	C.02.01	projekti za namakalne sisteme in pomoč pri postavitvi le-teh

Nosilci: MEDEX

ČEBELARSKA DRUŠTVA
GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO
KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

čebelarstvo	E.02.01	zainteresiranje posameznikov v čebelarstvo dejavnost
	E.02.02	redno posred.strokovnih nasvetov in podatkov o medenju
	E.02.03	pospeševanje sajenja medonosnih rastlin
	E.02.04	organiz. opazovalno službo medenja na območju občine
	E.02.05	vođenje čebelarskih krožkov na osnovnih šolah
	E.02.06	zadlužiti enega od pospeševalcev posebej za to področje

Nosilci: GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO
KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

gozdarstvo	F.02.01	program za vključevanje kmetov v gozdno gojitvena dela
------------	---------	--

Nosilci: DOM

ODBOR ZA POSPEŠEVANJE DOMACE OBRTI
KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE
MERCATOR
ETNOGRAFSKI MUZEJ LJUBLJANA

domača obrt	G.02.01	pripraviti proizvodni načrt za razvoj domače obrti
-------------	---------	--

Nosilci: DOM

ODBOR ZA POSPEŠEVANJE DOMACE OBRTI
KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

OSNOVNA ŠOLA
ETNOGRAFSKI MUZEJ LJUBLJANA

G.02.02 program dela krožkov za domačo obrt pri osnovnih šolah

Nosilci: KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE
TOVARNA ZDRAVIL KRKA NOVO MESTO

- gozdni sadeži
- H.02.01 tečajji za spoznavanje gob in zdravilnih rastlin
 - H.02.02 seznanjenje nabiralcev za pomen te dejavnosti
 - H.02.03 postopki priprave sadežev in zelišč za transport/predelavo
 - H.02.04 organizirati dobro odkupno mrežo
 - H.02.05 organizirati predelavo gozdnih sadežev

Nosilci: KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE
ZADRUGNA ZVEZA SR SLOVENIJE
TURISTIČNO DRUŠTVO TREBNJE

- ind.delo na domu
- J.02.01 izdelati podrobnejšo analizo možnosti razvoja te dejavnosti
 - J.02.02 izdelati podrobnejši program aktivnosti za to dejavnost
 - J.02.03 evidentirati najbolj resne kandidate in zanje izdel.program

Nosilci: OBCINA TREBNJE

- industrija
- K.02.01 spodbuditi inovativno dejavnost v DAMI, KOLINSKI
 - K.02.02 izboljšati trženje
 - K.02.03 izboljšati kadrovsko sestavo (štipendijska politika)

Nosilci: SIS ZA CESTE TREBNJE
KOMUNALNO PODJETJE TREBNJE

- prometna povezava
- M.02.01 izboljšati ceste na najbolj kritičnih odsekih

Nosilci: OBCINA TREBNJE
KOMUNALNO PODJETJE TREBNJE

- M.02.02 organizirati redne prometne povezave odmaknjenih območij
- M.02.03 stimulirati (subvencionirati) nabavo vozil za ta namen
- M.02.04 pred začetkom akcije testirati interes prebivalstva
- M.02.05 ustanoviti posebno delovno skupino za realizacijo te pobude

Nosilci: OBCINA TREBNJE
KRAJEVNA SKUPNOST

- urejanje naselij
- O.02.01 izbrati eno ali dve naselji za ta projekt
 - O.02.02 posebna delovna skupina za pripravo in izvedbo projekta
 - O.02.03 delovna skupina (agronom, krajinar...) pripravi program ureditve naselij
 - O.02.04 zagotoviti finančna sredstva za pripravo programa

Nosilci: OBCINA TREBNJE
KRAJEVNA SKUPNOST
ZDRAVSTVANI DOM
ORGANIZACIJA RDECEGA KRIZA

- soc.,zdrav. varstvo
- P.02.01 priprava programa s področja zdravstva in higiene

- P.02.02 izbrati obliko socialne pomoči za ostarele, bolne...krajane
- P.02.03 pridobivati sredstva za pospeševanje te dejavnosti

Nosilci: OBCINA TREBNJE
KRAJEVNA SKUPNOST
OSNOVNA SOLA
DELAVSKA UNIVERZA V TREBNJEM

- šolstvo
 - R.02.01 intenzivnejša predšolska vzgoja otrok v odmaknjenih krajih
 - R.02.02 program - vključevanje šolarjev-vozačev v interesne obšol.dej
 - R.02.03 skrb za izvajanje teh programov

Nosilci: OBCINA TREBNJE
KRAJEVNA SKUPNOST

- kadrovska politika
 - S.02.01 oceniti potrebo po strokovnih kadrih v gosp. in negosp.
 - S.02.02 stimulativen program štipendiranja strokovnih kadrov
 - S.02.03 posebna komisija pri občini za izpeljavo te naloge

Nosilci: OBCINA TREBNJE
KRAJEVNA SKUPNOST
KULTURNO - PROSVETNA DEJAVNOST

- kult. - prosv. dej.
 - T.02.01 oživljanje ljubiteljske kult.dejavn. v odmaknjenih naseljih
 - T.02.02 organizirati gostovanja amaterskih skupin v odmaknjenih nas.
 - T.02.03 ustanoviti poseben odbor, ki bo izvajal te naloge
 - T.02.04 org. splošno in ekon.izobr. in poslovno osveščanje prebival.

=====

**SEZNAM SKUPIN NOSILCEV Z NJIHOVIMI NALOGAMI ZA PODROČJE
AKTIVNOSTI "POSLOVNI UKREPI"**

=====

Nosilci: KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE
OBCINA TREBNJE
KOLINSKA LJUBLJANA

poljed., živinoreja A.03.01 možnosti za plasma večjih količin krompirja

Nosilci: KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE
DANA

sadjarstvo B.03.01 sadjarje oskrbeti z osnovnim orodjem
 B.03.02 dogovor z predel. ind. in zaseb.pred. za reden odkup sadja
 B.03.03 možnost prodaje sadja za potrošnjo v svežem stanju

Nosilci: KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE
ETA

kumarice C.03.01 razširitev dolgoročnega sodelovanja z ETO (prodaja)

Nosilci: KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
TOVARNA ZDRAVIL KRKA NOVO MESTO

zdravilna zelišča D.03.01 nadaljevati s poskusnim pridel.zdrav.zelišč na treh lokacija
 D.03.02 dogovor s tovarno KRKO za dolgoročni plasma teh proizvodov

Nosilci: MEDEX
KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

čebelarstvo E.03.01 vključevanje čebelarjev v org. tržno pridel.čebeljih prid.
 E.03.02 ostrba čebelarjev z čebelarskim materialom (matice, oprema..
 E.03.03 organiziranje odkupa čebeljih pridelkov

Nosilci: DOM
KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE
MERCATOR

domača obrt 6.03.01 zainteresiranje za pogodbeno izdelovanje pred.domače obrti
 6.03.02 pri KZ Trebnje razviti posebno posl.enoto za to dejavnost
 6.03.03 organizirati prodajne razstave predmetov domače obrti

Nosilci: OBRтна ZADRUGA TREBNJE
OBCINA TREBNJE

ind.delo na domu I.03.01 iskati nove možnosti za tovrstno obrt (oglasitiki z zbor..)
 I.03.02 informirati prebivalce o možnostih tovrstne dejavnosti

Nosilci: OBCINA TREBNJE
OBRTNA ZADRUGA TREBNJE
DELAVSKA UNIVERZA V TREBNJEM

drobno gospodarstvo L.03.01 Z UNIDO izdelati podrobnejši program razvoja te dejavnosti
L.03.02 vzpostaviti poslovno-inform. sistem na občin.in reg.ravni
L.03.03 ustanoviti občinski sklad za pospeševanje drobnega gospodar.
L.03.04 kadrovsko okrepiti obrtno zadrugo Trebnje
L.03.06 posebna delovna skupina za pripravo programa drobn.gospod.
L.03.07 poskrebeti za ekonomsko izobraževanje celotnega prebivalstva

Nosilci: OBCINA TREBNJE
TURISTICNO DRUSTVO TREBNJE
GALERIJA LIKOVNIH SAMORASTNIKOV V TREBNJEM

turizem M.03.01 ustanoviti turistično društvo Trebnje
M.03.02 pripraviti program lokalne turistične ponudbe
M.03.03 poživiti tradicionalne lokalne prireditve
M.03.04 možnosti za ustanovitev razstavno-prodajnega c.naivne umet.

=====

**SEZNAM SKUPIN NOSILCEV Z NJIHOVIMI NALOGAMI ZA PODROCJE
AKTIVNOSTI "FINANSIRANJE - POSPESEVALNI UKREPI"**

=====

Nosilci: OBCINSKI SKLAD ZA POSPESEVANJE KMETIJSTVA OBCINE TREBNJE

poljedelstvo,	A.04.01	gradnja silosov in prevetrovalnih naprav
živinoreja	A.04.02	nakup oziroma privez dobrih plemenskih živali
	A.04.03	zamenjava semen

Nosilci: OBCINSKI SKLAD ZA POSPESEVANJE KMETIJSTVA OBCINE TREBNJE
DANA

sadjarstvo	B.04.01	mater. stimulirati nabavo sadjarskega orodja in sadik
	B.04.02	zagotoviti sredstva za zasaditev poskusnih nasadov

Nosilci: OBCINSKI SKLAD ZA POSPESEVANJE KMETIJSTVA OBCINE TREBNJE
ETA

kumarice	C.04.01	subvencionirati naložbe v namakalne sisteme
----------	---------	---

Nosilci: OBCINSKI SKLAD ZA POSPESEVANJE KMETIJSTVA OBCINE TREBNJE
MEDEX

čebelarstvo	E.04.01	sofinans. zdravstv. varstva čebel in nabave matic
	E.04.02	sofinansiranje izobraževalnih akcij
	E.04.03	beneficiranje obresti od kreditov za posodobitev čebelarstva
	E.04.04	materialna pomoč čebelar. dručinam in čebelarским krožkom

Nosilci: OBCINSKI SKLAD ZA POSPESEVANJE RAZVOJA DROBNEGA GOSPODARSTVA

domača obrt	G.04.01	subvencionirati nabavo opreme zainteresiranim izdelovalcem
	G.04.03	materialno podpirati delovanje krožkov domače obrti

Nosilci: OBCINSKI SKLAD ZA POSPESEVANJE KMETIJSTVA OBCINE TREBNJE
OBCINSKI SKLAD ZA POSPESEVANJE RAZVOJA DROBNEGA GOSPODARSTVA

kmečki turizem	J.04.01	subvencionirati ureditev turističnih zmožljivosti
----------------	---------	---

=====

SEZNAM SKUPIN NOSILCEV Z NJIHOVIMI NALOGAMI ZA PODROČJE
AKTIVNOSTI "DRUGI UKREPI"

=====

Nosilci: KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE
OBCINA TREBNJE
LOVSKA DRUŽINA TREBNJE

poljed., živinoreja A.05.01 zavarovanje kmetijskih kultur pred divjačino - dogovor

Nosilci: KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE
IS SKUPSCINE OBCINE TREBNJE
DANA

sadjarstvo 8.05.01 ustan. odbor za pospeševanje sadj.- zadolžen pospeševalec

Nosilci: STROKOVNA POSPEŠEVALNA SLUŽBA KZ TREBNJE
OBCINA TREBNJE
MEDEX

čebelarstvo E.05.01 ustanoviti odbor za pospeševanje čebelarstva
E.05.02 ustanavljati čebelarske krožke na osnovnih šolah
E.05.03 urediti čebelarski muzej na Veseli gori

Nosilci: OBCINA TREBNJE
KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE
OBRтна ZADRUGA TREBNJE
ODBOR ZA POSPEŠEVANJE DOMAČE OBRTI
DOLENJSKI MUZEJ NOVO MESTO

domača obrt 6.05.01 ustanoviti odbor za pospeševanje domače obrti
6.05.02 ustanoviti krožke za domačo obrt pri osnovnih šolah
6.05.03 ustanoviti društvo izdelovalcev domače obrti
6.05.04 ustanov. muzej. zbirko dom. obrti v okviru muzeja na Veseli g.

Nosilci: OBCINA TREBNJE
KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

kmečki turizem J.05.01 podrobnejši program za razvoj kmečkega turizma

**NALOGI
POSAMEZNIH NOSILCEV**

Izpisi vsebujejo naslednje:

- naloge posameznih nosilcev po področjih in aktivnostih,
- naloge nosilcev po področjih dejavnosti znotraj aktivnosti "izobraževanje",
- naloge nosilcev po področjih dejavnosti znotraj aktivnosti "strokovno - pospeševalno delo",
- naloge nosilcev po področjih dejavnosti znotraj aktivnosti "poslovni ukrepi",
- naloge nosilcev po področjih dejavnosti v okviru aktivnosti "finansiranje - pospeševalni ukrepi",
- naloge nosilcev po področjih dejavnosti v okviru aktivnosti "drugi ukrepi".

=====

**SEZNAM POSAMEZNIH NOSILCEV Z NJIHOVIMI NALOGAMI ZA VSA PODROCJA
AKTIVNOSTI**

=====

Nosilec: STROKOVNA POSPESEVALNA SLUŽBA KZ TREBNJE

poljed., živin.	1	A.01.01	semenski krompir, primerna sorta koruze, pšenice
	1	A.01.02	intenziviranje travnikov, krma na njivah
	1	A.01.03	tehnološki pomen pravičnega kolobarjenja
	1	A.01.04	siliranje hrane in dosuševanje sena
	1	A.01.05	uravnotežena prehrana živine
	1	A.01.06	pomen in način smotrne odbire plemenske živine
	1	A.02.01	priprava razvojnih načrtov za posamezne kmetije
	1	A.02.02	priprava projektov za preureditve in razširitve hlevov
	1	A.02.03	demonstriranje uvajalnih tehnoloških postopkov
	1	A.02.04	nudjenje strokovnih nasvetov
sadjarstvo	1	B.01.01	predavanja in prikazi pridelovanja, predelave sadja, jagod.
	1	B.01.02	seznanitev kmetov s programom razvoja sadjarstva
	1	B.02.01	dogovor z interesi za sodelovanje pri projektu
	1	B.02.02	ugotoviti najbolj primerne ekotipe in sorte sadja
	1	B.02.03	zasaditi poskusne nasade z novimi sortami
	1	B.02.04	izdelati načrt tehnoloških ukrepov in opazovanj v posk.nas.
	1	B.02.05	spremljati kakovost in uporabnost nasadov iz posk. nasadov
	1	B.02.06	program izboljšanja in obnavljanja starih nasadov
	1	B.02.07	program za pridelovanje jagodičevja
	1	B.02.08	akcije za popularizacijo te dejavnosti
	1	B.02.09	nastaviti posebnega pospeševalca za to delo
kumarice	1	C.01.01	predavanja in prikazi o intenzivnem pridelovanju kumaric
	1	C.02.01	projekti za namakalne sisteme in pomoč pri postavitvi le-teh
čebelarstvo	1	E.01.01	predavanja in prikazi o čebelarjenju, prid. čebeljih proiz.
	1	E.01.02	teoret. in praktič. usposabljanje v čebel.šoli Medex
	1	E.01.03	usposabljanje šolske mladine za čebelarstvo dejavnost
	1	E.01.04	osveščanje ljudi o gosp. in ekol.pomenu čebelarstva
	1	E.05.01	ustanoviti odbor za pospeševanje čebelarstva
	1	E.05.02	ustanavljati čebelarske krožke na osnovnih šolah
	1	E.05.03	urediti čebelarski muzej na Veseli gori

Nosilec: KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

poljed., živin.	2	A.03.01	možnosti za plama večjih količin krompirja
	2	A.05.01	zavarovanje kmetijskih kultur pred divjačino - dogovor
sadjarstvo	2	B.03.01	sadjarje oskrbeti z osnovnim orodjem
	2	B.03.02	dogovor z predel. ind. in zaseb.pred. za reden odkup sadja
	2	B.03.03	možnost prodaje sadja za potrošnjo v svežem stanju
	2	B.05.01	ustan. odbor za pospeševanje sadj.- zadolžen pospeševalec
kumarice	2	C.03.01	razširitev dolgoročnega sodelovanja z ETO (prodaja)
zdrav.zelišča	2	D.03.01	nadaljevati s poskusnim pridel.zdrav.zelišč na treh lokacija
	2	D.03.02	dogovor s tovarno KRKO za dolgoročni plama teh proizvodov

čebelarstvo	2	E.02.01	zainteresiranje posameznikov v čebelarstvo dejavnost	
	2	E.02.02	redno posred.strokovnih nasvetov in podatkov o medenju	
	2	E.02.03	pospeševanje sajenja medonosnih rastlin	
	2	E.02.04	organiz. opazovalno službo medenja na območju občine	
	2	E.02.05	vodenje čebelarskih krožkov na osnovnih šolah	
	2	E.02.06	zadolžiti enega od pospeševalcev posebej za to področje	
	2	E.03.01	vključevanje čebelarjev v org. tržno pridel.čebeljih prid.	
	2	E.03.02	oskrba čebelarjev z čebelarskim materialom (matice, oprema..	
	2	E.03.03	organiziranje odkupa čebeljih pridelkov	
	gozdarstvo domača obrt	2	F.02.01	program za vključevanje kmetov v gozdno gojitvena dela
		2	G.01.01	izobraževanje mladih in odraslih (predavanja,obiski zbirck..
		2	G.01.02	organizacija tečajev za usposabljanja izdelovalcev
		2	G.02.01	pripraviti proizvodni načrt za razvoj domače obrti
2		G.02.02	program dela krožkov za domačo obrt pri osnovnih šolah	
2		G.03.01	zainteresiranje za pogodbeno izdelovanje pred.domače obrti	
2		G.03.02	pri KZ Trebnje razviti posebno posl.enoto za to dejavnost	
2		G.03.03	organizirati prodajne razstave predmetov domače obrti	
2		G.05.01	ustanoviti odbor za pospeševanje domače obrti	
2		G.05.02	ustanoviti krožke za domačo obrt pri osnovnih šolah	
2		G.05.03	ustanoviti društvo izdelovalcev domače obrti	
2		G.05.04	ustanov.muzej.zbirko dom.obrti v okviru muzeja na Veseli g.	
gozdni sadeži		2	H.02.01	tečaji za spoznavanje gob in zdravilnih rastlin
	2	H.02.02	seznanjenje nabiralcev za pomen te dejavnosti	
	2	H.02.03	postopki priprave sadežev in zelišč za transport/predelavo	
	2	H.02.04	organizirati dobro odkupno mrežo	
	2	H.02.05	organizirati predelavo gozdnih sadežev	
kmeč.turizem	2	J.01.01	organizirati predavanja o gosp.pomenu kmečkega turizma	
	2	J.01.02	organ. gosp. tečaje z vsebinskim povdarkom na to dejavnost	
	2	J.01.03	za kmete organ. ekskurzije in ogled turističnih kmetij	
	2	J.01.04	usposobiti enega od pospeševalcev za strokovno mentorstvo	
	2	J.02.01	izdelati podrobnejšo analizo možnosti razvoja te dejavnosti	
	2	J.02.02	izdelati podrobnejši program aktivnosti za to dejavnost	
	2	J.02.03	evidentirati najbolj resne kandidate in zanje izdel.program	
2	J.05.01	podrobnejši program za razvoj kmečkega turizma		
Nosilec: OBČINA TREBNJE				
poljed.,živin.	3	A.03.01	možnosti za plasma večjih količin krompirja	
	3	A.05.01	zavarovanje kmetijskih kultur pred divjaciino - dogovor	
čebelarstvo	3	E.05.01	ustanoviti odbor za pospeševanje čebelarstva	
	3	E.05.02	ustanavljati čebelarske krožke na osnovnih šolah	
	3	E.05.03	urediti čebelarski muzej na Veseli gori	
domača obrt	3	G.05.01	ustanoviti odbor za pospeševanje domače obrti	
	3	G.05.02	ustanoviti krožke za domačo obrt pri osnovnih šolah	
	3	G.05.03	ustanoviti društvo izdelovalcev domače obrti	
	3	G.05.04	ustanov.muzej.zbirko dom.obrti v okviru muzeja na Veseli g.	
ind.delo na domu	3	I.03.01	iskati nove možnosti za tovrstno obrt (oglasi,stiki z zbor.)	
	3	I.03.02	informirati prebivalce o možnostih tovrstne dejavnosti	
kmeč.turizem	3	J.05.01	podrobnejši program za razvoj kmečkega turizma	
industrija	3	K.02.01	spodbuditi inovativno dejavnost v DANI, KOLINSKI	
	3	K.02.02	izboljšati trženje	
	3	K.02.03	izboljšati kadrovsko sestavo (štipendijska politika)	
drobno gosp.	3	L.03.01	Z UNIDO izdelati podrobnejši program razvoja te dejavnosti	
	3	L.03.02	vzpostaviti poslovno-inform. sistem na občin.in reg.ravni	
	3	L.03.03	ustanoviti občinski sklad za pospeševanje drobnega gospodar.	
	3	L.03.04	kadrovsko okrepiti obrtno zadrugo Trebnje	

	3	L.03.05	možnosti org.regin.ali repub.izobražcentra za drobno gosp.
	3	L.03.06	posebna delovna skupina za pripravo programa drobn.gospod.
turizem	3	L.03.07	poskrebeti za ekonomsko izobraževanje celotnega prebivalstva
	3	M.03.01	ustanoviti turistično društvo Trebnje
	3	M.03.02	pripraviti program lokalne turistične ponudbe
	3	M.03.03	poživiti tradicionalne lokalne prireditve
prom.povezava	3	M.03.04	možnosti za ustanovitev razstavno-prodajnega c.naivne umet.
	3	N.02.01	izboljšati ceste na najbolj kritičnih odsekih
	3	N.02.02	organizirati redne prometne povezave odmaknjenih območij
	3	N.02.03	stimulirati (subvencionirati) nabavo vozil za ta namen
	3	N.02.04	pred začetkom akcije testirati interes prebivalstva
	3	N.02.05	ustanoviti posebno delovno skupino za realizacijo te pobude
urejanje naselij	3	N.02.05	ustanoviti posebno delovno skupino za realizacijo te pobude
	3	O.02.01	izbrati eno ali dve naselji za ta projekt
	3	O.02.02	posebna delovna skupina za pripravo in izvedbo projekta
	3	O.02.04	zagotoviti finančna sredstva za pripravo programa
soc., zdrav.var.	3	P.02.01	priprava programa s področja zdravstva in higiene
	3	P.02.02	izbrati obliko socialne pomoči za ostarele, bolne...krajane
	3	P.02.03	pridobivati sredstva za pospeševanje te dejavnosti
šolstvo	3	R.02.01	intenzivnejša predšolska vzgoja otrok v odmaknjenih krajih
	3	R.02.02	program -vključevanje šolarjev-vozačev v interesne obšol.dej.
	3	R.02.03	skrb za izvajanje teh programov
kadr.politika	3	S.02.01	oceniti potrebo po strokovnih kadrih v gosp. in negosp.
	3	S.02.02	stimulativen program štipendiranja strokovnih kadrov
	3	S.02.03	posebna komisija pri občini za izpeljavo te naloge
kult.,prosv.dej.	3	T.02.01	oživljanje ljubiteljske kult.dejavn. v odmaknjenih naseljih
	3	T.02.02	organizirati gostovanja amaterskih skupin v odmaknjenih nas.
	3	T.02.03	ustanoviti poseben odbor, ki bo izvajal te naloge
Nosilec: OBCINSKI SKLAD ZA POSPEŠEVANJE KMETIJSTVA OBCINE TREBNJE			
poljed.,živin.	4	A.04.01	gradnja silosov in prevetrovalnih naprav
	4	A.04.02	nakup oziroma privez dobrih plemenskih živali
	4	A.04.03	zamenjava semen
sadjarstvo	4	B.04.01	mater.stimulirati nabavo sadjarskega orodja in sadik
	4	B.04.02	zagotoviti sredstva za zasaditev poskusnih nasadov
kumarice	4	C.04.01	subvencionirati naložbe v namakalne sisteme
čebelarstvo	4	E.04.01	sofinans. zdravtv. varstva čebel in nabave matic
	4	E.04.02	sofinansiranje izobraževalnih akcij
	4	E.04.03	beneficiranje obresti od kreditov za posodobitev čebelarstva
	4	E.04.04	materialna pomoč čebelar. družinam in čebelarskim krožkom
kmeč.turizem	4	J.04.01	subvencionirati ureditev turističnih zmožljivosti

Nosilec: LOVSKA DRUZINA TREBNJE

poljed.,živin. 5 A.05.01 zavarovanje kmetijskih kultur pred divjačino - dogovor

Nosilec: DANA

sadjarstvo 6 B.03.01 sadjarje oskrbeti z osnovnim orodjem
6 B.03.02 dogovor z predel. ind. in zaseb.pred. za reden odkup sadja
6 B.03.03 možnost prodaje sadja za potrošnjo v svežem stanju
6 B.04.01 mater.stimulirati nabavo sadjarskega orodja in sadik
6 B.04.02 zagotoviti sredstva za zasaditev poskusnih nasadov
6 B.05.01 ustan. odbor za pospeševanje sadj.- zadolžen pospeševalec

Nosilec: IS SKUPSCINE OBCINE TREBNJE

sadjarstvo 7 B.05.01 ustan. odbor za pospeševanje sadj.- zadolžen pospeševalec

Nosilec: ETA

- kumarice 8 C.03.01 razširitev dolgoročnega sodelovanja z ETO (prodaja)
 B C.04.01 subvencionirati naložbe v namakalne sisteme

Nosilec: BDTTEHNISKA FAKULTETA

- sadjarstvo 9 B.01.01 predavanja in prikazi pridelovanja, predelave sadja, jagod.
 9 B.01.02 seznanitev kmetov s programom razvoja sadjarstva
 zdrav.zelišča 9 D.03.01 nadaljevati s poskusnim pridel.zdrav.zelišč na treh lokacija
 9 D.03.02 dogovor s tovarno KRKO za dolgoročni plasma teh proizvodov

Nosilec: TOVARNA ZDRAVIL KRKA NOVO MESTO

- zdrav.zelišča 10 D.03.01 nadaljevati s poskusnim pridel.zdrav.zelišč na treh lokacija
 10 D.03.02 dogovor s tovarno KRKO za dolgoročni plasma teh proizvodov
 gozdni sadeži 10 H.02.01 tečaji za spoznavanje gob in zdravilnih rastlin
 10 H.02.02 seznanjenje nabiralcev za pomen te dejavnosti
 10 H.02.03 postopki priprave sadežev in zelišč za transport/predelavo
 10 H.02.04 organizirati dobro odkupno mrežo
 10 H.02.05 organizirati predelavo gozdnih sadežev

Nosilec: MEDEI

- čebelarstvo 11 E.01.01 predavanja in prikazi o čebelarjenju, prid. čebeljih proiz.
 11 E.01.02 teoret. in praktič. usposabljanje v čebel.šoli Medex
 11 E.01.03 usposabljanje šolske mladine za čebelarstvo dejavnost
 11 E.01.04 osveščanje ljudi o gosp. in ekol.pomenu čebelarstva
 11 E.02.01 zainteresiranje posameznikov v čebelarstvo dejavnost
 11 E.02.02 redno posred.strokovnih nasvetov in podatkov o medenju
 11 E.02.03 pospeševanje sajenja medonosnih rastlin
 11 E.02.04 organiz. opazovalno službo medenja na območju občine
 11 E.02.05 vodenje čebelarskih krožkov na osnovnih šolah
 11 E.02.06 zadolžiti enega od pospeševalcev posebej za to področje
 11 E.03.01 vključevanje čebelarjev v org. tržno pridel.čebeljih prid.
 11 E.03.02 oskrba čebelarjev z čebelarskim materialom (matice, oprema..
 11 E.03.03 organiziranje odkupa čebeljih pridelkov
 11 E.04.01 sofinans. zdravtv. varstva čebel in nabave matic
 11 E.04.02 sofinansiranje izobraževalnih akcij
 11 E.04.03 beneficiranje obresti od kreditov za posodobitev čebelarstva
 11 E.04.04 materialna pomoč čebelar. družinam in čebelarskim krožkom
 11 E.05.01 ustanoviti odbor za pospeševanje čebelarstva
 11 E.05.02 ustanovljati čebelarske krožke na osnovnih šolah
 11 E.05.03 urediti čebelarski muzej na Veseli gori

Nosilec: ČEBELARSKI KROŽKI, ČEBELARSKA DRUŠTVA

- čebelarstvo 12 E.01.01 predavanja in prikazi o čebelarjenju, prid. čebeljih proiz.
 12 E.01.02 teoret. in praktič. usposabljanje v čebel.šoli Medex
 12 E.01.03 usposabljanje šolske mladine za čebelarstvo dejavnost
 12 E.01.04 osveščanje ljudi o gosp. in ekol.pomenu čebelarstva
 13 E.02.01 zainteresiranje posameznikov v čebelarstvo dejavnost
 13 E.02.02 redno posred.strokovnih nasvetov in podatkov o medenju
 13 E.02.03 pospeševanje sajenja medonosnih rastlin
 13 E.02.04 organiz. opazovalno službo medenja na območju občine
 13 E.02.05 vodenje čebelarskih krožkov na osnovnih šolah
 13 E.02.06 zadolžiti enega od pospeševalcev posebej za to področje

Nosilec: GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO

čebelarstvo	14	E.02.01	zainteresiranje posameznikov v čebelarstvo dejavnost
	14	E.02.02	redno posred.strokovnih nasvetov in podatkov o medenju
	14	E.02.03	pospeševanje sajenja medonosnih rastlin
	14	E.02.04	organiz. opazovalno službo medenja na območju občine
	14	E.02.05	vodenje čebelarških krožkov na osnovnih šolah
	14	E.02.06	zadolžiti enega od pospeševalcev posebej za to področje
	14	F.02.01	program za vključevanje kmetov v gozdno gojitvena dela

Nosilec: DOM

domača obrt	15	G.01.01	izobraževanje mladih in odraslih (predavanja,obiski zbirck..)
	15	G.01.02	organizacija tečajev za usposabljanja izdelovalcev
	15	G.02.01	pripraviti proizvodni načrt za razvoj domače obrti
	15	G.02.02	program dela krožkov za domačo obrt pri osnovnih šolah
	15	G.03.01	zainteresiranje za pogodbeno izdelovanje pred.domače obrti
	15	G.03.02	pri KZ Trebnje razviti posebno posl.enoto za to dejavnost
	15	G.03.03	organizirati prodajne razstave predmetov domače obrti

Nosilec: ODBOR ZA POSPEŠEVANJE DOMAČE OBRTI

domača obrt	16	G.01.01	izobraževanje mladih in odraslih (predavanja,obiski zbirck..)
	16	G.01.02	organizacija tečajev za usposabljanja izdelovalcev
	16	G.02.01	pripraviti proizvodni načrt za razvoj domače obrti
	16	G.02.02	program dela krožkov za domačo obrt pri osnovnih šolah
	16	G.05.01	ustanoviti odbor za pospeševanje domače obrti
	16	G.05.02	ustanoviti krožke za domačo obrt pri osnovnih šolah
	16	G.05.03	ustanoviti društvo izdelovalcev domače obrti
	16	G.05.04	ustanov.muzej.zbirko dom.obrti v okviru muzeja na Veseli g.

Nosilec: MERCATOR

domača obrt	17	G.01.01	izobraževanje mladih in odraslih (predavanja,obiski zbirck..)
	17	G.01.02	organizacija tečajev za usposabljanja izdelovalcev
	17	G.02.01	pripraviti proizvodni načrt za razvoj domače obrti
	17	G.02.02	program dela krožkov za domačo obrt pri osnovnih šolah
	17	G.03.01	zainteresiranje za pogodbeno izdelovanje pred.domače obrti
	17	G.03.02	pri KZ Trebnje razviti posebno posl.enoto za to dejavnost
	17	G.03.03	organizirati prodajne razstave predmetov domače obrti

Nosilec: OBCINSKI SKLAD ZA POSPEŠEVANJE RAZVOJA DROBNEGA GOSPODARSTVA

domača obrt	18	G.04.01	subvencionirati nabavo opreme zainteresiranim izdelovalcem
	18	G.04.02	davčne olajšave za domačo obrt
	18	G.04.03	materialno podpirati delovanje krožkov domače obrti
kmeč.turizem	18	J.04.01	subvencionirati ureditev turističnih zmogljivosti

Nosilec: OBRтна ZADRUGA TREBNJE

domača obrt	19	G.05.01	ustanoviti odbor za pospeševanje domače obrti
	19	G.05.02	ustanoviti krožke za domačo obrt pri osnovnih šolah
	19	G.05.03	ustanoviti društvo izdelovalcev domače obrti
	19	G.05.04	ustanov.muzej.zbirko dom.obrti v okviru muzeja na Veseli g.
ind.delo na domu	19	I.03.01	iskati nove možnosti za tovrstno obrt (oglasi,stiki z zbor.)
	19	I.03.02	informirati prebivalce o možnostih tovrstne dejavnosti
	19	L.03.01	Z UNIDO izdelati podrobnejši program razvoja te dejavnosti
drobno gospod.	19	L.03.02	vzpostaviti poslovno-inform. sistem na obč.in reg.ravni
	19	L.03.03	ustanoviti občinski sklad za pospeševanje drobnega gospodar.
	19	L.03.04	kadrovsko okrepiti obrtno zadrugo Trebnje
	19	L.03.05	možnosti org.reg.in ali repub.izobražcentra za drobno gosp.

	19	L.03.06	posebna delovna skupina za pripravo programa drobn.gospod.
	19	L.03.07	poskrebeti za ekonomsko izobraževanje celotnega prebivlastva
Nosilec: ZADRUŽNA ZVEZA SR SLOVENIJE			
kmeč.turizem	20	J.01.01	organizirati predavanja o gosp.pomenu kmečkega turizma
	20	J.01.02	organ. gosp. tečaje z vsebinskim povdarkom na to dejavnost
	20	J.01.03	za kmete organ. ekskurzije in ogled turističnih kmetij
	20	J.01.04	usposobiti enega od pospeševalcev za strokovno mentorstvo
	20	J.02.01	izdelati podrobnejšo analizo možnosti razvoja te dejavnosti
	20	J.02.02	izdelati podrobnejši program aktivnosti za to dejavnost
	20	J.02.03	evidentirati najbolj resne kandidate in zanje izdel.program
Nosilec: DELAVSKA UNIVERZA V TREBNJEM			
drobno gospod.	21	L.03.01	Z UNIDO izdelati podrobnejši program razvoja te dejavnosti
	21	L.03.02	vzpostaviti poslovno-inform. sistem na obč.in reg.ravni
	21	L.03.03	ustanoviti občinski sklad za pospeševanje drobnega gospodar.
	21	L.03.04	kadrovsko okrepiti obrtno zadrugo Trebnje
	21	L.03.05	možnosti org.regin.ali repub.izobražcentra za drobno gosp.
	21	L.03.06	posebna delovna skupina za pripravo programa drobn.gospod.
	21	L.03.07	poskrebeti za ekonomsko izobraževanje celotnega prebivlastva
šolstvo	21	R.02.01	intenzivnejša predšolska vzgoja otrok v odmaknjenih krajih
	21	R.02.02	program -vključevanje šolarjev-vozačev v interesne obšol.dej
	21	R.02.03	skrb za izvajanje teh programov
Nosilec: TURISTIČNO DRUŠTVO TREBNJE			
kmeč.turizem	22	J.02.01	izdelati podrobnejšo analizo možnosti razvoja te dejavnosti
	22	J.02.02	izdelati podrobnejši program aktivnosti za to dejavnost
	22	J.02.03	evidentirati najbolj resne kandidate in zanje izdel.program
turizem	22	M.03.01	ustanoviti turistično društvo Trebnje
	22	M.03.02	prepraviti program lokalne turistične ponudbe
	22	M.03.03	poživiti tradicionalne lokalne prireditve
	22	M.03.04	možnosti za ustanovitev razstavno-prodajnega c.naivne umet.
Nosilec: GALERIJA LIKOVNIH SAMORASTNIKOV V TREBNJEM			
turizem	23	M.03.01	ustanoviti turistično društvo Trebnje
	23	M.03.02	prepraviti program lokalne turistične ponudbe
	23	M.03.03	poživiti tradicionalne lokalne prireditve
	23	M.03.04	možnosti za ustanovitev razstavno-prodajnega c.naivne umet.
Nosilec: SIS ZA CESTE TREBNJE			
prom.povezava	24	M.02.01	izboljšati ceste na najbolj kritičnih odsekih
Nosilec: KRAJEVNA SKUPNOST			
urejanje naselij	25	O.02.01	izbrati eno ali dve naselji za ta projekt
	25	O.02.02	posebna delovna skupina za pripravo in izvedbo projekta
	25	O.02.04	zagotoviti finančna sredstva za pripravo programa
soc.,zdrav.varst.	25	P.02.01	priprava programa s področja zdravstva in higiene
	25	P.02.02	izbrati obliko socialne pomoči za ostarele, bolne...krajane
	25	P.02.03	pridobivati sredstva za pospeševanje te dejavnosti
šolstvo	25	R.02.01	intenzivnejša predšolska vzgoja otrok v odmaknjenih krajih
	25	R.02.02	program -vključevanje šolarjev-vozačev v interesne obšol.dej
	25	R.02.03	skrb za izvajanje teh programov
kadr.politika	25	S.02.01	oceniti potrebo po strokovnih kadrih v gosp. in negosp.
	25	S.02.02	stimulativen program štipendiranja strokovnih kadrov
	25	S.02.03	posebna komisija pri občini za izpeljavo te naloge

kult.,prosv.dejav.	25	T.02.01	oživljanje ljubiteljske kult.dejavn. v odmaknjenih naseljih
	25	T.02.02	organizirati gostovanja amaterskih skupin v odmaknjenih nas.
	25	T.02.03	ustanoviti poseben odbor, ki bo izvajal te naloge
Nosilec: OSNOVNA ŠOLA			
domača obrt	26	6.02.01	pripraviti proizvodni načrt za razvoj domače obrti
	26	6.02.02	program dela krožkov za domačo obrt pri osnovnih šolah
šolstvo	26	R.02.01	intenzivnejša predšolska vzgoja otrok v odmaknjenih krajih
	26	R.02.02	program -vključevanje šolarjev-vozačev v interesne obšol.dej
	26	R.02.03	skrb za izvajanje teh programov
Nosilec: ZDRAVSTVENI DOM			
soc.,zdrav.varst.	27	P.02.01	priprava programa s področja zdravstva in higiene
	27	P.02.02	izbrati obliko socialne pomoči za ostarele, bolne...krajane
	27	P.02.03	pridobivati sredstva za pospeševanje te dejavnosti
Nosilec: KOLINSKA LJUBLJANA			
poljed.,živin.	28	A.03.01	možnosti za plasma večjih količin krompirja
Nosilec: KMETIJSKI ZAVOD LJUBLJANA			
sadjarstvo	29	B.01.01	predavanja in prikazi pridelovanja, predelave sadja, jagod.
	29	B.01.02	seznanitev kmetov s programom razvoja sadjarstva
Nosilec: CENTRALNI ZAVOD ZA NAPREDEK GOSPODINJSTVA			
sadjarstvo	30	B.01.01	predavanja in prikazi pridelovanja, predelave sadja, jagod.
	30	B.01.02	seznanitev kmetov s programom razvoja sadjarstva
Nosilec: ETNOGRAFSKI MUZEJ LJUBLJANA			
domača obrt	31	6.02.01	pripraviti proizvodni načrt za razvoj domače obrti
	31	6.02.02	program dela krožkov za domačo obrt pri osnovnih šolah
Nosilec: DOLENJSKI MUZEJ NOVO MESTO			
domača obrt	32	6.05.01	ustanoviti odbor za pospeševanje domače obrti
	32	6.05.02	ustanoviti krožke za domačo obrt pri osnovnih šolah
	32	6.05.03	ustanoviti društvo izdelovalcev domače obrti
	32	6.05.04	ustanov.muzej.zbirko dom.obrti v okviru muzeja na Veseli g.
Nosilec: KOMUNALNO PODJETJE TREBNJE			
prom.povezava	33	N.02.01	izboljšati ceste na najbolj kritičnih odsekih
	33	N.02.02	organizirati redne prometne povezave odmaknjenih območij
	33	N.02.03	stimulirati (subvencionirati) nabavo vozil za ta namen
	33	N.02.04	pred začetkom akcije testirati interes prebivalstva
	33	N.02.05	ustanoviti posebno delovno skupino za realizacijo te pobude
Nosilec: ORGANIZACIJA RDEČEGA KRIZA			
soc.,zdrav.varstv.	34	P.02.01	priprava programa s področja zdravstva in higiene
	34	P.02.02	izbrati obliko socialne pomoči za ostarele, bolne...krajane
	34	P.02.03	pridobivati sredstva za pospeševanje te dejavnosti
Nosilec: KULTURNO - PROSVETNA DRUŠTVA			
kult.,prosv.dej.	35	T.02.01	oživljanje ljubiteljske kult.dejavn. v odmaknjenih naseljih
	35	T.02.02	organizirati gostovanja amaterskih skupin v odmaknjenih nas.
	35	T.02.03	ustanoviti poseben odbor, ki bo izvajal te naloge
	35	T.02.04	org. splošno in ekon.izobr. in poslovno osveščanje prebival.

=====

**SEZNAM POSAMEZNIH NOSILCEV Z NJIHOVIMI NALOGAMI ZA PODROČJE
AKTIVNOSTI "IZOBRAŽEVANJE"**

=====

Nosilec: STROKOVNA POSPEŠEVALNA SLUŽBA KZ TREBNJE

poljedelstvo,	A.01.01	semenski krompir, primerna sorta koruze, pšenice
živinoreja	A.01.02	intenziviranje travnikov, krma na njivah
	A.01.03	tehnološki pomen pravilnega kolobarjenja
	A.01.04	siliranje hrane in dosuševanje sena
	A.01.05	uravnotežena prehrana živine
	A.01.06	pomen in način smotrne odbire plemenske živine
sadjarstvo	B.01.01	predavanja in prikazi pridelovanja, predelave sadja, jagod.
	B.01.02	seznanitev kmetov s programom razvoja sadjarstva
kumarice	C.01.01	predavanja in prikazi o intenzivnem pridelovanju kumaric
čebelarstvo	E.01.01	predavanja in prikazi o čebelarjenju, prid. čebeljih proiz.
	E.01.02	teoret. in praktič. usposabljanje v čebel.šoli Medex
	E.01.03	usposabljanje šolske mladine za čebelarstvo dejavnost
	E.01.04	osveščanje ljudi o gosp. in ekol.pomenu čebelarstva

Nosilec: KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

domača obrt	G.01.01	izobraževanje mladih in odraslih (predavanja, obiski zbirk..)
	G.01.02	organizacija tečajev za usposabljanja izdelovalcev
kmeč.turizem	J.01.01	organizirati predavanja o gosp.pomenu kmečkega turizma
	J.01.02	organ. gosp. tečaje z vsebinskim povdarkom na to dejavnost
	J.01.03	za kmete organ. ekskurzije in ogled turističnih kmetij
	J.01.04	usposobiti enega od pospeševalcev za strokovno mentorstvo

Nosilec: BIOTEHNIČNA FAKULTETA

sadjarstvo	B.01.01	predavanja in prikazi pridelovanja, predelave sadja, jagod.
	B.01.02	seznanitev kmetov s programom razvoja sadjarstva

Nosilec: MEDEX

čebelarstvo	E.01.01	predavanja in prikazi o čebelarjenju, prid. čebeljih proiz.
	E.01.02	teoret. in praktič. usposabljanje v čebel.šoli Medex
	E.01.03	usposabljanje šolske mladine za čebelarstvo dejavnost
	E.01.04	osveščanje ljudi o gosp. in ekol.pomenu čebelarstva

Nosilec: ČEBELARSKI KROŽEK

čebelarstvo	E.01.01	predavanja in prikazi o čebelarjenju, prid. čebeljih proiz.
	E.01.02	teoret. in praktič. usposabljanje v čebel.šoli Medex
	E.01.03	usposabljanje šolske mladine za čebelarstvo dejavnost
	E.01.04	osveščanje ljudi o gosp. in ekol.pomenu čebelarstva

Nosilec: DOM

domača obrt	G.01.01	izobraževanje mladih in odraslih (predavanja, obiski zbirk..)
	G.01.02	organizacija tečajev za usposabljanja izdelovalcev

Nosilec: DOBOR ZA POSPEŠEVANJE DOMAČE OBRTI

domača obrt	G.01.01	izobraževanje mladih in odraslih (predavanja, obiski zbirk..)
-------------	---------	---

6.01.02 organizacija tečajev za usposabljanja izdelovalcev

Nosilec: MERCATOR
domaća obrt

6.01.01 izobraževanje mladih in odraslih (predavanja, obiski zbirke..)
6.01.02 organizacija tečajev za usposabljanja izdelovalcev

Nosilec: ZADRUŽNA ZVEZA SR SLOVENIJE

kmeč.turizem

J.01.01 organizirati predavanja o gosp.pomenu kmečkega turizma
J.01.02 organ. gosp. tečaje z vsebinskim povdarkom na to dejavnost
J.01.03 za kmete organ. ekskurzije in ogled turističnih kmetij
J.01.04 usposobiti enega od pospeševalcev za strokovno mentorstvo

Nosilec: KMETIJSKI ZAVOD LJUBLJANA

sadjarstvo

B.01.01 predavanja in prikazi pridelovanja, predelave sadja, jagod.
B.01.02 seznanitev kmetov s programom razvoja sadjarstva

Nosilec: CENTRALNI ZAVOD ZA NAPREDEK GOSPODINJSTVA LJUBLJANA

sadjarstvo

B.01.01 predavanja in prikazi pridelovanja, predelave sadja, jagod.
B.01.02 seznanitev kmetov s programom razvoja sadjarstva

=====

**SEZNAM POSAMEZNIH NOSILCEV Z NJIHOVIMI NALOGAMI ZA PODROČJE
AKTIVNOSTI "STROKOVNO - POSPEŠEVALNO DELO"**

=====

Nosilec: STROKOVNA POSPEŠEVALNA SLUŽBA KZ TREBNJE

poljedelstvo,	A.02.01	priprava razvojnih načrtov za posamezne kmetije
živinoreja	A.02.02	priprava projektov za preureditve in razširitve hlevov
	A.02.03	demonstriranje uvajalnih tehnoloških postopkov
	A.02.04	nudjenje strokovnih nasvetov
sadjarstvo	B.02.01	dogovor z interesenti za sodelovanje pri projektu
	B.02.02	ugotoviti najbolj primerne ekotope in sorte sadja
	B.02.03	zasaditi poskusne nasade z novimi sortami
	B.02.04	izdelati načrt tehnoloških ukrepov in opazovanj v posk.nas.
	B.02.05	spremljati kakovost in uporabnost nasadov iz posk. nasadov
	B.02.06	program izboljšanja in obnavljanja starih nasadov
	B.02.07	program za pridelovanje jagodičevja
	B.02.08	akcije za popularizacijo te dejavnosti
	B.02.09	nastaviti posebnega pospeševalca za to delo
kumarice	C.02.01	projekti za namakalne sisteme in pomoč pri postavitvi le-teh

Nosilec: KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

čebelarstvo	E.02.01	zainteresiranje posameznikov v čebelarstvo dejavnost
	E.02.02	redno posred.strokovnih nasvetov in podatkov o medenju
	E.02.03	pospeševanje sajenja medonosnih rastlin
	E.02.04	organiz. opazovalno službo medenja na območju občine
	E.02.05	vođenje čebelarskih krožkov na osnovnih šolah
	E.02.06	zadolžiti enega od pospeševalcev posebej za to področje
gozdarstvo	F.02.01	program za vključevanje kmetov v gozdno gojitvena dela
domača obrt	G.02.01	preparirati proizvodni načrt za razvoj domače obrti
	G.02.02	program dela krožkov za domačo obrt pri osnovnih šolah
gozdni sadeži	H.02.01	tečajji za spoznavanje gob in zdravilnih rastlin
	H.02.02	seznanjenje nabiralcev za pomen te dejavnosti
	H.02.03	postopki priprave sadežev in zelišč za transport/predelavo
	H.02.04	organizirati dobro odkupno mrežo
	H.02.05	organizirati predelavo gozdnih sadežev
kmeč.turizem	J.02.01	izdelati podrobnejšo analizo možnosti razvoja te dejavnosti
	J.02.02	izdelati podrobnejši program aktivnosti za to dejavnost
	J.02.03	evidentirati najbolj resne kandidate in zanje izdel.program

Nosilec: OBCINA TREBNJE

industrija	K.02.01	spodbuditi inovativno dejavnost v DANI, KOLINSKI
	K.02.02	izboljšati trženje
	K.02.03	izboljšati kadrovske sestavo (študentska politika)
prom.povezava	N.02.02	organizirati redne prometne povezave odmaknjenih območij
	N.02.03	stimulirati (subvencionirati) nabavo vozil za ta namen
	N.02.04	pred začetkom akcije testirati interes prebivalstva
	N.02.05	ustanoviti posebno delovno skupino za realizacijo te pobude
	N.02.05	ustanoviti posebno delovno skupino za realizacijo te pobude

urejanje naselij	D.02.01	izbrati eno ali dve naselji za ta projekt
	D.02.02	posebna delovna skupina za pripravo in izvedbo projekta
	D.02.04	zagotoviti finančna sredstva za pripravo programa
social., zdrav. v.	P.02.01	priprava programa s področja zdravstva in higiene
	P.02.02	izbrati obliko socialne pomoči za ostarele, bolne...krajane
	P.02.03	pridobivati sredstva za pospeševanje te dejavnosti
šolstvo	R.02.01	intenzivnejša predšolska vzgoja otrok v oddaljenih krajih
	R.02.02	program - vključevanje šolarjev-vozačev v interesne obšol.dej
	R.02.03	skrb za izvajanje teh programov
kadrov. pol.	S.02.01	oceniti potrebo po strokovnih kadrih v gosp. in negosp.
	S.02.02	stimulativen program štipendiranja strokovnih kadrov
	S.02.03	posebna komisija pri občini za izpeljavo te naloge
kult. pros. dej.	T.02.01	oživljanje ljubiteljske kult. dejavn. v oddaljenih naseljih
	T.02.02	organizirati gostovanja amaterskih skupin v oddaljenih nas.
	T.02.03	ustanoviti poseben odbor, ki bo izvajal te naloge

Nosilec: TOVARNA ZDRAVIL KRKA NOVO MESTO

gozdni sadeži	H.02.01	tečajji za spoznavanje gob in zdravilnih rastlin
	H.02.02	seznanjenje nabiralcev za pomen te dejavnosti
	H.02.03	postopki priprave sadežev in zelišč za transport/predelavo
	H.02.04	organizirati dobro odkupno mrežo
	H.02.05	organizirati predelavo gozdnih sadežev

Nosilec: MEDEX

čebelarstvo	E.02.01	zanimanje posameznikov v čebelarstvo dejavnost
	E.02.02	redno posred. strokovnih nasvetov in podatkov o medenju
	E.02.03	pospeševanje sajenja medonosnih rastlin
	E.02.04	organiz. opazovalno službo medenja na območju občine
	E.02.05	vodenje čebelarskih krožkov na osnovnih šolah
	E.02.06	zadolžiti enega od pospeševalcev posebej za to področje

Nosilec: ČEBELARSKA DRUŠTVA

čebelarstvo	E.02.01	zanimanje posameznikov v čebelarstvo dejavnost
	E.02.02	redno posred. strokovnih nasvetov in podatkov o medenju
	E.02.03	pospeševanje sajenja medonosnih rastlin
	E.02.04	organiz. opazovalno službo medenja na območju občine
	E.02.05	vodenje čebelarskih krožkov na osnovnih šolah
	E.02.06	zadolžiti enega od pospeševalcev posebej za to področje

Nosilec: GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO

čebelarstvo	E.02.01	zanimanje posameznikov v čebelarstvo dejavnost
	E.02.02	redno posred. strokovnih nasvetov in podatkov o medenju
	E.02.03	pospeševanje sajenja medonosnih rastlin
	E.02.04	organiz. opazovalno službo medenja na območju občine
	E.02.05	vodenje čebelarskih krožkov na osnovnih šolah
	E.02.06	zadolžiti enega od pospeševalcev posebej za to področje
gozdarstvo	F.02.01	program za vključevanje kmetov v gozdno gojitvena dela

Nosilec: DOM

domača obrt	G.02.01	pripraviti proizvodni načrt za razvoj domače obrti
	G.02.02	program dela krožkov za domačo obrt pri osnovnih šolah

Nosilec: ODBOR ZA POSPEŠEVANJE DOMAČE OBRTI

domača obrt	G.02.01	pripraviti proizvodni načrt za razvoj domače obrti
	G.02.02	program dela krožkov za domačo obrt pri osnovnih šolah

Nosilec: MERCATOR

- domaća obrt 6.02.01 pripraviti proizvodni načrt za razvoj domače obrti
- 6.02.02 program dela krožkov za domačo obrt pri osnovnih šolah

Nosilec: ZADRUŽNA ZVEZA SR SLOVENIJE

- kmeč.turizem J.02.01 izdelati podrobnejšo analizo možnosti razvoja te dejavnosti
- J.02.02 izdelati podrobnejši program aktivnosti za to dejavnost
- J.02.03 evidentirati najbolj resne kandidate in zanje izdel.program

Nosilec: DELAVSKA UNIVERZA V TREBNJEM

- šolstvo R.02.01 intenzivnejša predšolska vzgoja otrok v odmaknjenih krajih
- R.02.02 program -vključevanje šolarjev-vozačev v interesne obšol.dej
- R.02.03 skrb za izvajanje teh programov

Nosilec: TURISTIČNO DRUŠTVO TREBNJE

- kmeč.turizem J.02.01 izdelati podrobnejšo analizo možnosti razvoja te dejavnosti
- J.02.02 izdelati podrobnejši program aktivnosti za to dejavnost
- J.02.03 evidentirati najbolj resne kandidate in zanje izdel.program

Nosilec: SIS ZA CESTE TREBNJE

- prom.povezava N.02.01 izboljšati ceste na najbolj kritičnih odsekih

Nosilec: KRAJEVNA SKUPNOST

- urejanje naselij 0.02.01 izbrati eno ali dve naselji za ta projekt
- 0.02.02 posebna delovna skupina za pripravo in izvedbo projekta
- 0.02.04 zagotoviti finančna sredstva za pripravo programa
- soc.,zdr.varstvo P.02.01 priprava programa s področja zdravstva in higiene
- P.02.02 izbrati obliko socialne pomoči za ostarele, bolne...krajane
- P.02.03 pridobivati sredstva za pospeševanje te dejavnosti
- solstvo R.02.01 intenzivnejša predšolska vzgoja otrok v odmaknjenih krajih
- R.02.02 program -vključevanje šolarjev-vozačev v interesne obšol.dej
- R.02.03 skrb za izvajanje teh programov
- kadr.politika S.02.01 oceniti potrebo po strokovnih kadrih v gosp. in negosp.
- S.02.02 stimulativen program štipendiranja strokovnih kadrov
- S.02.03 posebna komisija pri občini za izpeljavo te naloge
- kult.,prosv.dej. T.02.01 oživiljanje ljubiteljske kult.dejavn. v odmaknjenih naseljih
- T.02.02 organizirati gostovanja amaterskih skupin v odmaknjenih nas.
- T.02.03 ustanoviti poseben odbor, ki bo izvajal te naloge

Nosilec: OSNOVNA ŠOLA

- domaća obrt 6.02.01 pripraviti proizvodni načrt za razvoj domače obrti
- 6.02.02 program dela krožkov za domačo obrt pri osnovnih šolah
- šolstvo R.02.01 intenzivnejša predšolska vzgoja otrok v odmaknjenih krajih
- R.02.02 program -vključevanje šolarjev-vozačev v interesne obšol.dej
- R.02.03 skrb za izvajanje teh programov

Nosilec: ZDRAVSTVENI DOM

- soc.,zdrav.var. P.02.01 priprava programa s področja zdravstva in higiene
- P.02.02 izbrati obliko socialne pomoči za ostarele, bolne...krajane
- P.02.03 pridobivati sredstva za pospeševanje te dejavnosti

Nosilec: ETNOGRAFSKI MUZEJ V LJUBLJANI

- 6.02.01 pripraviti proizvodni načrt za razvoj domače obrti
- 6.02.02 program dela krožkov za domačo obrt pri osnovnih šolah

Nosilec: KOMUNALNO PODJETJE TREBNJE

- prom.povezava
- N.02.01 izboljšati ceste na najbolj kritičnih odsekih
 - N.02.02 organizirati redne prometne povezave odmaknjenih območij
 - N.02.03 stimulirati (subvencionirati) nabavo vozil za ta namen
 - N.02.04 pred začetkom akcije testirati interes prebivalstva
 - N.02.05 ustanoviti posebno delovno skupino za realizacijo te pobude

Nosilec: ORGANIZACIJA RDECEGA KRIZA

- soc.,zdrav.var.
- P.02.01 priprava programa s področja zdravstva in higiene
 - P.02.02 izbrati obliko socialne pomoči za ostarele, bolne...krajane
 - P.02.03 pridobivati sredstva za pospeševanje te dejavnosti

Nosilec: KULTURNO - PROSVETNO DRUŠTVO

- kult.,pros,dej.
- T.02.01 oživljanje ljubiteljske kult.dejavn. v odmaknjenih naseljih
 - T.02.02 organizirati gostovanja amaterskih skupin v odmaknjenih nas.
 - T.02.03 ustanoviti poseben odbor, ki bo izvajal te naloge
 - T.02.04 org. splošno in ekon.izobr. in poslovno osveščanje prebival.

=====

**SEZNAM POSAMEZNIH NOSILCEV Z NJIHOVIMI NALOGAMI ZA PODROCJE
AKTIVNOSTI "POSLOVNI UKREPI"**

=====

Nosilec: KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

poljed.,živin.	A.03.01	možnosti za plasma večjih količin krompirja
sadjarstvo	B.03.01	sadjarje oskrbeti z osnovnim orodjem
	B.03.02	dogovor z predel. ind. in zaseb.pred. za reden odkup sadja
	B.03.03	možnost prodaje sadja za potrošnjo v svežem stanju
kumarice	C.03.01	razširitev dolgoročnega sodelovanja z ETO (prodaja)
zdrav.zelišča	D.03.01	nadaljevati s poskusnim pridel.zdrav.zelišč na treh lokacija
	D.03.02	dogovor s tovarno KRKO za dolgoročni plasma teh proizvodov
čebelarstvo	E.03.01	vključevanje čebelarjev v org. tržno pridel.čebeljih prid.
	E.03.02	oskrba čebelarjev z čebelarskim materialom (matice, oprema..
	E.03.03	organiziranje odkupa čebeljih pridelkov
domaća obrt	G.03.01	zainteresiranje za pogodbeno izdelovanje pred.domaće obrti
	G.03.02	pri KZ Trebnje razviti posebno posl.enoto za to dejavnost
	G.03.03	organizirati prodajne razstave predmetov domaće obrti

Nosilec: OBCINA TREBNJE

poljedlj.,živin.	A.03.01	možnosti za plasma večjih količin krompirja
industr.delo na d.	I.03.01	iskati nove možnosti za tovrstno obrt (oglasi,stiki z zbor.)
	I.03.02	informirati prebivalce o možnostih tovrstne dejavnosti
drobno gosp.	L.03.01	Z UNIDO izdelati podrobnejši program razvoja te dejavnosti
	L.03.02	vzpostaviti poslovno-inform. sistem na občin.in reg.ravni
	L.03.03	ustanoviti občinski sklad za pospeševanje drobnega gospodar.
	L.03.04	kadrovsko okrepiti obrtno zadrugo Trebnje
	L.03.05	možnosti org.regin.ali repub.izobražcentra za drobno gosp.
	L.03.06	posebna delovna skupina za pripravo programa drobn.gospod.
	L.03.07	poskrbeti za ekonomsko izobraževanje celotnega prebivlastva
turizem	M.03.01	ustanoviti turistično društvo Trebnje
	M.03.02	pripraviti program lokalne turistične ponudbe
	M.03.03	poživiti tradicionalne lokalne prireditve
	M.03.04	možnosti za ustanovitev razstavno-prodajnega c.naivne umet.

Nosilec: DANA

sadjarstvo	B.03.01	sadjarje oskrbeti z osnovnim orodjem
	B.03.02	dogovor z predel. ind. in zaseb.pred. za reden odkup sadja
	B.03.03	možnost prodaje sadja za potrošnjo v svežem stanju

Nosilec: ETA

kumarice	C.03.01	razširitev dolgoročnega sodelovanja z ETO (prodaja)
----------	---------	---

Nosilec: BIOTEHNIŠKA FAKULTETA

zdrav.zelišča	D.03.01	nadaljevati s poskusnim pridel.zdrav.zelišč na treh lokacija
	D.03.02	dogovor s tovarno KRKO za dolgoročni plasma teh proizvodov

Nosilec: TOVARNA ZDRAVIL KRKA NOVO MESTO

- zdrav.zelišča D.03.01 nadaljevati s poskusnim pridel.zdrav.zelišč na treh lokacija
D.03.02 dogovor s tovarno KRKO za dolgoročni plasma teh proizvodov
- Nosilec: MEDEX
čebelarstvo E.03.01 vključevanje čebelarjev v org. tržno pridel.čebeljih prid.
E.03.02 oskrba čebelarjev z čebelarskim materialom (matice, oprema..
E.03.03 organiziranje odkupa čebeljih pridelkov
- Nosilec: DDM
domača obrt 6.03.01 zainteresiranje za pogodbeno izdelovanje pred.domče obrti
6.03.02 pri KZ Trebnje razviti posebno posl.enoto za to dejavnost
6.03.03 organizirati prodajne razstave predmetov domače obrti
- Nosilec: MERCATOR
domača obrt 6.03.01 zainteresiranje za pogodbeno izdelovanje pred.domče obrti
6.03.02 pri KZ Trebnje razviti posebno posl.enoto za to dejavnost
6.03.03 organizirati prodajne razstave predmetov domače obrti
- Nosilec: OBRтна ZADRUGA TREBNJE
indust.delo na d. 1.03.01 iskati nove možnosti za tovrstno obrt (oglasi, stiki z zbor.)
1.03.02 informirati prebivalce o možnostih tovrstne dejavnosti
drobno gosp. L.03.01 Z UNIDO izdelati podrobnejši program razvoja te dejavnosti
L.03.02 vzpostaviti poslovno-inform. sistem na občin.in reg.ravni
L.03.03 ustanoviti občinski sklad za pospeševanje drobnega gospodar.
L.03.04 kadrovsko okrepiti obrtno zadrugo Trebnje
L.03.05 možnosti org.regin.ali repub.izobražcentra za drobno gosp.
L.03.06 posebna delovna skupina za pripravo programa drobn.gospod.
L.03.07 poskrebeti za ekonomsko izobraževanje celotnega prebivlastva
- Nosilec : DELAVSKA UNIVERZA V TREBNJEM
drobno gosp. L.03.01 Z UNIDO izdelati podrobnejši program razvoja te dejavnosti
L.03.02 vzpostaviti poslovno-inform. sistem na občin.in reg.ravni
L.03.03 ustanoviti občinski sklad za pospeševanje drobnega gospodar.
L.03.04 kadrovsko okrepiti obrtno zadrugo Trebnje
L.03.05 možnosti org.regin.ali repub.izobražcentra za drobno gosp.
L.03.06 posebna delovna skupina za pripravo programa drobn.gospod.
L.03.07 poskrebeti za ekonomsko izobraževanje celotnega prebivlastva
- Nosilec: TURISTIČNO DRUŠTVO TREBNJE
turizem M.03.01 ustanoviti turistično društvo Trebnje
M.03.02 pripraviti program lokalne turistične ponudbe
M.03.03 poživiti tradicionalne lokalne prireditve
M.03.04 možnosti za ustanovitev razstavno-prodajnega c.naivne umet.
- Nosilec: GALERIJA LIKOVNIH SAMORASTNIKOV V TREBNJEM
turizem M.03.01 ustanoviti turistično društvo Trebnje
M.03.02 pripraviti program lokalne turistične ponudbe
M.03.03 poživiti tradicionalne lokalne prireditve
M.03.04 možnosti za ustanovitev razstavno-prodajnega c.naivne umet.
- Nosilec: KOLINSKA LJUBLJANA
poljed., živin. A.03.01 možnosti za plasma večjih količin krompirja

=====

**SEZNAM POSAMEZNIH NOSILCEV Z NJIHOVIMI NALOGAMI ZA PODROCJE
AKTIVNOSTI "FINASIRANJE - POSPESEVALNI UKREPI"**

=====

Nosilec : OBCINSKI SKLAD ZA POSPESEVANJE KMETIJSTVA

poljed.,živin.	A.04.01	gradnja silosov in prevetrovalnih naprav
	A.04.02	nakup oziroma privez dobrih plemenskih živali
	A.04.03	zamenjava semen
sadjarstvo	B.04.01	mater.stimulirati nabavo sadjarskega orodja in sadik
	B.04.02	zagotoviti sredstva za zasaditev poskusnih nasadov
kumarice	C.04.01	subvencionirati naložbe v namakalne sisteme
čebelarstvo	E.04.01	sofinans. zdravtv. varstva čebel in nabave matic
	E.04.02	sofinansiranje izobraževalnih akcij
	E.04.03	beneficiranje obresti od kreditov za posodobitev čebelarstva
	E.04.04	materialna pomoč čebelar. družinam in čebelarskim krožkom
kmeč.turizem	J.04.01	subvencionirati ureditev turističnih zmožljivosti

Nosilec: DANA

sadjarstvo	B.04.02	zagotoviti sredstva za zasaditev poskusnih nasadov
------------	---------	--

Nosilec: ETA

kumarice	C.04.01	subvencionirati naložbe v namakalne sisteme
----------	---------	---

Nosilec: MEDEX

čebelarstvo	E.04.01	sofinans. zdravtv. varstva čebel in nabave matic
	E.04.02	sofinansiranje izobraževalnih akcij
	E.04.03	beneficiranje obresti od kreditov za posodobitev čebelarstva
	E.04.04	materialna pomoč čebelar. družinam in čebelarskim krožkom

Nosilec: OBCINSKI SKLAD ZA POSPESEVANJE DROBNEGA GOSPODARSTVA

domča obrt	G.04.01	subvencionirati nabavo opreme zainteresiranim izdelovalcem
	G.04.02	davčne olajšave za domačo obrt
	G.04.03	materialno podpirati delovanje krožkov domače obrti
kmeč.turizem	J.04.01	subvencionirati ureditev turističnih zmožljivosti

=====

**SEZNAM POSAMEZNIH NOSILCEV Z NJIHOVMI NALOGAMI ZA PODROČJE
AKTIVNOSTI "DRUGI UKREPI"**

=====

Nosilec: STROKOVNA POSPEŠEVALNA SLUŽBA KZ TREBNJE

čebelarstvo	E.05.01	ustanoviti odbor za pospeševanje čebelarstva
	E.05.02	ustanavljati čebelarske krožke na osnovnih šolah
	E.05.03	urediti čebelarski muzej na Veseli gori

Nosilec: KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

poljed., živin.	A.05.01	zavarovanje kmetijskih kulturnih spomenikov pred divjačino - dogovor
sadjarstvo	B.05.01	ustan. odbor za pospeševanje sadj.- zadolžen pospeševalec
domača obrt	6.05.01	ustanoviti odbor za pospeševanje domače obrti
	6.05.02	ustanoviti krožke za domačo obrt pri osnovnih šolah
	6.05.03	ustanoviti društvo izdelovalcev domače obrti
	6.05.04	ustanov. muzej. zbirko dom. obrti v okviru muzeja na Veseli g.
kmeč. turizem	J.05.01	podrobnejši program za razvoj kmečkega turizma

Nosilec: OBČINA TREBNJE

poljed., živin.	A.05.01	zavarovanje kmetijskih kulturnih spomenikov pred divjačino - dogovor
čebelarstvo	E.05.01	ustanoviti odbor za pospeševanje čebelarstva
	E.05.02	ustanavljati čebelarske krožke na osnovnih šolah
	E.05.03	urediti čebelarski muzej na Veseli gori
domača obrt	6.05.01	ustanoviti odbor za pospeševanje domače obrti
	6.05.02	ustanoviti krožke za domačo obrt pri osnovnih šolah
	6.05.03	ustanoviti društvo izdelovalcev domače obrti
	6.05.04	ustanov. muzej. zbirko dom. obrti v okviru muzeja na Veseli g.
kmeč. turizem	J.05.01	podrobnejši program za razvoj kmečkega turizma

Nosilec: LOVSKA DRUŽINA TREBNJE

poljed., živin.	A.05.01	zavarovanje kmetijskih kulturnih spomenikov pred divjačino - dogovor
-----------------	---------	--

Nosilec: DANA

sadjarstvo	B.05.01	ustan. odbor za pospeševanje sadj.- zadolžen pospeševalec
------------	---------	---

Nosilec: IS SKUPSCINE OBČINE TREBNJE

sadjarstvo	B.05.01	ustan. odbor za pospeševanje sadj.- zadolžen pospeševalec
------------	---------	---

Nosilec: MEDEX

čebelarstvo	E.05.01	ustanoviti odbor za pospeševanje čebelarstva
	E.05.02	ustanavljati čebelarske krožke na osnovnih šolah
	E.05.03	urediti čebelarski muzej na Veseli gori

Nosilec: ODBOR ZA POSPEŠEVANJE DOMAČE OBRTI

domača obrt	6.05.01	ustanoviti odbor za pospeševanje domače obrti
	6.05.02	ustanoviti krožke za domačo obrt pri osnovnih šolah
	6.05.03	ustanoviti društvo izdelovalcev domače obrti

6.05.04 ustanov.muzej.zbirko dom.obrti v okviru muzeja na Veseli g.

Nosilec: OBRTNA ZADRUGA TREBNJE

domača obrt

6.05.01 ustanoviti odbor za pospeševanje domače obrti

6.05.02 ustanoviti krožke za domačo obrt pri osnovnih šolah

6.05.03 ustanoviti društvo izdelovalcev domače obrti

6.05.04 ustanov.muzej.zbirko dom.obrti v okviru muzeja na Veseli g.

Nosilec: DOLENJSKI MUZEJ NOVO MESTO

domača obrt

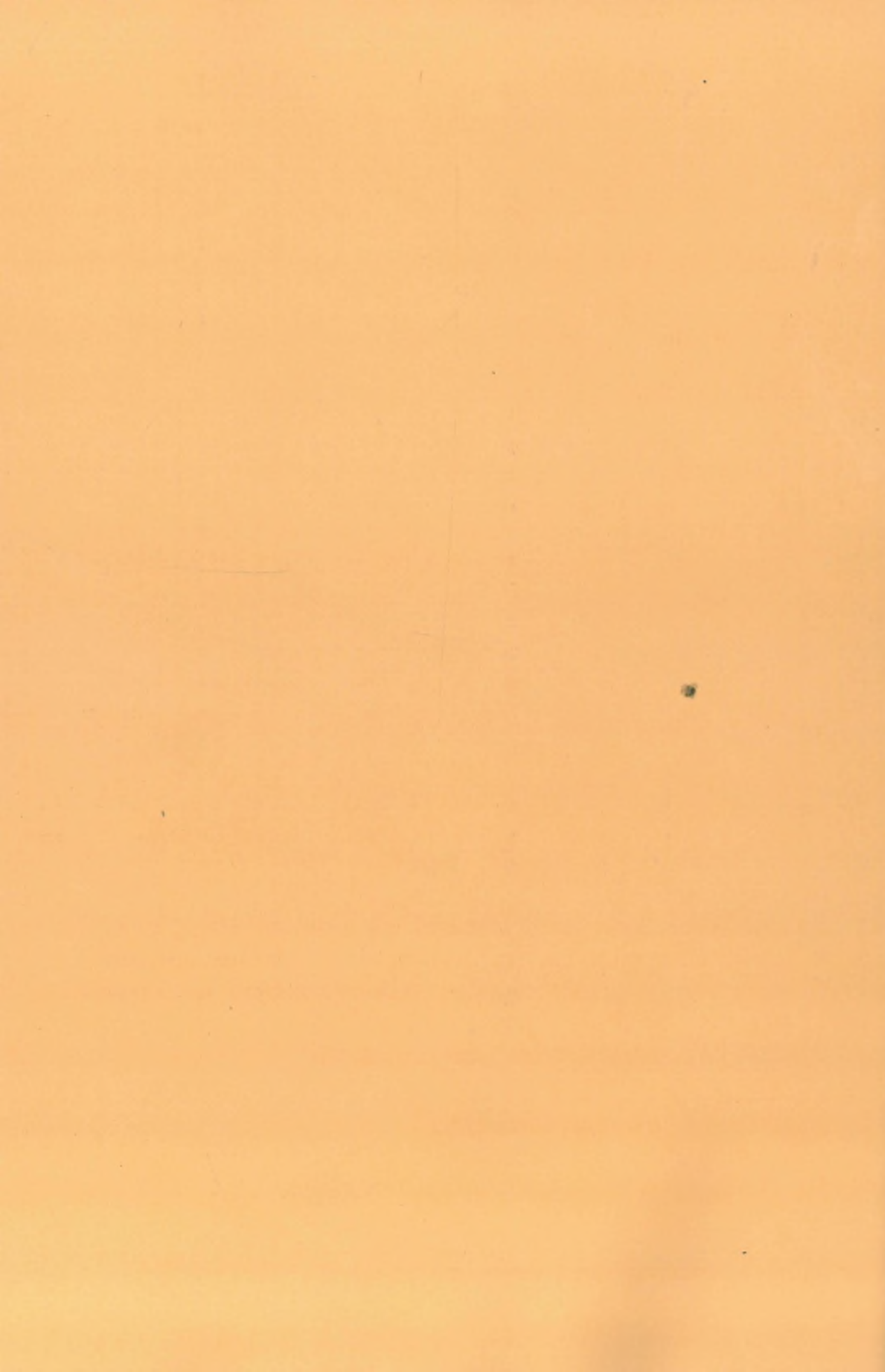
6.05.01 ustanoviti odbor za pospeševanje domače obrti

6.05.02 ustanoviti krožke za domačo obrt pri osnovnih šolah

6.05.03 ustanoviti društvo izdelovalcev domače obrti

6.05.04 ustanov.muzej.zbirko dom.obrti v okviru muzeja na Veseli g.

Projektni sklop: Družbeno razvojne raziskave v Koroški regiji

RO:ECM: Institut za gospodarski, socialni in prostorski razvoj
Ravne na Koroškem (21-2615-539-B7)

Nosilec: Marina Leskovec, dipl. ekon.

II. 3. 4. Izbor prioritetnih nalog in stopnje nujnosti za razreševanje (5. KORAK)

Očitno je, da se ob vseh opazovanih problemih in ugotovljenih neskladjih kot rdeča nit pojavlja vprašanje spremembe gospodarske strukture in sicer v smeri večanja deleža terciarnega sektorja v globalni strukturi ter večanja deleža obrti in osebnih storitev v strukturi sekundarnega sektorja.

Postavimo torej lahko vprašanje: kako vzpodbuditi razvoj drobnega gospodarstva in storitvenih dejavnosti, ki lahko zagotovi:

- pestrejšo, fleksibilnejšo in stabilnejšo uspešnost gospodarstva
- kvalitetnejšo ponudbo delovnih mest
- možnost disperzije delovnih mest v prostoru in ohranjanje poselitve?

Znotraj tega problema, ki je zelo obsežen, zapleten in odpira celo vrsto vprašanj ter novih problemov, ocenjujemo, da so prioritete naloge in hkrati naloge, ki kažejo realne možnosti izvedbe, naslednje:

- A. Oblikovanje ponudbe dela za malo gospodarstvo
- B. Stimuliranje ljudi, predvsem strokovnih delavcev, za samozaposlovanje
- C. Preverjanje možnosti in stimuliranje disperzije delovnih mest v prostoru.

II. 3. 5. Nosilci, ki jih problemi zadevajo neposredno ali posredno ter njihovi razvojni programi
(6. KORAK)

1. KMETIJSTVO - Koroška kmetijska zadruga. Temeljne zadružne enote
 - nadaljnji razvoj živinoreje kot primarne proizvodne usmeritve
 - saniranje in pospeševanje hribovskega kmetijstva predvsem v smeri pašništva
 - posredno: Gozdno gospodarstvo - temeljne organizacije kooperantov
 - Hranilno kreditna služba
 - Kmetijsko zemljiške skupnosti in skladi...
2. INDUSTRIJA - ozd s področja industrije, predvsem nosilci razvoja v posameznih občinah - Železarna Ravne, Lesna Slovenj Gradec, Tovarna usnja. Tovarna meril, Gorenje-Fecro, Gorenje Muta, ...
 - razvoj novih, razvojno intenzivnih in izvozno usmerjenih proizvodenj
 - višanje stopenj finalizacije predvsem na področjih kovinske predelave, strojegradnje, predelave lesa,... in kompletiranje proizvodenj
 - preusmeritev ekološko zahtevnih in delovno intenzivnih dejavnosti...
 - posredno: asociacije združenega dela - banka, MGZ
3. TRGOVINA - trgovinske ozd, kot NAMA, MERX, TIMA
 - povezovanje in usklajevanje ponudbe v regiji
 - večje specializacije
 - ...
 - posredno: asociacije združenega dela
4. GOSTINSTVO IN TURIZEM - nosilci dejavnosti kot Golfturist, MERX,...
 - optimalna izraba naravnih in ustvarjenih danosti v regiji
 - organizacijska sanacija
 - usklajevanje ponudbe ...
 - posredno: asociacije združenega dela
5. OBRT IN OSEBNE STORITVE - obrtne zadruge, storitvene dejavnosti v okviru industrijskih ozd
 - pospeševanje ustanavljanja proizvodnih kooperacij in malih proizvodnih enot kot elementa kompletiranja ponudbe ozd
 - izpopolnitev ponudbe osebnih storitev v celotnem prostoru...

6. DRUŽBENE DEJAVNOSTI - kot osnovno šolstvo, zdravstveno zdravstvo, otroško varstvo

- vzdrževanje doseženega kvantitativnega nivoja in razmestitve dejavnosti v prostoru
- vlaganja v kvalitetno dograjevanje programov.

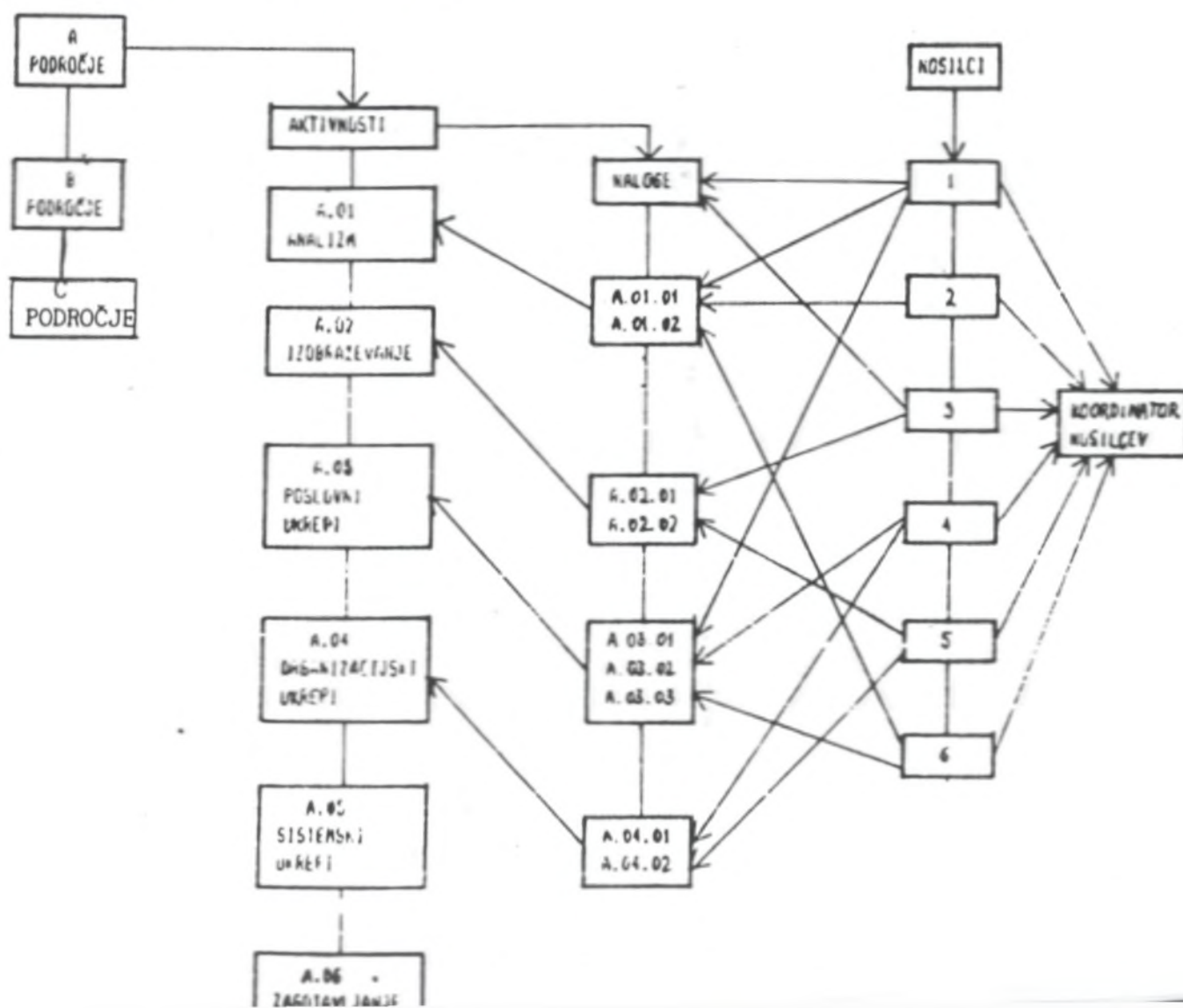
II. 3. 6. Program potrebnih aktivnosti in določitev nosilcev izvajanja
(7. KORAK)

V tej fazi vstopajo v reševanje nosilci, ki jih problem zadeva. Razčlenitev problema ter zastavljena vprašanja smo predložili predvidenim nosilcem in jih povabili na skupen pogovor o tem, kakšne aktivnosti in kdo naj prevzame, da bi do neke mere preusmerili trende v željeno smer.

Na pogovoru, ki je bil 4. 11. 1987 so sodelovali (ali bolje, naj bi sodelovali) predstavniki nosilcev, ki jih problem zadeva, odgovorni upravni delavci občin, ter eksperti za posamezna področja.

Pogovor sicer ni, tudi zaradi obsežnosti problematike in odsotnosti nekaterih nosilcev, ki jih problem neposredno zadeva, potekal sistematično in dosledno po predlaganem postopku, kar tudi ni bilo realno pričakovati. Kljub temu pa je ilustriranje problemov posameznih nosilcev, izmenjava mnenj in izkušenj, ter predlogov nakazalo vrsto potrebnih in možnih aktivnosti, ki jih lahko različno v naslednji shemi:

HEMA IZVAJANJA PROGRAMA AKTIVNOSTI

I. PODROČJE	II. AKTIVNOSTI	III. NALOGE							NOSILCI	KOORDINACIJA NOSILCEV
		ANALIZE	INFORMIRANJE IZOBRAŽEVANJE	POSLOVNI UKREPI	ORGANIZACIJSKI UKREPI	SISTEMSKI UKREPI	ZAGOTAVLJANJE VIROV			
A. PONUDBA DELA ZA MALO GOSPODARSTVO	1. Ugotovitev možnih proizvodov za prenos iz OZD	-analiza proizvodnih programov ozd - OZD	-potrebe po prestrukturiranju -OZD, MGZ, SO	-ponudba dela razpisi - OZD, MGZ	-organiziranje službe za razvoj produkcije in sodelovanje z MG OZD	-strukturno prilagajanje razvojnim trendom OZD	-za prenos proizvodov OZD, LB TKB, MGZ	-OZD - Medobč.gosp.zb. -LB, TKB Slov.Gr. -IS skupščin občin -OBRTNA ZDRUŽEN.	MEDOBCINSKA GOSPODARSKA ZBORNICA	
	2. Popis kapacitet obrti, malih enot in zasebnega dela	-analize kapacitet -OBRTNA ZDRUŽENJA		-objava prostih kapacitet -OBRTNA ZDRUŽ., MGZ		-prilagoditev določene politike UPRAVA ZA DRUŽBENE PRIH.	-kreditiranje širitev dejavnosti OZD, LB TKB, OBRT	- OBRTNA ZDRUŽEN. UPRAVE ZA DP, MGZ, LB TKB	MEDOBCINSKA GOSPODARSKA ZBORNICA	
	3. Izgradnja poslovno informacijskega sistema za malo gospodarstvo	-vključitev v rep. informacijski sistem MGZ, STROK.ORG.				-organizacija PIC v regiji, MGZ, STROK.OR.	-sredstva za uvajanje sistema in opremo MGZ	-MGZ STROK.ORG.-ECM KOVINOTEHNA IS SO	MEDOBCINSKA GOSPODARSKA ZBORNICA	
B. STIMULIRANJE SAMOZAPOSLOVANJA	1. Prilagoditev davčne politike	-možne spremembe, izkušnje, potrebe UPRAVE ZA DP, ECM	-objave, pogovori, svetovanje UPRAVE ZA DP, STROK.ORG.		-poenostavitev upravnih postopkov UPRAVE ZA DP	-sprememba odloka o davkih občanov IS SO	-formiranje sklada za pospeševanje MGZ IS SO, OZD	UPRAVE ZA DP STROK.ORGAN. IS SO OZD	EKONOMSKI CENTER MARIBOR	
	2. Prilagoditev lokacijske politike	-možne lokacije -UB, KOMITE ZA UREJANJE PROST.	-razpisi KOMITE ZA UREJANJE PROST.		-poenostavitev upravnih post. KOMITE ZA UP	-spremembe odlokov IS SO	-kreditiranje opremljanja z. SSS, SKIS	-STROKOVNE ORGAN. KOMITE ZA UP IS SO SKIS, SSS	EKONOMSKI CENTER MARIBOR	
	3. Preprečevanje odličnega strokovnega kadra iz regije	-pogoj A 3	-ponudba dela, svetovanje, izobraževanje KOM. ZA GOSPOD., MGZ, OZD		-reorganizacija komitejev za svetovalno delo IS SO, MGZ		-isto kot B 1	-KOMITEJI ZA GOSPOD.SO -MGZ -OZD	IZVRŠNI SVETI	
C. DISPERZIJA DELOVNIH MEST	1. proizvodnih usmeritev kmetijstva	-analize možnosti KKZ, KZ DRAVA	-pospeševalno delo KKZ, KZ DRAVA	-tržne analize KKZ, STROKOVNE ORGAN. KZ DRAVA	-reorganizacija pospeševalnih služb KKZ, KZ DRAVA		-sklad za intervencije v kmetijstvu KZS	-KOR.KMET.ZAD. -KMET.ZEM.SKUP. -STROK.ORG. -KZ DRAVA	KOROŠKA KMETIJSKA ZADRUGA KZ DRAVA	
	2. Dopolnitve ne-kmetijske dejavnosti na kmetijah	-analize možnosti KKZ, OZD, AKTIVI ZADRUŽNIKOV, KZ DRAVA	-stimuliranje ozd, svetovanje, ... KKZ, MGZ, DRAVA	-organizacija sovlaganj OZD, KKZ, DRAVA TRGOVINA	-organizacija celičnih proiz. OZD			-KKZ, KZ DRAVA -OZD -TRGOVINA -MGZ	KOROŠKA KMETIJSKA ZADRUGA KZ DRAVA	
	3. Razvoj domače obrti	-analize možnosti tradicij MGZ	-razpisi, ponudbe MGZ, KKZ KZ DRAVA	-organizacija prodaje KKZ, TRG.ORG. KZ DRAVA	-organiz. poslov. enote za domačo obrt KKZ, MGZ, KZ DR.	-prilagoditev davčne politike UPRAVA ZA DP	-kreditiranje razvoja HKS. LB TKB	-KOR.KMET.ZAD. -MGZ -TRGOVINA -KZ DRAVA	MEDOBCINSKA GOSPODARSKA ZBORNICA	
	4. Okrepitev oskrbnih funkcij -trgovine	-analiza prostorske prilagojenosti dejavnosti ECM RAVNE		-razširitev dejavnosti v prostoru TRG. OZD	-nove organizac. oblike -trgovina v zasebni lasti TRG.OZD			-TRGOVINSKE OZD -ECM RAVNE -KOMITEJI ZA PLAN	EKONOMSKI CENTER MARIBOR	
	5. Razmestitev novih delovnih mest	-analiza potreb SO, KOMITEJI	-stimuliranje, osveščanje vodstev ozd SO, KOMITEJI	-prostorsko usmerjanje razvoj gospodarskih dejavnosti IS SO		-prilagoditev politike občin IS SO	-prilagoditev investicijskih kriterijev -IS SO, BANKA	-IS SO -LB, TKB	IZVRŠNI SVETI SO	

II. 3. 7. Program in spremljanje izvajanja aktivnosti

MEDOBCINSKA GOSPODARSKA ZBORNICA ZA KOROŠKO koordinira aktivnosti na naslednjih področjih:

1. pridobivanje ponudb dela iz ozd za malo gospodarstvo - organizira pogovore in predstavitev problematike vodstvom ozd - pripravi podroben program pridobivanja predlogov in zadolžitve posameznim ozd - pri tem sodeluje z izvršnimi sveti občin.
2. popisi kapacitet obrti, malih proizvodnih enot in zasebnega sektorja - zadolži obrtna združenja in komiteje za gospodarstvo občin.
3. izgradnja poslovno-informacijskega sistema za drobno gospodarstvo - sodeluje z ECM, Kovinotehno Celje - izvede postopek pridobivanja ponudb - izbire strokovne organizacije za prevzem dela - zagotovi sredstva za opremo in uvajanje sistema.
4. pospeševanje razvoja domače obrti - izvede razpis - sodeluje z obrtnimi združenji in kmetijskimi ter trgovskimi organizacijam - pripravi predlog za organizacijo poslovne enote za domačo obrt - pripravi predlog za kreditiranje.

EKONOMSKI CENTER MARIBOR, INŠTITUT RAVNE NA KOROŠKEM koordinira aktivnosti:

1. Prilagoditev davčne politike - skliče uprave za družbene prihodke občin, analizira odloke, pridobi izkušnje uspešnejših občin in predloge ekspertov - pripravi predlog potrebnih in možnih sprememb.
2. Prilagoditev lokacijske politike - skliče komiteje za urejanje prostora, urbanistične organizacije, pridobi izkušnje in predloge ekspertov - pripravi predloge potrebnih in možnih sprememb.
3. Okrepitev oskrbnih funkcij v prostoru - izvede nalogo o prostorski prilagodjenosti trgovine (v teku), izvede pogovor s trgovinskimi ozd, sodeluje s komiteji za gospodarstvo SO - pripravi predlog potrebnih dopolnitev in možnih poslovnih ukrepov.

IZVRŠNI SVETI SKUPŠČIN OBČIN preko Sveta koroških občin izvedejo:

1. Program aktivnosti za preprečevanje odliva strokovnih delavcev - skupno z ozd in Medobčinsko gospodarsko zbornico, kot nosilci poslovno informacijskega sistema za malo gospodarstvo - organizirajo svetovalno, izobraževalne aktivnosti (za vodstvo ozd o potrebi strukturnega prilagajanja) za iskalce zaposlitve (o možnih novih delovnih mestih, vlaganjih,...) - vodijo aktivnosti za ustanovitev sklada za pospeševanje malega gospodarstva in odpiranje novih delovnih mest.
2. Prilagoditev politike gospodarskega razvoja prostorskim zahtevam - skupaj z ozd - LB, Temeljno koroško banko pripravijo program stimuliranja za disperzijo delovnih mest (inštrument investicijske in kreditne politike), skupaj s komiteji za urejanje prostora in varovanje okolja pripravijo analizo zmožnosti in potreb v prostoru, ...

KOROŠKA KMETIJSKA ZADRUGA SLOVENJ GRADEC izvede aktivnosti za pospeševanje razvoja kmetijstva v depopulacijskih območjih z:

1. analizo možnih novih kmetijskih proizvodenj - skupno z raziskovalnimi institucijami, aktivni zadružnikov, ... - organizira potrebno svetovalno in izobraževalno delo za kmete - pripravi programe s tržnimi analizami in prilagodi dejavnost trgovine v okviru zadruga - prilagodi kriterije za pridobitev sredstev iz Sklada za intervencije v kmetijstvu,...
2. preverjanjem možnosti in pogojev za dopolnilne nekmetijske dejavnosti na kmetijah - skupno z nosilci pridobi predloge za možne dejavnosti - (Železarna Ravne, Lesna Slovenj Gradec, Tékstilna industrija Otiški vrh, trgovinske ozd, obrtna združenja,...) - na osnovi predhodne analize preveri vplive in posledice vnašanja teh dejavnosti na kmetovanje - preveri organizacijske možnosti in možnosti financiranja.

Da pa ne bi vse te aktivnosti potekale nekoordinirano oz. da bi se zagotovilo njihovo izvajanje v celoti, prevzame nalogo spremljanja izvajanja tega programa Ekonomski center Maribor, Inštitut Ravne na Koroškem, ki sodeluje predvsem pri organizaciji posvetov, pridobivanju informacij in gradiv, posredovanju informacij, povezovanju posameznih nosilcev in podobno. Poleg tega pa skrbi za povezovanje programa aktivnosti in programa ražiskovalnih nalog občinskih raziskovalnih skupnosti, ki naj zagotavlja podporo v potrebnem analitičnem delu.

III. ZAKLJUČEK

Poročilo predstavlja delne rezultate v letu 1987 v grobem pregledu. V teku je tudi primer razreševanja problema neskladnosti v prostoru in sicer za območje KS Črna na Koroškem. Zaradi problema Rudnika Mežica in postopkov priprave sanacijskega programa, celoten program aktivnosti za preseganje zaostajanja v razvoju tega območja še ni izdelan. Opis tega programa in podrobnejše poročilo za celoten potek in rezultate dela v letu 1987 bo podano s končnim letnim poročilom v dogovorjenem roku.

Projektni sklop: Energijski pomen lesne biomase in racionalizacija njene uporabe (21-2815-404-87)

RO: Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo pri BF Univerze v Ljubljani

Nosilec: Lojze Žgajnar, dip.inž.gozd.

TABELA 2: Dejavnost: Energijski pomen lesne biomase in racionalizacija njene uporabe

Aktivnost: Analiza

Naloga:

- Viri, količina, vrste, energijski pomen, ekonomske, tehnološke in ekološke možnosti izkoriščanja lesne biomase v okviru Slovenije in posameznih območij.
- Možnosti racionalizacije porabe lesnega kuriva v obstoječih kurilnih napravah in klasičnih oblikah kuriva (drv).
- Uvajanje novih tehnologij in tehničnih sredstev za pridobivanje predelavo, shranjevanje in uporabo lesnega kuriva v novih oblikah - briketi, sekanci, lesno oglje, plin.

Nosilci

- Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo; gozdarska fakulteta; splošno združenje gozd.: Komite za kmetijstvo in gozdarstvo.
- Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo; Strojna fakulteta; razvojne službe organizacij-proizvajalcev.
- Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo; Gradis-Kovinski obrati; razvojne službe proizvajalcev.

Aktivnost: Izobraževanje

Naloga:

- Teoretično in praktično usposabljanje v strokovnih izobraževalnih organizacijah.
- Predavanja, seminarji, demonstriranje gospodarnejšega pridobivanja in uporabe lesa za kurjavo.
- Osveščanje porabnikov o ekonomsko-socialnem in ekološkem pomenu in možnostih gospodarne izrabe lesnega kuriva.

Nosilci:

- Izobraževalne organizacije na različnih nivojih s področij: gozdarstva, kmetijstva, strojništva, energetike.
- Gozdarska fakulteta in inštitut; strokovne službe pri gozdnogospodarskih organizacijah, TOK-i in TOZD-i gozdarstva.
- Inštitut za gozdarstvo in lesno gospodarstvo; različne oblike in mediji (tečajji, seminarji, radio, TV, Gozdarski vestnik, Kmečki glas)

Aktivnost: Strokovno-pospeševalno delo

Naloga:

- Svetovanje uporabnikom lesnega kuriva pri izbiri in uporabi ustreznih tehničnih sredstev in tehnologij.
- Svetovanje proizvajalcem strojev in kurilnih naprav.
- Pospeševanje proizvodnje naprav za izkoriščanje in predelavo lesne biomase v sekance ter ustreznih kurilnih naprav za uporabo le teh.
- Demonstriranje novih tehnoloških rešitev.

Nosilci:

- Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo; TOK-I in TOZD-i gozdarstva; organizacija SONCE.
- Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo; razvojne službe pri proizvajalcih strojev in kurilnih naprav.
- Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo; TOZD-i in TOK-i

gozdarstva; proizvajalci opreme.

Aktivnost: Poslovni ukrepi

Naloga:

- Oskrba uporabnikov z ustreznimi tehničnimi sredstvi
- Povezava proizvajalcev-trgovine in potrošnikov lesnih sekancev
- Vzpostavitev sodelovanja med gozdnogospodarskimi organizacijami in zainteresiranimi posamezniki za pobiranje ostankov v družbenih gozdovih (kot obrtna dejavnost).

Nosilci:

- TOK-i in TOZD-i gozdarstva; strokovna pospeševalna služba pri KZ; Obrtna združenja.
 - Gospodarska zbornica, komiteji, upravni organi.
 - Gozdnogospodarstva, zbornice, Združenje obrtnikov.
-

Aktivnost: Organizacijski ukrepi

Naloga:

- Organizacija proizvodnje in prodaje lesnih sekancev za zasebne lastnike gozdov
- Organizacija nabave sekalnih strojev za lastnike gozdov-strojne skupnosti.
- Nadzor in strokovno vodenje obrtnikov pri pridobivanju sečnih ostankov v gozdovih (družbenih).
- Osnovanje sklada za pospeševanje razvoja dejavnosti z družbenimi sredstvi.

Nosilci:

- Gozdna gospodarstva, TOZD-i, TOK-i, pospeševalna služba pri KZ, trgovske organizacije (prodaja kuriv)
 - Splošno združenje gozdarstva; gozdna gospodarstva, KZ
 - Strokovne službe pri gozdnih gospodarstvih (v okviru TOZD-ov)
 - Zainteresirane OZD, Občine, Zbornice, Saoupravne interesne skupnosti.
-

Aktivnost: Financiranje

Naloga:

- Subvencioniranje in kreditiranje nabave sodobne ogrevalne tehnike, zamenjave zastarele tehnike ter naprav za ogrevanje s kurilnim oljem.
- Subvencioniranje nabave delovnih sredstev za proizvodno in storitveno obrt - pridobivanje lesne biomase - proizvodnja sekancev.

Nosilci:

- Banke, Kmetijska kreditno hranilna služba; Sklad za intervencije v kmetijstvu, davčne uprave.
-

Aktivnost: Ostali (sistemski) ukrepi

Naloga:

- Realnejše vrednotenje biomase kot vira energije v Sloveniji v ekonomskem, socialnem in ekološkem pomenu in vključevanje v srednjeročne in dolgoročne plane razvoja energetike.
- s cenovno politiko stimulirati uporabo domačih alternativnih in čistejših virov energije, zlasti pri substituciji fosilnih goriv.
- Vzpodbujanje in pospeševanje zasebne iniciative - drobnega gospodarstva pri pridobivanju in predelavi biomase za energijo.

Nosilci:

- Republiški in občinski upravni in izvršilni organi (komiteji, zbornice)
- Obrtna združenja , družbenopolitične organizacije.

Prispevek Zavoda za planiranje in razvoj SO Tolmin

Pripravili: Ljuba Kacafura, dipl.soc.
Rozana Ščančar, dipl.soc.

Predlog konkretizacije aktivnosti za celovit razvoj doline Trente

Metodološki način izdelave predloga:

PODROČJE	AKTIVNOSTI	NALOGE	NOSILCI	KOORDINATOR NOSILCEV
A.Kmetijstvo	01.Analiza	
B.Turizem	02.Izobraževanje	
C.Domača obrt	03.Strokovno-po-	
D.Kmečki turizem	speševalno			
E.Delo na domu	delo			
F.Gozdarstvo	04.Poslovni ukrepi	
G.Prometna po- vezanost	05.Organizacijski ukrepi	
H.Drugo (tele- fon,el.omrežje)	06.Sistemske ukrepi	
	07.Financiranje	

Program aktivnosti za nek celovit razvoj doline Trente bi moral zajemati:

- intenziviranje obstoječih dejavnosti v dolini (kmetijstva, turizma, domače obrti),
- ureditev boljše prometne povezanosti s svetom, krepitev električnega omrežja in zagotovitev večjega števila telefonov
- povečane napore strokovnjakov za izdelavo kvalitetnih razvojnih programov za različna področja; ti programi bi morali biti usmerjeni k definiranju konkretnih nalog za uresničitev programov, seveda ob predpostavki, da želimo dolino ohraniti avtentično in da naj razvoj bazira na pospeševanju kmetijske in turistične dejavnosti
- strokovno informiranje in usposabljanje prebivalstva za pospešeni razvoj
- razvoj že obstoječih in uvajanje novih oblik turistične ponudbe (predvsem rekreativno-planinski turizem), pospeševanje domače obrti in kmečkega turizma ter njihovo komercializacijo
- pripravo investicijskih programov za te dejavnosti
- zagotavljanje finančnih sredstev za njihov zagon
- vzpostavljanje novih poslovnih struktur in tokov (npr. turistično društvo, združenje obrtnikov idr.)
- intenzivno vključevanje prebivalstva v vse te programe in dejavnosti
- ipd.

Konkretizacija nalog za posamezna področja po aktivnostih:

- A. KMETIJSTVO
- D. KMEČKI TURIZEM
- F. GOZDARSTVO

Za strokovno obdelavo navedenih področij je zadolžen TOK, zato lahko le oni evidentirajo naloge in nosilce njihove izvedbe.

Glede na opažanja in pogovore na terenu bi zgolj sugerirali:

- za kmetijstvo: - preprečiti nadaljnje zaraščanje in s tem v zvezi proučiti vlogo kozjereje
- izboljšati pasmo ovac zaradi kvalitetnejše volne
- z določenimi ukrepi oživiti opuščene ovčje pašnike
- za gozdarstvo: - opredeliti možnosti za predelavo lesa doma
- rešiti probleme režima na gozdnih cestah (zapiranje z rampami)
- ponovno uvesti servitutno pravico

B. TURIZEM

01. Analiza:
- zaradi primerjave razvojnih rešitev izdelati komparativno študijo s podobnim območjem kje drugje v Jugoslaviji ali tujini
 - etnološko obdelati dolino
 - analizirati možnosti, ki jih za turizem nudi Trenta
 - popis stanja propadajočih družbenih objektov (počitniških domov in občinskih stavb)

Nosilci: določi jih ZRP

02. Izobraževanje:
- strokovno usposobiti pospeševalca turizma
 - seznanjati prebivalce z različnimi oblikami turizma in z možnostmi njihovega vključevanja vanje
 - registrirati oziroma izobraziti gorske vodnike z domicilom v dolini

Nosilci: ATC, TOK, Plan.zveza Slovenije

03. Strokovno-pospeševalno delo:
- pomoč pri ustanovitvi turističnega društva Trenta
 - pripraviti program lokalne turistične ponudbe in program vključevanja te ponudbe v turistično ponudbo občine in širše
 - poživiti tradicionalne lokalne prireditve in stare običaje, razviti tudi nove ter jih vsebinsko popestriti (npr. prireditev na Logu, vrnitev ovac s planine)
 - pospešeno uvajanje organiziranih taborov na določenih (urejenih) prostorih (od taborniških do alpinističnih)
 - koordinirati programe kulturne ponudbe (Muzej v Trenti, Julijana) in razmišljati o uvajanju tudi drugih kulturnih prireditev (glasbenih, dramskih, filmskih...)

Nosilci: ATC, ZRD, pospeševalec

04. Poslovni ukrepi:
- zaposlitev posepeševalca turizma
 - izdati publikacijo o Trenti (monografijo)
 - določiti vode za kajakaške dejavnosti ter sprejeti odlok o taksi kajakašev
 - urediti režim koriščenja med ribiči in kajakaši
 - etnološko gradivo in izdelke domače obrti vključiti v turistično ponudbo
 - realizirati idejo o smučarski vlečnici v Trenti
 - opraviti informativne pogovore med občino Tolmin in PZS glede organiziranja in vodenja turistov v gore
 - spodbujati gostince, da bi ponujali več domače hrane
 - dolini zagotoviti boljšo preskrbo vsaj z osnovnimi živili
 - določiti pogoje, kriterije, prostore za organiziranje taborniških, planinskih, alpinističnih in drugih taborov ter s tem preprečiti črno kampiranje kjerkoli v dolini

Nosilci: Občina, ATC, Turistično društvo Bovec in Tolmin (Trenta), TNP, Goriški muzej.

07. Financiranje:
- subvencioniranje in kreditiranje dejavnosti vezane na zasebnike
 - financirati zaposlitev turističnega posepeševalca
 - financirati izdajo publikacije o Trenti
 - zagotoviti financiranje ureditve prostorov za taboro

Nosilci: Občina, ATC

C. DOMAČA OBRT

01. Analiza:
- v sodelovanju z etnologi in domačini ugotoviti, kateri izdelki domače obrti bi bili komercialno najbolj uspešni

Nosilci: etnolog, TOK, Dom, ZRP

02. Izobraževanje:
- seznaniti prebivalce (predvsem mlade) s kulturnim in gospodarskim vidikom te dejavnosti (predavanja, obiski pri drugih izdelovalcih...)
 - organizirati tečaje za usposabljanje izdelovalcev (profesionalci, domačini, ki to že znajo)

Nosilci: Združenje obrtnikov, Občina, TOK, DOM

03. Strokovno-pospeševalni ukrepi:

- za vsakega resnega interesenta pripraviti načrt organizacije dela
- uvesti krožke za domačo obrt v osnovnih in srednjih šolah
- zainteresirane točno informirati o statusu, ki bi ga tako imeli (davčne obveznosti idr.)
- zaradi splošne nerazvitosti drobnega gospodarstva izdelati celovitejši program za pospeševanje te pange tudi za Trento

Nosilci: TOK, DOM, turistični pospeševalec,
Združenje obrtnikov, Oš Bovec,
Občina

04. Poslovni ukrepi:
- pritegniti interesente v pogodbeno izdelovanje predmetov domače obrti za organizirano prodajo
 - pri TOK formirati posebno delovno skupino za organiziranje in vodenje predelave volne in kož ter za prodajo izdelkov domače obrti in pospeševanje kmečkega turizma
 - začeti z organizirano predelavo volne in ovčjih kož
 - organizirati prodajne razstave in propagando za izdelke domače obrti
 - v Trenti urediti muzejsko zbirko izdelkov domače obrti

Nosilci: TOK, pospeševalec, DOM

05. Organizacijski ukrepi:

- ustanoviti odbor za pospeševanje domače obrti
- ustanoviti krožke domače obrti v Oš
- urediti muzejsko zbirko izdelkov domače obrti
- kasneje ustanoviti društvo izdelovalcev predmetov domače obrti

Nosilci: Občina, TOK, Muzej, Oš, obrtno združenje

07. Financiranje:
- subvencionirati nabavo delovnih sredstev zainteresiranim
 - omejiti davčne obveznosti
 - materialno podpirati krožke domače obrti

Nosilci: Občina, TOK

E. DELO NA DOMU

01. Analiza: - ugotoviti današnje stanje na tem področju
 - identificirati interes pri DO (v Bovcu, DOM)
 - identificirati potrebe po takem delu

Nosilci: ZRP

06. Organizcijski ukrepi:
 - posredovati prebivalcem informacije o delu na domu
 - povezati DO in interesente

Nosilci: ZRP, TOK, DO

06. Poslovni ukrepi:- subvencionirati nakup strojev
 - navezati stike s potencialnimi ponudniki dela v in izven občine

Nosilci: ZRP, TOK, Občina

G. PROMETNA POVEZANOST

Za cestno problematiko je zadolžena občinska cestna skupnost. (Ne poznamo področja, ki ga ta problematika zadeva).

01. Analiza: - analiza možnosti pluženja cest v Trenti in čez Vršič

Nosilci:

04. Poslovni ukrepi:
 - postaviti oznake v dolini
 - urediti parkirne prostore za osebna vozila in avtobuse
 - urediti avtobusne postaje
 - urediti cesto na Vršič
 - uvesti pogostejše avtobusne zveze vsaj z Bovcem
 - zagotoviti redno in boljše vzdrževanje cest v Lepeno in Vrsnik
 - obnoviti dotrajane brvi
 - z domačini se dogovoriti glede pluženja

Nosilci: Občinska cestna skupnost, GS za ceste, Republiška skupnost za ceste, Občina

DRUGO:

- izboljšati električno napeljavo v dolini (večja napetost)
- elektrificirati kočo pri izviru Soče
- vključiti nalogo o malih HE v razvojni program Trente
- zagotoviti več telefonskih števil in postaviti javno telefonsko govorilnico

Nosilci: